Budapest, 1903. Nyolcadik évfolyam. 179. szám. Péntek, julius 3.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Zuhanás.

Budapest, julius 2.

(v.) Gróf Khuen-Héderváryt azért küldték reánk, hogy a helyzet válságát megoldja s egy kormány-krizis árán minden egyéb krizist elháritson. S mit oldott meg a jövevény? Semmit: az obstrukció folyik nyugodtan tovább s a parlamenti helyzet válsága csak sulyosbodott. És mit háritott el az ö jövetele? Megint semmit: a krizisek egész sorozata szakadt azóta a nemzet nyakára, sőt a nálunk gomolygó kháosz reflexhatásaképp immár Ausztriában is felfakadt a régi kelevény s a Koerber-kabinet válságos állapotba jutott. Bécsben nyilván azt hitték, hogy gróf Khuen-Héderváry holmi csodadoktor, aki ha ráteszi kezét a beteg testre, tüstént kiszáll minden kórság belőle. Hát ugyan gyönyörüen vált be az ő csodakurája. A nyavalya nálunk fokozódott s ezenkivül még átharapózott Ausztriára is. Nálunk lett belőle a korona lealázása, az ujonctöbbleiről való lemondás engedményének meddősége, a többség szétbomlása, a közjogi ellenzék meghasonlása és elnökválsága s a feiujult obstrukció beláthatatlan következményü bonyodalma. *Ez* a gróf Khuen-Héderváry sikere itthon minálunk. Ausztriában meg az, hogy az ujonckérdésben való meghátrálás, még inkább pedig a hozott áldozatnak immár nyilvánvaló eredménytelensége tökéletesen felboritotta a szituációt. A Koerber-kabinet nem mer többé a parlament elé lépni, mert ez kegyetlenül megtorolná rajta azt, hogy belelovallta a felemelt ujoncjutalék hamaros megszavazásába, amelyet most a magyar obstrukció győzelme következtében szégyenszemre ismét vissza kell csinálni. S a Reichsrath tagjai nem mernek választóik szeme elé kerülni, akik számon kérnék tőlük, mért siettek a törvénybeiktatásával annak az ujonctöbbletnek, amely ime nélkülözhetőnek, vagy legalább is halaszthatónak bizonyul. Ebből nagy felfordulás lesz, ha korábban nem, hát őszire; s a csehek már előre bejelentik, hogy mivel becsapták őket felülről az ujonckérdésben, hát ugy megobstruálják a vámtarifát, hogy abból ugyan itéletnapig sem lesz törvény.

Idáig jutottunk — *eddig*. Pedig még csak az elején vagyunk a nagy összeomlásnak. Az igazi lefelé zuhanás a meredek lejtőn még csak ezentul kezdődik. A kiélesedett magyar válsághoz s a csirázó osztrák válsághoz járul nemsokára a *monárkia* válsága. Mert a nagyhatalmi állásnak még azt a látszatát is, amelyet eddig ugy-ahogy meg lehetett óvni, nemsokára elviszi az ördög, ha a monárkia mindkét államába befészkeli magát a krónikus válság s a Lajtán innen is, tul is megindul az erjedés az egész világ szemeláttára. Ez a siralmas látvány csak odavihet, hogy szövetségeseink elfordulnak s ellenségeink felbátorodnak és *hogy a bécsi Burg átalakul horatovább egy nyugotibb fekvésü Yildiz-kioszkká*. Ekkor aztán megeshetik bizony az is, hogy beválik a Kossuth Ferenc tegnapi intelme, melyben a Khuen-Héderváryval töltött politikai pásztorórák egyik budoártitkát sejtik sokan, hogy tudniillik az öreg király eldobja fáradt kezéből a gyeplőt s rázudul az országra még egy trónválság is a vele válhatatlanul kapcsolatos borzasztó rázkódtatásokkal.

Ezt a remek perspektivát hozza magával gróf Khuen-Héderváry a Dráva tulsó partjáról Magyarországba. Ilyen eredményekkel biztat az ő csodadoktorsága. S itt igazán elibénk tolul az a kérdés, amelyet Eötvös Károly vetett fel tegnapi beszédében: hogy mi módon csöppent a horvát bán oly hirtelen a magyar kormányzat élére? Valaki felelős az országnak azért, ami Széll Kálmán lemondásának percétől fogva bekövetkezett. Valaki felel azért, hogy kidobták az ajtón a passziv rezisztenciát, mely nem rontott semmit, kockára nem tett semmit s mely ha béketüréssel végigpereghetik, előkészitette volna a talajt egy mindenkit megnyugtató, a többség jogait nem csorbitó, a kisebbséget mégis kielégitő, tisztességes békekötés számára. Valaki felel azért, hogy ezt az egyedül posszibilis politikát elejtették a nélkül, hogy a korona más irányu szándékainak keresztülvihetőségéről eleve meggyőződtek volna. Valaki felel azért, hogy a korona tekintélyének közvetetlen exponálásával rá akarták tukmálni az országra az erős kéz politikáját s hogy e politikának az egész közélet által való erélyes visszautasitása csorbát ejtett a királyi trón presztizsén. Valaki felel érte, hogy az erős kéz kisérletének kudarca után a horvát bánra fanyalodtak, aki aztán lejött a másik véglettel: a kapituláció politikájával. Valaki felel érte, hogy ez az ember közénk jött a magyar közjognak, a szereplő egyéneknek s a kialakult helyzetnek siralmasan fogyatékos ismeretével s a többségre ügyet sem vetve, a kisebbséggel lépett alkura, még pedig hebehurgya alkura, melyben eldobta magától a béke ára gyanánt neki nyujtott engedményt, a nélkül, hogy a harc megszüntetését magának biztositotta vagy legalább a maga szándékait világosan formulázni s az ellenzék hangulatát helyesen megérteni tudta volna. Valaki felel azért, hogy a Tisza István kudarca után a koronával nem tudták megértetni, hogy a passziv rezisztencia félrelökése után s az erős kéznek alulról történt visszautasitása után a békés kibontakozás csakis a nemzeti engedmények utján érhető el. Valaki felelős azért, hogy a korona nem erre az utra lépett, hanem le-

TÁRCA

Huszonnégy óra Jassyban.

(*Kaland.*)

= A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. =

Irta *Porzó.*

Fáradtan s éhesen tértem vissza fogadómba, Jassynak legkülönb hoteljébe.

Oroszország legujabb csatolmányának fővárosából, a beszarábiai Kysnyevből egy fiatal muszka lovastiszt érkezett meg éppen s bár fegyver sem lógott az oldalán, mégis nagycsörtetve foglalt helyet, még pedig velem szemben. Harsány hangon szólitotta maga mellé a pincért s francia nyelven osztotta ki nem is rendeléseit, hanem parancsait, miközben ugyancsak szemmel tartott engem, békés fogyasztót, aki már akkor az ebédzáró cognacot szürcsöltem, mig maga apró poharak nagy mennyiségét üritgette aránytalan rövidségü idő alatt. Azután, mind zajosabbra gyulván az ifjui kedve, két hatalmas termetü háziszolga támogatásával vitette magát szobájára. Az ajtóban megfordulva, ismét felém nyilalt fürkésző pillantása, mintha erős gyanuja ébredt volna, hogy én vagyok az a régóta keresett nihilista, aki nagy Muszkaországot légbe akarom röpiteni.

Épp hogy félórával később a paplan alá akarok bujni, a szomszéd falon keresztül rettentő káromkodások förgetege zugott felém. Hát az én tőszomszédomban lakott a zajos vendégtárs. Tört-zuzott, ami a keze s a sarka ügyébe akadt. S mikor már dühének fuvallatától ott bévül elpusztulhatott minden elpusztitható: a közbülső ajtón kezdett el dörömbözni ököllel, majd sarokkal, előttem ismeretlen nyelven orditozván. Hogy erre választ nem kapott — csak nem öntök olajat a tüzre — egyszerre franciául szólamlott meg, még pedig szabatos, párisias franciaságban. Furcsa, hogy ebben a pillanatban a mérge is lohadt s beszédje enyhébbre vált. No lám: a világ legudvariasabb nyelvében mekkora büvös erő rejlik — emollit mores nec sinit esse feros, akár a zene.

— Uram! Tudom, hogy szomszédok vagyunk, — szólt át hozzám egy jólnevelt, társaságbeli embernek engesztelő hangjával. Az imént az ebédlőben láttam önt s nekem megtetszett egész valója. Kérem, uram, igyunk együtt nehány pohárkával!

— Lehetetlen, uram! Hiszen két óra mulva utazom s én a mult éjszakát is álmatlanul töltöttem a vasuton, felelém.

— Éj, dehogy is fog ön utazni! Itt marad s az én vendégem. Ezennel be is mutatkozom: én B. Alexej gróf hadnagy vagyok s arra kérem, hogy lovagias ügyemben legyen segitségemre.

Megütődtem.

— Lovagias ügyben idegen országban, melynek sem törvényeit, sem szokásait nem ismerem? Gondolja meg ezt, gróf ur!

— Hiszen nem párbajról van szó, hanem sokkalta inkább leányszöktetésről, melyet még az éjjel szeretnék véghezvinni. Oh uram, ha ismerné Stellát! Az angol-francia-spanyol-svéd-magyar-német-oláh és orosz nemzetközi dalmüvésznőt! Ő az itteni Dalcsarnok starja; vonzó, ragyogó csillaga. Bájos, édes, aranyos, drága, s engem nagyon szeret. De hiszen látni fogja.

Annyi igaz, hogy az én muszkám udvariasabb lett, de még egy csöppel sem lett józanabb.

— Mit? — kiáltom bele az ajtóba. — Leányszöktetés? Crimen raptus! Es ebben én, a férj és családapa legyek támogatója? S ezt nevezi ön lovastiszt létére lovagias ügynek?

— Hát nem az talán? dörgi át.

— De nem ám! Volt, volt idő, gróf ur, volt egy regényes korszak, midőn az ifju dalia ilymód szerzett feleséget s nem riadt vissza a klastrom vastag falaitól sem, hogy a családi ármánykodás következtében odakerült imádott fiatal sorort elhóditsa a vén apácanénik vaskarmai közül. Boldog, romantikus idők! De manapság? Akár a don Quixote vitézi cselekedeteinek folytatására vállalkozna, gróf ur.

Ilyen szépen szónokoltam át a nehéz diófaajtón. De hasztalan.

— Minden felelősséget magamra háritok! orditott át csillapitó szándékkal a szomszéd. — Azután meg, hogy őszinte legyek, ez a szöktetés nem is olyan nagyon komoly. De hát első sorban ki akarjuk játszani azt a kapzsi impresariót. Azután meg, vallja be, uram; minden ellenállás nélkül győzni, polgári sima uton járni, mikor van annyi alig megmászható, göröngyös, bozótos, gyönyörü hegyi ösvény is vagy vágás a vadonban! Az olyan hétköznapi szöktetésben, mikor az ember mögött ott az üldöző szüle s a dróton elejébe vág a letartóztató távirati parancs, nincsen semmi csábitó, semmi eredeti. Nem igaz? orditá.

— No hát legyen! bőgtem vissza. Legott szolgálatára állok. Még csak egy sürgetős levelet köll irnom ... histoire de quinze minutes. Hadnagy ur közben visszafekszik ágyába ... azután tövirül-hegyire megbeszéljük a casust s találunk ki valami igazi irokéz vagy búr hadicselt. Jó lesz?

Lapunk mai száma tizenhat oldal.

küldött valakit, akiről az általános érzés pártkülönbség nélkül az, hogy ma még a jogtisztelet álarcát hordja magán, de mihelyt a zsebében van a budget és a kiegyezés, elkezd nálunk is horvátul kormányozni és kordába szedi, ha kell: vassal és vérrel is, ezt a rakoncátlankodó nemzetet.

Valaki felel mindezekért. A történt hibák és bünök a félrevezetett koronának hibái és bünei. De az alkotmányos felelőség mindeme dolgokért az uj kormányelnököt terheli. Alkotmányos felfogás szerint a régi kormány által felajánlott lemondás elfogadásának ténye s az e perctől az uj kabinet létrejöttéig történt minden egyéb dolog az uj miniszterelnök politikai felelősségével fedeztetik. Tehát gróf Khuen-Héderváry felelős a magyar országgyülésnek a válságok ama borzasztó sorozatáért, mely Széll Kálmán megbuktatásából már eddig keletkezett s még ezentul keletkezni fog. Azzal a hideg mosolylyal, mely ajkát soha egy pillanatra sem hagyja el, e felelősség nem szalvalható. Azzal a még hidegebb hallgatással még kevésbé, amelybe az utód burkolózik. Tessék az ország elé állni és szint vallani: mért kellett a passziv ellentállásnak buknia, az erős kéz kisérletének következnie s a nevetséges meddőség sorsára jutott paktumos kapitulációnak s ennek nyomán az egész magyar közéletre kiterjedő végzetes vegybomlásnak ránk szakadnia? Tessék helyt állni azért, hogy a korona nem látta át tévedését s nem tette azt jóvá azzal, ami még egyedül reparálhatta volna a helyzetet: a szabadelvüpárt szerves tömöritésével, e tömöritésnek egy a közérzületben erősen gyökerező kabinet által való biztositásával s a megadható nemzeti engedmények spontán megajánlásával. Tessék helyt állani azért, hogy utját állta e politikának, mely a passziv rezisztencia erőszakos félretolása után egyedül biztat a kibontakozás lehetőségével. Apró ravaszságokkal és talán lappangó nagy erőszakosságok hátsó gondolatával a helyzet csak romolhat.

Ime, most is hová jutottunk már! Ha a függetlenségi párt belső válsága nem végződik a Kossuth Ferenc vezéri obligóinak beváltásával, akkor elmaradhatatlan vagy egy ujabb kormányválság, vagy az az alkotmányválság, amelynek felidézésére a felhatalmazás, ugy mondják, gróf Khuen-Hédervárynak már a zsebében van. Szépséges állapot! A magyar parlament, a magyar alkotmány, Ausztria belső egyensulya, a monárkia s talán a trón is válságba sodortatik, ha Kossuth Ferenc és Lengyel Zoltán nem tudják egymást megérteni. Gróf Khuen-Héderváry még csak egy hét óta kormányoz és máris ennyire vitte. Irtózattal gondolunk további sikereire.

A harmadik nap.

Budapest, julius 2.

A keserü mézesheteknek ma volt a harmadik napja. Kevésbé keserü az első kettőnél, de tanulságosabb. Nem baj, hogy a bemutatkozás ilyen lassan megy; az eredménye mégis az, hogy *az ország főkormányzóját* — amint a vajda nevezte — elég hamar ismerjük meg. Mindenesetre hamarább, mint hogyha csak ugy simán, a szokásos udvariasságok kiséretében engedik vala bevonulni. Kereszttüzben alaposan kipróbálódnak a parlamenti bajvivó képességei és fogyatékosságai. Igy gróf *Khuen-Héderváry* az első napon megmutatta, hogy rosszul olvas; a másodikon, hogy rosszul beszél; a harmadikon, hogy rosszul emlékszik és rosszul tudja a közjogot. Ezekután az ország joggal remélheti az érdekesnél-érdekesebb felfedezéseket.

A mai első felfedezés gróf *Khuen-Héderváry* urnak a magyar közjogban való bizonytalansága. Azzal kezdődött az ülés, hogy beterjesztették a miniszterelnök átiratát a kvóta-döntésről. Ezt a szélsőbal megostromolta azon a cimen, hogy a király döntése törvénytelen, mert nem volt meg az az alkotmányos előfeltétele, hogy a két országgyülés tárgyalja a kvótajavaslatot. Ezt *Rátkay* László vetette föl, akivel szemben gróf *Khuen-Héderváry* a kényszerhelyzettel védekezett. Fizikai lehetetlenség volt szerinte a kvótajavaslat tárgyalása, mert a válság miatt csak junius 30-án lehetett beterjeszteni. Ám *Ugron* Gábor nem elégedett meg ezzel a mentséggel, hanem kemény kritika kiséretében követelte, hogy a döntésről szóló átiratot tüzzék napirendre. *Khuen-Héderváry*, aki mindenképpen igyekezett bebizonyitani, hogy békességet akar, azt mondta: nem bánja, ha az átiratot tárgyalja a Ház, de hát akkor is ne azt tárgyalják, hogy a *király* döntése törvényes volt-e, hanem, hogy a *kormány* helyesen és törvényesen járt-e el? Erre a finom disztinkcióra kétségtelenül szükség volt, legalább az olyan parlamenti ujoncok, mint *Ugron* Gábor, tanulhattak Khuen-Héderárytól egy kis közjogi ábécét.

Igen ám, csakhogy hátra volt ám az öreg ágyu: *Buzáth* Ferenc, a néppárt kvótaügyi szaktudósa, aki azt a kis fejtörőt adta fel, hogy minek most már kvótajavaslat, ha itt a döntés. És erre gróf *Khuen-Héderváry* nagy mohósággal tett azonnal bizonyságot a közjogi vitatkozásban való abszolut iskolázatlanságáról. Sietett ugyanis kijelenteni, hogy a törvényjavaslat, amelyet *tegnapelőtt* benyujtott, a *tegnap* kelt királyi döntéssel tárgytalanná vált, de azért csak tessék ezt is tárgyalni a kvótadöntésről szóló átirattal együtt. Mennyi botlás egy röpke mondatban! A miniszterelnök vallomást tesz arról, hogy huszonnégy órával előbb benyujtott egy törvényjavaslatot, amelyet huszonnégy órával később tárgytalannak ismert fel; azután, hogy *tárgyaltatni* akar a parlamenttel egy törvényjavaslatot, amely szerinte *tárgytalan*. Végül pedig az első szóra tárgytalannak nyilvánit egy törvényjavaslatot, amely éppenséggel nem tárgytalan. Hiszen a döntés csak *egy* évre szól, a javaslat pedig *tiz* évre. És a döntés csak kisegitő eszköz addig, mig a javaslatból törvény nem lesz. Nem akarjuk tulszigoruan minősiteni ezt a kapkodást, de azt a legenyébb birálatnak is el kell ismernie, hogy ez nagyon is nagyfoku ingadozás olyan férfiu részéről, aki a parlamentet *vezetni* akarja. De az ellenzék nem igen ütközött meg ezen. A miniszterelnök ma nagyon iparkodott előzékeny lenni az ellenzék irányában és ezt az ellenzék némi kis elnézéssel honorálta.

A miniszterelnök vergődésével szemben kellemes ellentéttel szolgált *Kolossváry* Dezső honvédelmi miniszter, aki a parlament iránt való föltétlen tiszteletről és katonaember létére eleven politikai érzékről, nem közönséges ügyességről tett ma tanuságot. Az egész Ház rokonszenves figyelme közben adta meg a felvilágositást *Nessi* Pál tegnapi kérdésére a tartalékosok nyári fegyvergyakorlata dolgában és nemcsak ez a gyorsaság érdemelt teljes elismerést, hanem maga a válasz is, amely teljesen kielégitő volt. Hanem azután ismét folytatódtak az előbbi szánalmas jelenetek. *Kossuth* Ferenc napirend előtt megkérte a miniszterelnököt — de olyan szépen, olyan meginditóan kérte — hogy *legyen olyan jó*, álljon el a Széll-formula elejtésétől. Es gróf *Khuen-Héderváry* nem tudott ellenállni ennek a szép és szelid kérésnek. Azt mondta, lehet ám ő vele beszélni, hiszen a kormánynak *még nincs is álláspontja* ebben a dologban, sőt nem is gondolt arra, hogy törvényjavaslatot nyujtson be, majd csak akkor fogja megfontolni, hogy mit csináljon, ha szükség lesz rá. *Kossuth* pedig a jó, a lojális ellenzéki vezér, sietett kiállitani a bizonyitványt az ő nemes ellenfelének, hogy meg akarja védeni az ország érdekeit, amint ez kötelessége. Sietett

---

— Azt hiszi? . . . csukladozott már most az én higgadó muszkám. — No jó . . . jó . . .

Egy nagy röffenés, még egy csuklás és „csend honolt a tájon". Ugy, ugy, fiam, szerelmes gyerekem . . . te csak bujj vissza a te nyugodalmas ágyacskádba! . . addig én csomagolok. S már a következő pereben rézkürtnek öblögetésével vetekedő harsogás rengeté meg Jassy legfinomabb fogadóját. Indiánus vagy délafrikai hadiceselmnek első, voltaképpen egyetlen része alaposan bevált.

De most már: tettre vitéz, vagy talpra magyar, aki lelke van! Közben meg is virradt. Vonatom huszonöt perc mulva indul Csernovicba. Loppal surrantam ki a folyosóra, a háziszolga kevés cókmókomat a bakra legyintette s maga a kocsis mellé szökkent. Az emberséges, szelid nézésü skopc meg csettintett s a pompás két ügető a finom, uj szabásu hintót, mint a pöhölyt, röpitette a pályaház felé. Mert érdemes külön megemliteni, hogy az itteni, valamint a bukuresti fiáker mögött csinban s lovai minőségében messze elál a budapesti és bécsi. Valóságos automobil-tempóban értünk a *gara* elé, a rumuny neologusok ilyen kényelmesen hóditván el nyelvkincsük részére a francia *gare* szót. Ami meg a szélsebességet illeti — itt se parancsol a rendőr.

A váróterem középső nagy asztalán, a mindenféle kézi-máliha között viritott a sok rózsa- és szegfü-bokréta, mely mind annak a nagyon csinos hölgynek szólt, aki ott a sarokban tartott udvart. Körülte tolongott Jassy aranyifjusága. Hamarost megértettem, hogy ő az . . . a star, az angol-francia-spanyol-svéd-magyar-német-oláh és orosz nemzetközi csalogány: Stella kisasszony. Hogyan! Ez volna az én — mondok, az ő — már mint a mi Stellánk? Ugyanaz, akit az én vérmes lovagom még ma éjjel akart nyeregbe emelni s járatlan hegyi utakon megszöktetni, hogy vele ősi birtokainak valamelyikén, ott a vadon Podóliában vagy Ukrainában, egy elomló palota vén tölgyei alatt holdas éjszakán, fülemülék rekedése mellett andalogjon tanuk nélkül boldogan? Vagy ha ott nem, hát a Riviera valamelyik ragyogó hőteljében? S mindezt az *én* segitségemmel? Szegény fiu! Ott hortyog gyanutlan az ágyban, amelybe biztatásomra visszafeküdt, s nem is álmodik az én gyalázatos árulásomról, aki rutul elhagyám.

A francia-oláh zagyvalékból — t. i. itt ugy kevergetik össze ezt a két nyelvet, mint Sárosban tótot a magyarral — többször hallottam ki az „Alexej" nevet. Semmi kétség: szökik az aranyos a szöktetés elől. S valahányszor szóba került az én cognac- és szerelemittas muszkám, mindannyiszor mintha gunyosan nevetett volna a kegyetlen asszony. Szent isten, ha ez most, még teljesen ki nem hevert mámorában, ide be találna toppanni! Aggódva néztem a nagy üvegajtó felé s szinte vártam: hogy no most beront az én muszkám.

Ami meg Stella kisasszonyt illeti, nincs miért tagadnom: minden szépvolta mellett sem vivta ki becses tetszésemet. Hangosan nevetett s többnyire ok nélkül. Azaz hogy volt annak oka mégis: mindannyiszor olyan fehér fogsort villantott felénk, mint a nyösténfarkas. Egy amerikai dentist reklámnevetőnek fogadta volna föl évi 20.000 dollár fizetéssel. Valahányszor teljes piros ajka megnyilt, az utolsó zápfogát is láttuk, mig az ő francia duennája óvatosan csak az első plombig mert mosolyogni. A Stella kisasszony uti toiletteje, a mondain szokás ellenére, nagyon mutatós volt, aminek Párisban *voyant* vagy *bruyant* a neve. Meg olyan sürü chypre-illat áradt ki ruháiból, hogy szinte látszott. Uri nő nem utazik szivárványos köpönyegben, jóllehet e részt a szinszomjas keletnek egyet-mást elnézek. Sötétkék buzavirágszin szemei diadalmasan héjáztak körül, keresvén, kit ejtsen lázba velők. Nagyon illettek ragyogó fekete, dus hajához. A szomszéd asztalnak is beszélt s kacagott. Ennek talán inkább, mint imádóinak, mert hiszen ezek már hódoltak neki. Annál kevésbé a többi — hogy ugy mondjam: civil asszony, akik elhanyagolva, gavallér nélkül tengették perceiket az elindulásig. Pedig ők sem voltak hijával sem a zajos uti-öltözetnek, sem a chyprenek, sem a ragyogó, habár csak fekete szemnek. S ők is kacagtak s beszéltek hangosan. Hol itt az igazság? Ah, a szinpad! Vagy ami ennél is több — a brettli!

Áttekintve a strategiai helyzetet, méltán tünődhettem azon, vajjon az én Alexej grófom hogyan és miképpen válthatná valóra az ő lovagi vállalkozását, mikor hát semmi szoritó körülmény nem követelte a crimen raptust, mint egyetlen boldogulást. Ah, de mikor a megszöktetett hölgy egy kanállal édesebb!

Egy kaftános, amolyan szopott fejü vékony zsidócska settenkedett ott kivül a belépő nagy ajtó előtt s időről-időre be-besunyitott, gyors pillantásokat váltva a divával. Vagy affélé faktor, az a mellőzhetetlen mindenes volt, aki nélkül ebben az országban semmi, de semmi meg nem esik; vagy pedig az apja lehetett; vagy mindakettő.

S mivelhogy nem irok vigjátékot s nem is a valószerüt keresem, mint a müvészetben illik, hanem a valóságot szolgálom: a csomó kibonyolitására semmi gondom. Csak azon mélázok: az én muszkámra vajjon mikép fog hatni a dolog, ha megérti ezt a gyökeres változást. Gottfried Keller, az elbájoló svájci elbeszélő, leir ugyan egy uszutat, melyben csupán a takarékos férj veszen részt, mig otthon maradt fiatal hitvesének tanulságos és gyöngéd leveleket ir; de már a szöktetés tudtommal csak párosan lehetséges.

„Kisinyovbe beszállni!"

Az utasok nagyrésze a perronra tódul. Az isteni Stellának a coupé-ablakon át nyujtják be a rózsa-bokrétákat és bonbon-csomagokat, mig a madárfejü zsidócska III-ad osztályu vaggonnak a lépcsőin kapaszkodik fel.

— Bon voyage! kiáltják utána. Bonne chance!

aztán hozzátenni, hogy *kötelessége ám ez az ellenzéknek is.* És ezt a pártja felé fordulva mondta, mint atyai intelmet. Az ex-pártelnököt sietett ezért megtapsolni — a kormánypárt.

Az idill gyönyörü volt. Ám gróf *Khuen-Héderváry,* ugy látszik, az idilleket is csak módjával szereti. Megmagyarázta, hogy Kossuth nagyon is sokat remél tőle, ha azt hiszi, hogy azt a famózus törvénymódositást éppen nem fogja beadni. Dehogy is nem: csak *egyelőre* nem. (Megint az az *egyelőre.*) Szólt és leült és nem történt bántódása. Mi pedig ezennel csak a történeti hüség kedvéért jegyezzük fel, hogy a miniszterelnök azt mondta:

1. *tegnapelőtt*: hogy *már legközelebb* törvényjavaslatot fog beadni, amelyben felhatalmazást kér a nemzetközi kereskedelmi szerződések megkötésére uj vámtarifa nélkül;

2. *tegnap*: hogy a törvényjavaslat nem a szerződések *megkötésére,* hanem csak a szerződéses *tárgyalásokra* fog vonatkozni;

3. *ma*: hogy *nem is gondolt* a törvényjavaslat beadására;

4. ismét *ma:* hogy dehogynem gondolt rá, sőt be is fogja adni, csak *egyelőre* nem fogja beadni.

Három napra ez éppen elegendő.

Mindez napirend előtt történt. A napirendet *Polónyi* Géza foglalta le egy hosszu és tagadhatatlanul ötletes beszéddel, amelylyel a kormány programmját birálta és fogadkozott, hogy engesztelhetetlen ellenzéke lesz gróf *Khuen-Héderváry*nak.

A képviselőház ülése julius 2-án.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Daniel* Gábor.

A *kormány részéről jelen* vannak: gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök, *Lukács* László, *Láng* Lajos, *Kolossváry* Dezső.

Daniel Gábor alelnök: Megnyitja az ülést.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesitik. Előterjesztik az irományokat, köztük a kvótadöntésről szóló legfelsőbb kéziratot.

Rátkay László: Törvénytelenség a király nevében. (Föikiáltások a szélsőbaloldalon: Törvénytelenség!)

Ugron Gábor: Mi lesz vele?

Elnök: Felolvassák.

Hertelendy László jegyző: Felolvassa a királyi kéziratot, amely szerint a hányad igy oszlik meg Magyarország és Ausztria között: 33.349 66.651.

Elnök: Tudomásul szolgál. (Élénk tiltakozás a szélsőbaloldalon. Zaj.)

Rátkay László: Az elnök bibát követett el, amikor azt mondta, hogy a kézirat tudomásul vétetik, mert előbb a Ház határoz, hogy tárgyalja-e, vagy sem.

Leszkay Gyula: Ha nem tud elnököini, mondjon le.

Elnök: Hisz a javaslat ugyis tárgyalás alá bocsáttatik.

Ugron Gábor: Akkor ki kell nyomatni és ki kell osztatni.

Rátkay László: A maga nevében kiván csak szólani. A miniszterelnök programmbeszédében azt mondta...

Leszkay Gyula: Olvasta.

Gabányi Miklós: Rosszul olvasta.

Rátkay László... hogy nem tür meg támadást az 1867. évi XII. törvényeikk ellen. S ime most a miniszterelnök a királylyal támadtatja meg legelőször. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) A szóló nem hive a 67-es törvényeknek, de mégis neki kell megvédenie ennek megtartását a kormánynyal szemben. Igy hát szóló a fönnálló törvények őrszeme. (Zajos tetszés a szélsőbaloldalon.) A törvényeink szerint, ha a két kvótaküldöttség meg nem egyezik, akkor a két állam parlamentjének kell egyezkednie. Ime azonban a kvótatörvényjavaslatot junius 30-án nyujtották be s ma már itt van a királyi döntés. Hát miféle adatok alapján döntött a király, ki terjesztette eléje az adatokat? Bátran szemébe vághatja a miniszterelnöknek, hogy az első lépése is törvénytelenség. (Hosszantartó zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Gróf **Khuen-Héderváry** Károly: A két kvótabizottság munkásságáról szóló jelentést nem lehetett előbb benyujtani, mint junius 30-án. Annál is inkább, mert előzőleg kormányválság is volt, s nem volt, aki beterjeszsze. A kormánynak tehát kötelessége is volt gondoskodni arról, hogy ne lépjen a kvóta-ex-lexbe. Itt tehát törvénytelenség nem történt, (Ellentmondás a szélsőbalon.) mert fizikai lehetetlenség is volt, hogy a törvényjavaslat idejekorán benyujtassék. másrészt nem is volt kilátás rá, hogy egy ilyen törvényjavaslat Ausztriában elfogadtassék. (Zaj a szélsőbalon.) A kormány a törvény alapján járt el s igy a királyi kvóta-döntés sem törvénytelen. (Helyeslés a jobboldalon. Ellentmondások a szélsőbalon.)

Rátkay László: Félremagyarázott szavait igazitja helyre. Tiltakozik az ellen, hogy a parlament jogai ne respektá tassanak. Kéri, hogy a királyi kézirat napirendre tüzessék. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Ugron Gábor: Szintén azt tartja, hogy a királyi döntés törvénytelen. A magyar parlament jogát kijátszották. Ő felsége dacára annak, hogy csak egy évre dönthet a kvóta ügyében, mégis évről-évre teszi ezt. De ezt is csak akkor tehetné ha előbb a kvótajavaslatot itt tárgyaltuk és a másik parlamenttel meg nem egyeztünk volna. Ám ez meg nem történt. A király jelenlegi határozata tehát törvénytelen. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Igy morzsolják szét a nemzet jogait s a felelősséget mégis eltolják magukról. (Ugy van! Igaz! a szélsőbalon.) A két parlament nem tárgyalt egymással, mint két szabad nemzethez illik. A döntés kerülő utakon történt meg. Kéri a kézirat kinyomatását, kiosztását és napirendretüzését. (Helyeslés a szélsőbalon.) A nemzetnek tisztába kell jönni a helyzettel. A régi penészlészekből a régi gomba nőtt ki s ennek le kell ütni a fejét. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Gróf **Khuen-Héderváry** Károly: Nincs kifogása az ellen, hogy a leirat napirendre tüzessék, csak azt kéri, hogy ne a király, hanem a kormány tétessék ezért felelőssé. (Helyeslés.)

Elnök: Azt hiszi, hogy a Ház hozzájáruthat Rátkay László inditványához. De előbb Buzáth Ferenc kiván szólani.

Buzáth Ferenc: Azt kérdi, fönntartja-e azt is a miniszterelnök, hogy a kvóta-bizottság jelentése a pénzügyi bizottságnál tárgyaltassék s azután a Ház elé terjesztessék, vagy pedig, mint tárgytalant, régebbi szokás szerint, visszavonja-e.

Gróf **Khuen Héderváry** Károly: A kvótadöntéssel a kvóta-bizottság jelentése tárgytalan. Kéri Rátkay László inditványának elfogadását.

Elnök: A Ház elfogadja Rátkay László inditványát. Folytatja az irományok előterjesztését. Jelenti, hogy Kossuth Ferenc sürgős inditványt jegyzett be, a vám- és kereskedelmi törvényjavaslatnak a vámtarifától való elkülönitése és a magyar önálló vámtarifa elkészitése dolgában. Az inditványt hétfőn fogja megokolni.

Báró **Bánhidy** Antal: Jelenti, hogy az igazolóbizottság Óváry Ferenc megbizó-levelét rendben találta és a szokásos harminc nap fönntartásával igazolta.

Elnök: Tudomásul szolgál. A honvédelmi miniszter kiván szólani.

(A póttartalékosok.)

Kolossváry Dezső honvédelmi miniszter: Nessi Pál t. képviselő urnak a mezőgazdasággal foglalkozó tartalékosok és póttartalékosok fegyvergyakoriatra való behivásának tárgyában hozzám intézett tegnapi kérdése folytán van szerencsém a t. Háznak tudomására hozni, hogy én azon az állásponton vagyok, hogy a védtörvény-utasitás II. része 40. szakaszában foglalt rendelkezés, amelynek értelmében a mezőgazdasággal foglalkozó fegyvergyakoriatokra kötelezettek akkor hivassanak be, amikor, az aratásra és vetésre való tekintettel, legkönnyebben nélkülözhetők, mindenképpen betartassék. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.) Ez alapon én még tegnap sürgönyileg megkerestem a közös hadügyminisztert, hogy a védtörvény-utasitás 40. szakaszának pontos keresztülvitelére a hadtestparancsnokságok sürgősen utasitsa. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.) Az ezen tárgyban beérkezett távirati válasz szerint a közös hadügyminiszter a hadtestparancsnokságoknál immár táviratilag elrendelte, hogy a behivott póttartalékosok és tartalékosok, akik mezőgazdasági munkások, azonnal szabadságoltassanak. (Hosszantartó, élénk helyeslés és éljenzés a szélsőbalon.)

Szeib György: Nem volt szükség a Barabás tegnapi kitanitására.

(Utazás az 1899: XXX. körül.)

Kossuth Ferenc: Azzal a kéréssel járulok az igen t. miniszterelnök urhoz, vegye tekintetbe azt a tényt, hogy az 1899. évi XXX. törvényeikk megalkotásában az egész országgyülés egyhangulag résztvett és hogy az egész országgyülés nagy és országos garanciát vélt abban feltedezhetni. Nagyon kérem tehát a miniszterelnök urat, vegye tekintetbe azt a saját kijelentését is, hogy tulajdonképpen ő maga sem határozta még el azt, hogy miképpen akarná esetleg ezt a fontos törvényt módositani, mondom, vegye mindezt tekintetbe és legyen olyan jó, álljon el ettől a szándékától. (Felkiáltások a jobboldalon: Mi lesz a borvámmal?)

Gróf **Khuen-Héderváry** Károly: Első felszólalásom alkalmával tegnapelőtt is csak mint ideát, mint gondolatot vetettem oda azt a módozatot, amelynek kifejezést adtam abban, hogy esetleg az ország érdekei megóvása szempontjából nem kell-e egy oly módhoz fordulnunk, amilyent előadni szerencsém volt. Miután ez bizonyos félreértésekre adott alkalmat, tegnap ujólag voltam bátor erről nyilatkozni és pedig kifejezetten nyilatkozni, hogy ez semmiképpen sem egy már elfoglalt álláspontja a kormánynak, amelyet mindenképpen igy és ilyen formában akarna a Ház elé vinni; csak utaltam arra, hogy ha az ország gazdasági érdekeinek megvédéséről van szó, esetleg ebben a formában lehetne keresni a módját annak, hogy az ország károktól megmentessék. (Helyeslés a jobboldalon.) Semmi egyebet nem céloztam ezáltal. (Helyeslés a jobboldalon.) Én kijelentem egész nyiltsággal, én nem gondoltam arra, hogy most, vagy a szünidő előtt egy ilyen törvényjavaslatot nyujtsak be a törvényhozásnak. Csak akkor, ha igazán szüksége állana be, volna meggondolandó, hogy micsoda eszközökhöz forduljunk a végből, hogy az ország gazdasági érdekeit megvédhessük. Tehát én kinyilatkoztatom egész egyszerüen, hogy én nem ragaszkodom ahhoz, amit tulajdonképpen még nem is mondottam ugy ki, mint hogyha kérném, illetőleg várnám, hogy az országgyülés ahhoz hozzájáruljon. (Helyeslés a jobboldalon.) Én fenntartom azt, amit első felszólalásomkor mondottam, hogy t. i. csak mintegy gondolatképpen vetettem azt oda, s mint olyan eszközt, amely talán képes volna megmenteni azon érdekeket, amelyeket szem előtt kell tartanunk. Kijelentem a képviselő urrat szemben, hogy mostan ezen módozatot igénybe venni semmiképpen sem akarom és nem fogom. (Élénk helyeslés a jobboldalon és a szélsőbaloldalon.)

Bakonyi Samu: Tessék végképp elejteni! (Nagy zaj a jobboldalon és felkiáltások: Hát a borvám semmi?)

Kossuth Ferenc: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Az igen t. miniszterelnök ur kinyilatkoztatta, hogy ő az ország kétségtelen érdekeit megvédelmezni szándékozik.

Ugron Gábor: Kötelessége. (Zaj.)

Kossuth Ferenc: Hat kötelessége neki is, és nekünk is! (Élénk helyeslés és taps a jobboldalon. Egy hang jobbfelől: Ez a komoly politikus! Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon.)

Én ugy értettem meg a miniszterelnök ur kijelentését, hogy ő nem ragaszkodik az 1899. évi XXX. törvényeikk módositásához. Ebben az értelemben tudomásul veszem válaszát. (Helyeslés a jobboldalon.)

Gróf **Khuen-Héderváry** Károly: Én a magam részéről a tiszta helyzetek barátja vagyok (Halljuk! Halljuk!) és azért nem szeretném, ha félreértenének. Én kijelentettem igenis, hogy most, ezen idő szerint nem ragaszkodom ezen formához. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Kijelentettem, hogy miután első felszólalá-

---

— A tantót! feleli az ünnepelt.

A vonat megrándul és lobognak a távozó felé a kendők és kalapok.

Többen, akik Csernoviczen át Lembergbe igyekeztünk, visszamaradtunk. Még volt husz percünk az indulásig. Egyszerre csak nyilik a nagy üvegajtó s belépett, azt mondhatnám: betámolygott az elárult lovag. Nagyon tegnapos szine volt s tétovázva tekintett körül. Legott felismert, köszöntött mint régi jó ismerőst s hütlen elhagyásomat nem is kérte számon. Csak legyintett a kezével, midőn mentekezve szóvá tettem előtte: sürgetős utam, a nagy felelősség, ez meg az... Vállon kapott, mintha azt akarta volna mondani: „Sose bántsuk, hiszen hibás vagyok magam is!“ Juon, a házi szolga, ébresztette fel őt nehéz álmából s közölte vele, hogy domnula Stella a vasuti váróteremben lesi a vonatot. A fogadóba rohant tehát vissza, hogy ezt a gróf urnak elmondja.

Meglepetésemre az én muszkám csöndes volt. Semmi kitörése az igazolt elkeseredésnek; sőt inkább szeliden nézett rám s bánatosan mosolygott.

— Lássa, uram? Ilyenek ők mind egy szálig! Aztán cigarettet sodorított magának s rágyujtott. Szamárság! folytatá. Köpök rá! (Muszka szójárás.) Majd kivette a zsebbevalóját s rászoritotta a szemeire. Ez annak a cudar impresariónak, apjának a müve, mondá kisvártatva s a harag pirossága hágott a homlokára. Ezer rubelt kináltam neki. Fölháborodással utasitotta vissza. Háromezret kért. S ha anyai örökömet követeli, nem odaadom neki? . . . Óda én s hegyébe még a lelkemet is. De hiszen megkeserülöd te még azt, hitvány, vén Allerhand zsidaja!

A buffethez léptünk. A muszka cognacot kért. Koccintottunk.

— Hej gróf ur, van nekünk magyaroknak egy vigasztaló mondásunk: „Gombház! Ha leszakad, lesz más.“ Ehhez szabja magát. Egy asszony nem a világ! Van elég. De már most Isten önnel, uram, szólit a harang.

Megölelt.

— Szeretem a magyart! Ő olyan szépen énekli a magyar nótát!

— Isten áldja!

S ezzel szakaszomba siettem.

* * *

Azt hittem, hogy soha ez életben nem hallok többé hirt az én csinos, szerelmes hadnagyomról, sem Allerhand urról, sem pedig az ő szép leányáról, Stelláról. A minap azonban minden külső ok nélkül, épp hogy egy fecske nyilalását néztem a Duna fölött, amint a szigetről hazatértünk: egy ur kifejti mellettem az estilapot s borzadozó hallgatói előtt olvassa a kisinyevi vérengzéseket. Nézem a magam példányát s keresem az áldozatok neveit, jóllehet senki ösmerősöm ott. Ekkor ottragad szemem egy néven: „Allerhand.“ Egy oláh munkás hosszu vasszöget vert az orra tövébe, ugy hogy a hegyes vége a tarkóján jött ki. Muskatot, a feleségét leöntötték petróleummal és meggyujtották. Veigele és Minka kis leányait a padlás szelelő-lyukából dobták le az utcára. Egy orosz lovastiszt, B. Alexej gróf, tiz kozákja élén odavágtatott, hogy megregulázza a kegyetlen rablógyilkosokat, de nyomban visszaparancsolták a hevesen támadó csapatot. Mivel Kisinyevben több Allerhand zsidó is lehet, nincs bebizonyitva, hogy ez a lemészárolt Allerhand ugyanaz, akit ott láttam a jassyi pályaház perronján. Abban a szörnyü tudósitásban Stella kisasszonyról sem volt szó, mint ahogy izgatott érdeklődésemben várhattam.

Ha csak ugy nem történt, hogy az az Ester néven emlitett felnőtt szép leány, akit szüleinek és testvéreinek védelme közben egy pörölylyel zuztak össze: tán az ünnepelt Stella volt, a jassyi aranyvirág.

---

somban sem mondottam, hogy ebben a formában akarnám vagy szeretném a kérdést megoldatni, hanem hogy csakis mint egy gondolatot vetettem azt oda, azért a t. Ház megnyugtatására, ha az abban a formában nem lesz szükséges, ugy nem akarom azt erőltetni. De kijelentettem, hogy nem kötöm magam ahhoz, hogy ha az ország érdekeit más módon nem tudnám, vagy nem gondolnám megvédhetni, erre vissza ne térjek.

Elnök: Mielőtt a napirendre áttérnénk, az ülést öt percre felfüggesztem.

(Vita a programm fölött.)

Polónyi Géza: A miniszterelnök programmjához szólva, kijelenti, hogy ő is résztvett a bánnal való tárgyalásokban. Mielőtt beszédére rátérne, két tényre mutat rá. Egyik az, hogy a kabinet megszaporodott egy tárcával, pseudo-szentlélekkel, mert a miniszterelnök tanácsadó nélkül nem képes felszólalni. (Ellentmondások jobbról. Ugy van! a szélsőbalon.) A másik dolog az, hogy a miniszterelnöknek eddigi szerepléséhez félreértések eloszlatásából állott. (Helyeslés a szélsőbalon.) Az előterjesztett programmból lehetetlen megtalálni a kibontakozás utját. A miniszterelnök őt arról győzte meg, hogy ha volt kormány, amely ellen harcolni kell, ime a mostani kormány az. Itt van mindjárt a kvóta-kérdés. Ha az obstrukció történetén végigtekintünk, akkor látjuk, hogy azt sohasem vették elő alkotások ellen, csak amidőn a nemzetnek valamely érdeke ellen akartak törni. (Tetszés a szélsőbalon.) Okulhatnak a történteken. A nemzet jogainak érvényesítése iránti törekvés mindig süket fülekre talált.

Nessi Pál: Elég szomoru!

Polónyi Géza: De nézzük a kvóta-kérdést. Ebben a dologban teljesen kijátszották a parlament jogát, a hányad-döntésbe már az országgyülés bele sem szólhat. A miniszterelnök egész uj irányt hozott be e téren, ugyanakkor, midőn a kvóta-bizottság jelentését benyujtotta, már zsebében volt a legfelsőbb kézirat. Ez komédia. (Fölkiáltások a jobboldalon: Ti vagytok a komédiások!)

Gabányi Miklós: Ti pojáclk vagytok!

Polónyi Géza: Ebből okuljon a függetlenségi párt, hogy itt szervezeti nemzeti ellentállás nélkül a jogtiprás meg nem akadályozható. (Helyeslés a szélsőbalon.) Most rátér arra, mi történt a kormány alakitása előtt. A miniszterelnök programmjában azt adta elő, hogy szivesen lép érintkezésbe a pártokkal, de obligó nélkül. A miniszterelnöknek pedig megigértük, hogy az ujoncléstszám-emelés visszavonása után visszaállitjuk a parlamenti békét. Adott szó szentsége kötelező, de mindkét félre. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) De a miniszterelnök programmbeszéde után ez a tanácskozás többé nem lehet kötelező. A tanácskozáson, amelyen mindenki a saját nevében vett részt, kérdést intézett a bánhoz, hogy tervezi-e a szólásszabadság megszorítását?

Iványka Oszkár: Megcsinálják, ha muszáj lesz. (Fölkiáltások a szélsőbaloldalon: Ki mondja ezt? Iványka a szabadelvü? A nemzetipárti? Zaj a jobbközépen.)

Rákosi Viktor: Klotürpárt.

Endrey Gyula: Szájkosarasok.

Förster Ottó: A klotürszeretetházbeliek.

Polónyi Géza: Köszönöm hogy Iványka ezt a közbeszólást tette. Ha a miniszterelnök is ilyen hajlandóságot mutatna, csak fokozná az ellene megindult harcot s még elkeseredettebbé tenné. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Azután mi lesz az indemnityvel? Ha ezt megkapná a kormányelnök, akkor vajjon föloszlatná-e a Házat? Mert ha igen, meg nem adja neki, hogy ekkor kiirthassa az ellenzéket. Általában abszurdum, hogy az uj kormány az előd fölhatalmazása javaslatát kivánja megszavaztatni s nem nyujt be uj javaslatot. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Majd áttér annak az esetnek megtételére, hogy a kormány az 1899. évi XXX. törvénycikket megváltoztassa. Ezt lehetetlenségnek tartja, ez a törvény pártközi paktum utján jött létre, ezt elejtetni nem szabad. Az ország érdeke is ezt kivánja. Vámtarifa nélkül nem lehet tárgyalni, fölhatalmazást erre nem adhatunk. Készitsék el az önálló magyar vámdijszabást. Ki kell jelentenie azt is, hogy ezt a fölhatalmazási eszme nem származott Kossuth Ferenctől, amint ezt Lukács László is megerősitheti. Áttér a nemzeti követelmények kérdésére. Csodálkozik azon, hogy ezekről a miniszterelnök programmjában nem nyilatkozott, amikor pedig a létszámfölemeléshez ragaszkodik és csak az időpontot tolta ki. A függetlenségi párt ez egyszer nem saját elveit, az önálló magyar nemzeti hadsereget, hanem csupán az 1867. évi XII. törvénycikk végrehajtását követeli. Még az előző honvédelmi miniszternek előterjesztette a függetlenségi párt posztulátumait, melyek nem teljesitése esetére a harc folytatását jelentette be. Az első posztulátum volt, hogy a nyelvkérdés intéztessék el. Több magyar tiszt kell. Ezek kiképeztetésére több magyar katonaiskola kell, ahol az oktatási nyelv magyar lenne. Ha ez megtörtént volna, hozzájárult volna, hogy az obstrukció leszereltessék.

A másik kérdés: a zászló ügye. Azt elfogadta volna, hogy az uralkodóház családi színeit feltüntető lobogó a nemzeti zászló mellett használtassék. Szükségesnek tartja, hogy Apponyi ismert memorandumát, amelyet Széllnek adott át, tétessék hivatalosan közzé, mert ezt meghamisitották a lapok. Ez nagy fordulatot adna a politikai helyzetnek.

A miniszterelnök programmjában nem adott semmi biztos támpontot a jövőre, a nyugtalanságot el nem oszlatta, amely az országot uralja. Hangsulyozza hogy minden magyar miniszterelnöknek három dolgot kell szem előtt tartania. Először is a nemzeti vivmányok ügyében a nemzet és király között fölmerült ellentét elosztalására kell törekednie, másodszor föltétlen liberalisnak kell lennie, harmadszor a külföldel szemben a gazdasági érdekeinket tudja megóvni. A nemzeti vivmányokról már előbb szólt, ami a liberálizmust illeti, kérdi a kormányelnöktől, hive-e az általános választói jognak, a főrendiház korszerü reformjának, a rendiség eltörlésének, a hitbizományok megszüntetésének?...

Bösörményi Sándor: S az ügyvédi hatalom korlátlan kiterjesztésének.

Polónyi Géza: Nem tudom, mi az illető közbeszóló foglalkozása, de én büszke vagyok az egyémre. En nem járok flakkeren s nem köpdösöm le a szegény adófizetőket. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Nem bizik a kormányelnök liberálizmusában, alkotmányosságában, tekintve horvátországi multát. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Foglalkozik a véderőkérdésekkel, s az uj honvédelmi miniszterrel.

Visontai Soma: Ma nagyon jól viselte magát. (Derültség.)

Polónyi Géza: A jövő katonai tervekről beszél. Ezekből azt látja, hogy a magyar érdekek megint nem fognak megóvatni. Tomasics Miklós, az uj horvát miniszter, a magyar nemzet kigunyolója sem kelthet benne bizalmat. A többi, régi miniszterről nem sokat mondhat.

Endrey Gyula: Mintha már ismernők egymást!

Polónyi Géza: Ezek a tuszok szerepét viszik.

Gajári Géza: Tuzok? (Derültség.)

Polónyi Géza: Tuszok arra, hogy az uj kabinet csakugyan liberális. De tudvalevő, hogy a tuszokat szokták legelőször kivégezni, ha a békekötés nem sikerül. (Tetszés.) A többségről is akar még szólani. Ez három részre oszlott, három felé ment s a középen mégis találkoztak. (Derültség.) A három frakció most már nem dokumentália különállását, de a terveik azért fönnmaradtak. (Zaj a jobboldalon.)

Iványka Oszkár: Hogy szidta azokat, akikkel most együtt van, most meg másokat szid. (Zaj.)

Polónyi Géza: Tessék a Ház naplójában utána nézni, hogy én szidtam e itt valakit. Azt meg nem tételezheti föl Iványkáról, hogy magánbeszélgetéseket akarna a parlament elé hozni.

Iványka Oszkár: Járt föl hozzánk a pártkörbe s ott egész nyilvánosan beszélt. Sohasem volt közöttünk bizalmas beszélgetés.

Polónyi Géza: Ha összevetjük, hogy hány embert szidott Iványka s hány ember szidta őt, akkor a mérleg az én javamra billen. (Helyeslés a szélsőbalon.) A kormányelnök programmja arra sem nyujt biztositékot, amint már kifejtette, hogy gazdasági érdekeinket megóvja s éppen ezért bemutatkozását tudomásul nem veszi s a harcot ellene is folytatni fogja. (Éljenzés és taps a szélsőbalon. A szónokot számosan üdvözlik.)

(Személyes kérdésben.)

Bösörményi Sándor: Személyes kérdésben szólal föl. O szólt közbe Polónyinak. Közbeszólását ügyvédi minőségére értette az a véleménye ugyanis, hogy Polónyi a miniszterelnökről mondottakban a tényeket elcsavarta.

Polónyi Géza: Személyes kérdésben válaszolva, kijelenti, hogy e hivatlan tanuskodás sem nem helyénvaló, sem nem illendő. A fölhozottaknak egyedüli birája csupán a miniszterelnök lehet.

Bösörményi Sándor: Ez közügy. S mindarról, amiről a parlamentben szó esik, szólónak mint képviselőnek joga van itéletet mondani. (Zaj.)

Elnök: Holnap folytatjuk a mai napirendet. Az ülést bezárom.

Az ülés végződik két óra tiz perckor.

BELFÖLD

Lex Kossuth. *Kossuth* Ferenc ma megtalálta a tehén szarva közt azt, ami határozottan nincs ott. Inditványt jegyzett be arról, hogy a kormány nyujtsa be *a külön magyar vámtarifa* tervezetét. Éppen jókor. Tudvalevő ugyanis, hogy a bécsi köröknek nincs forróbb vágya annál, hogy Magyarország elérje mennél előbb az ő gazdasági függetlenségét és gróf *Khuen-Héderváry* Károly az az ember, aki, mint mindenben, ugy ebben is hiven fogja szolgálni a bécsi körök intencióit. Igy tehát Kossuth Ferenc ideája igazán luminózus és csak azt csodáljuk, hogy mikor minden körülmény olyan szerencsésen összetalálkozik ennek a nagy gondolatnak a megvalósitására, még erre az inditványra volt szükség, hogy a parlament megalkossa a korszakos reformot, az ország megváltását Ausztria gazdasági rabigájától. Komolyan szólva, igazán tiszteljük Kossuth Ferenc jó szándékát és meg vagyunk róla győződve, hogy ezzel becsületesen akarja szolgálni a kibontakozást. Csak a naivságát bámuljuk, hogy most áll elő ezzel a tervével, mikor éppen azon mesterkednek, hogy Magyarországot megfoszszák egyik garanciájától a gazdasági függetlenséghez való jogának. Meg kell adni, hogy ennél az inditványnál kevésbé időszerü ötlet kevés foglalkoztatta még a magyar képviselőházat.

A miniszterelnök jelöltsége. Mint *Temesvár*ról irják, az ottani szabadelvüpárt tagjai elhatározták, hogy a báró *Fejérváry* Géza lemondása folytán megüresedett mandátumot gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnöknek fogják fölajánlani. E célból a párt legközelebb gyülést fog tartani. Nagyon valószinü, hogy a mandátumot, amit az értekezletből kiküldendő küldöttség fog felajánlani, a miniszterelnök el is fogadja.

A kvóta. A hivatalos lap mai számában a következő királyi kézirat jelent meg:

> Kedves gróf *Khuen-Héderváry*! Minthogy a magyar korona országainak és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok törvényes képviseletei között arra az arányra nézve, amelyben azok a közösügyek költségeihez hozzájárulni tartoznak, az 1867. évi XII. t.-cikk 19., 20. és 21. §-ai (az 1867. évi december hó 21-én kelt ausztriai törvény 3. §-a R. G. Bl. 146. sz.) értelmében létesitendő egyezmény nem jöhetett létre, a közösügyek költségeihez való hozzájárulási arány kérdését az idézett törvénycikk 21. §-a (az idézett törvény 3. §-a) alapján és az 1903. évi julius hó 1-től 1904. évi junius hó 30-ig terjedő egy év tartamára való érvénynyel akképp döntöm el, hogy a közösügyek költségeiből a magyar korona országai 33⁸⁰/₁₀₀%-ot, a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok pedig 66²⁰/₁₀₀%-ot viselnek.
>
> Utasitom önt, hogy ezt köztudomásra hozza. Kelt Bécsben, 1903. évi julius hó 1-én.
>
> FERENC JÓZSEF s. k.
>
> Gróf *Khuen-Héderváry* s. k.

A Wiener Zeitung is közzéteszi a Koerber miniszterelnökhöz a kvóta megállapitása ügyében intézett legmagasabb királyi kéziratot.

Molnár János — kanonok. A hivatalos lap holnapi száma fogja közölni, hogy ő felsége a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére az esztergomi főkáptalanban *Rajner* Lajos pápai prelátus, honti főesperesnek a főszékesegyházi főesperességre; *Pór* Antal pápai prelátus, mesterkanonoknak a honti; és *Komlósy* Ferenc pápai prelátus, mesterkanonoknak a sasvári főesperességre való fokozatos előléptetését jóváhagyván, az ekként üresedésbe jövő mesterkanonoki javadalmakat *Molnár* János pápai prelátus, cimzetes apátnak, *Klinda* Teofil cimzetes kanonok, érseki titkárnak és *Horváth* Ferenc esztergomi papnevelő-intézeti teológiai tanárnak adományozta.

Ebben a hirben, amely egy-két érdemes egyházi férfiu méltó előléptetéséről is szól, leginkább *Molnár* Jánosnak, a néppárt volt elnökének és egyik megalapitójának kanonokká való kinevezése lep meg bennünket. Erről a kinevezésről hetek óta beszéltek már, de sehogysem akartak hinni benne azok, akik hisznek abban, hogy a szabadelvüség még mindig uralkodó politikai irány Magyarországon. Most, hogy megtörtént, lehetetlen elfojtani megütközésünket. Mert igaz ugyan, hogy Molnár János már körülbelül két év óta nem vesz részt az aktiv politikában, sőt régóta nem is jelent meg a képviselőházban; és lehet, hogy azért kapta a stallumot, mert már nem politizál, vagy azért nem politizál, hogy a stallumra érdemet szerezzen. De az kétségtelen, hogy ez a papi karriér nagyon káros irányban fogja befolyásolni az ambiciózus egyházi férfiak politikai magatartását.

A belügyminiszter székfoglalója. Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök, mint belügyminiszter, ma fogadta a belügyminisztérium tisztikarának tisztelgését. A miniszterelnököt a *Gulner* Gyula államtitkár vezetése alatt teljes számban megjelent tisztviselők zajos éljenzése fogadta, majd *Gulner* Gyula államtitkár üdvözölte a belügyminiszteri hivatal elfoglalása alkalmából. *Khuen-Héderváry* miniszterelnök meleg szavakban köszönte meg az államtitkár üdvözlését, melyben a belügyminisztérium derék tisztikara őszinte bizalmának megnyilvánulását látja.

— Otthonomba léptem, ugymond, akkor, midőn önök közé jöttem, mert eddigi közpályámat e nagyfontosságu kormányzati ág szolgálatában töltöttem, amelynek önök — hivatali elődöm megnyugtató értesitése szerint — épp oly szakértelmes, mint kötelességérző s önérzetes munkásai. Nagy megnyugvással fogadtam hivatali elődömnek a tisztikar jelességéről, rátermettségéről való megnyilatkozását és számolok e tisztikar ügybuzgó támogatására, meg lévén győződve arról, hogy ezentul is az ügyszeretet, a kötelességérzet fogja áthatni hivatalos müködésüket. Majd reflektált a miniszterelnök a közigazgatási föladatok nagy fontosságára, mert a közigazgatás szálai a köz- és társadalmi élet mindennemü viszonyaihoz, vonatkozásaihoz elnyulnak s a közigazgatás helyes, igazságos kezelése egyik legfőbb biztositéka a közállapotok fölvirágoztatásának, konszolidálásának. Programmot ma még nem ad; a jövő föladatairól még csak akkor határoz, ha az

ügyeket, melyek előkészitése, mint hivatali elődjétől értesült, már nagyrészben folyamatban van, kellőképpen behatóan tanulmányozta, de annyit már most kijelent, hogy *az elődje által megkezdett munkát a közigazgatás fejlesztésére folytatni fogja* s már ezuttal is fölkéri ama tisztviselőket, akik ez előkészitő munkálatok élén állanak, hogy azokat megszakitás nélkül folytassák. Kijelenti, hogy a tisztikar véleményét minden közügyben meg fogja hallgatni.

Guiner Gyula államtitkár ezután bemutatta a miniszterelnöknek *Széll* Ignác államtitkárt, az osztályfőket és osztályvezetőket, akikkel gróf Khuen-Héderváry szives kézszoritást váltott s a főbb tisztviselőket megszólitotta.

A vezérkari főnök lemondása. *Bécs*ből táviratozzák nekünk: A *Neues Wiener Tagblatt* tudósitója ma fölkereste báró *Beck* vezérkari főnököt, hogy megkérdezze, vajjon mi igaz a lemondásáról terjesztett hiresztelésekből. A vezérkari főnök a leghatározottabban megcáfolta e közleményeket, majd hozzátette:

— Évek óta minden szerdán megjelenek rapporton ő felsége előtt. Tegnap is igy történt. Jelentéstétel után előterjesztettem a felségnek azt a kérésemet, hogy a jelenlegi viszonyokra való tekintettel, többheti szabadságra volna szükségem. Az uralkodó teljesitette kérésemet.

— Tehát excellenciád a leghatározottabban állitja, hogy egy szó sem igaz a lemondásáról elterjedt hirekből? — kérdezte a hirlapiró.

Báró *Beck* táborszernagy élénken ismételte:

— Eszemágában sincs lemondani. Nem hagyom el ő felségét.

Az uj bán. *Bécs*ből táviratozzák, hogy gróf *Pejacsevich* Tódor, az uj horvát bán, e hó 4-ikén fogja letenni esküjét, *Pejacsevich* kinevezése, mint *Eszék*ről táviratozzák, városszerte örömet kelt. *Chavrak* főispán tüntetve üdvözölte az uj bánt Verőczevármegye nevében, *Graf* polgármester pedig Eszék város közönségének üdvözletét tolmácsolta.

Az *Agramer Zeitung* gróf *Pejacsevich* Tivadar kinevezését horvát bánná a következő szavakkal üdvözli:

A horvát bán régi, tiszteletreméltó széke rövid üresedés után ismét be van töltve. Elmondhatjuk, hogy szerencsés módon, még pedig oly férfiu által, aki nemcsak mint oly nagyérdemü nemzetség ivadéka, mely Horvátország történetében szerepet játszik, már a neve által is egybe van füzve a most betöltendő méltósággal, amelyet egykor atyja is viselt, hanem aki személyes tulajdonságai és sok évi eredményes főispáni müködése által is bebizonyitotta, hogy kiváló organizatórius tehetsége van. Midőn az uj bánnak hódolatunkat fejezzük ki, egynek érezzük magunkat az egész országgal és az egész horvát nemzettel, mely ma az uj országfőnek szerencsét és sikert kiván missziójához hazánk javára, valamint a Szent István koronájához tartozó országok és a monárkia érdekei szempontjából.

A tengeri jog. *Fiumé*ből táviratozzák: A nemzetközi tengeri jog magyar egyesülete ma tartotta közgyülését. *Apponyi* Albert elnök helyett, aki akadályozva volt a megjelenésben, *Fest* Kálmán miniszteri tanácsos elnökölt. Az évi jelentés arról számol be, hogy az egyesület hajóösszeütközések esetén való biráskodás kérdését, továbbá a tengeri magánjogi törvénykönyv életbeléptetésének ügyét sikerrel letárgyalta. A nemzetközi tengeri jog-egyesület 1904-ben Amsterdamban tartja meg a szokásos évi értekezletét. Ezen az értekezleten a hajótulajdonosok felelősségének kérdését fogják tárgyalni. A közgyülés a jelentéseket és a számadásokat helybenhagyta és tudomásul vette.

A Kossuth-párt válsága. A *függetlenségi és 48-as Kossuth-párt* ma estére hirdetett értekezlete elmaradt, mert a tagok nem jelentek meg teljes számban. A legközelebbi értekezletet e hó 6-án tartják meg, melyen a pártban beállott elnökválság és a párt további magatartásának meghatározása kerül napirendre. A párt a vidéken időző képviselőknek a következő meghivót küldötte:

Az orsz. függetlenségi és 48-as párt e hó 6-án, hétfőn délután 5 órakor ülést tart, amelyre a párt tagjait azzal a kéréssel hivjuk meg, hogy fontos teendők megbeszélése és a párt további magatartásának meghatározása végett *okvetlenül* megjelenni sziveskedjenek.

A holnapi ülés. A képviselőház holnapi ülésén folytatják a miniszterelnök programmja fölött megindult vitát. Szólásra feliratkoztak: *Csávolszky* Lajos, *Babó* Mihály, *Okolicsányi* László, *Visontai* Soma, *Mezőssy* Béla, *Nessi* Pál, *Lengyel* Zoltán, *Pap* Elek, *Olay* Lajos, *Sebess* Dénes, *Ráth* Endre, *Vlád* Aurél, *Endrey* Gyula, *Várady* Károly *Rátkay* László, *Reich* Aladár, *Gabányi* Miklós és *Benedek* János.

KÜLFÖLD

Az osztrák válság.

Budapest, julius 2.

Koerber miniszterelnököt a király ma délben külön kihallgatáson fogadta. Nagyon valószinünek tartják, hogy a király a kabinet lemondását nem fogadta el, de közvetlen azután, hogy erre nézve a végleges döntés megtörtént, hogy kevéssel azután *Rezek* cseh miniszter a kabinetből kiválik. A jelenlegi válságot ugyanis, mint némely részről állitják, nem is annyira a magyar válság, mint inkább Rezek különös magatartása okozta. Rezek ugyanis, amikor látta, hogy a cseh kivánságokat a kormány kebelében nem képes keresztülvinni és ilyen módon sem a kormány, sem a cseh nép bizalmát nem birja, kerülő utakon akarta Koerbert rákényszeriteni arra, hogy a morvaországi cseh egyetem érdekében tegyen valamit. E végből báró *Beck* vezérkari főnökkel szövetkezett, hogy ennek segitségével a királyt befolyásolja. Ilyen intrikák után, ha sikerülne is a többi nehézségeket elháritani, melyekkel a Koerber-kormány most küzd, Rezek cseh miniszter a kabinetben tovább semmi szin alatt meg nem maradhat.

A *N. Fr. Pr.* mai esti lapjában következőket irja: Nagyon természetes, hogy a kabinetválság befejezésével azok a nehézségek, melyek azt előidézték, még nem tekinthetők megszünteknek. A válság megszünt, de a jövő továbbra is bizonytalan és senki sem mondhatja meg, hogy fogják a monárkiát a kháoszból kirántani, hogy teszik majd munkaképessé a két parlamentet és hogyan fogják a közös hadsereg intézményét a kierőszakolt változtatásoktól megvédeni. Az osztrák miniszterelnök mai kihallgatásával a válság befejezettnek tekinthető. A király — mint épp most jelentik — az összkormány lemondását nem fogadta el, hanem az a kivánsága, hogy a jelenlegi kormány maradjon meg hivatalában. Csak Rezek cseh miniszter fog a kabinetből kiválni. Ennek a külön lemondási kérvényét a király el fogja fogadni és azután a cseh miniszter állása egyelőre betöltetlen marad. A király szombaton, az uj bán felesketése után kimegy Schönnbrunnba és onnan Penzingen át Ischlbe utazik, hova egy nappal előbb leánya, *Mária Valéria* főhercegnő is megérkezik.

Bécs, julius 2.

Mig néhány estilap azt jelenti, hogy ő felsége nem fogadta el a Koerber-minisztérium lemondását, a *Wiener Allgemeine Zeitung* azt jelenti, hogy *Koerber* miniszterelnök mai kihallgatása alkalmával lemondási kérvénye *nem nyert végleges elintézést*, hanem ő felsége fenntartotta magának elhatározását. Az összes lapok egyetértenek abban, hogy *Rezek* cseh miniszter mindenesetre távozni fog. Hiteles értesülés minderről még hiányzik.

Bécs, julius 2.

A *Neues Wiener Tagblatt* jelenti: *Koerber* miniszterelnök ma délután egy órakor kihallgatáson volt ő felségénél. Az audiencia másfél óráig tartott. A miniszterelnök beható jelentést tett az uralkodónak a belpolitikai helyzetről és előterjesztette az utolsó minisztertanács jegyzőkönyvét, amelyben kifejezésre jutott a kormány valamennyi tagjának az az egyhangu elhatározása, hogy a koronának a helyzetről jelentés teendő.

A minisztertanács jegyzőkönyve a főbb pontokban a következőket tartalmazza:

Tudvalevő dolog, hogy a magyarországi politikai események s nevezetesen az a fordulat, amely a katonai javaslatok visszavonásával járt, az osztrák kormányt sulyos helyzetbe juttatták, elannyira, hogy nem jelenhetik meg a parlament előtt az uj véderőjavaslattal, mivel a katonai javaslatokért erősen exponálta magát. Az a lépésről-lépésre való meghátrálás, amelynek tegnap ismét egy jelét láttuk, amikor ugyanis báró Fejérváry utóda kénytelen volt állást foglalni a póttartalékosoknak az aratás idején való benntartása ellen, rendkivül nehéz helyzetbe juttatta a cseh képviselőket választóikkal szemben, hisz ők kénytelenek eltürni azt a heves és jogos szemrehányást, hogy amit a magyar ellenzék kierőszakolt, t. i., hogy a póttartalékosokat ne vonják el az aratástól, azt nekik nem sikerült elérniök. A cseh képviselők e miatt érthető zavarban vannak.

Hozzájárult mindehhez, hogy a 14. §-nak ujabb alkalmazása még feszültebbé tette a viszonyt az ifju-csehek és a kormány között.

A kormányhoz közelálló körökben ma délelőttre várták a válság megoldását. Beavatott politikusok biztosra vették, hogy az uralkodó nem fogja elfogadni a kormány lemondását, a cseh minisztert azonban felmenti állásától. *Rezek* miniszter tudvalevőleg szolidáris volt a kormány többi tagjával s ő is a mellett érvelt, hogy a koronának jelentést kell tenni a helyzetről; egyuttal hangsulyozta a cseh miniszter azt is, hogyha ő felsége a kormányt nem hajlandó elbocsátani, ő a maga részéről ragaszkodik lemondásához. Ezt az elhatározását azzal okolta meg, hogy nem tud jó viszonyt teremteni a csehek és a kormány közt s igy nincs módjában a közvetitő szerepet sikerrel betölteni.

Koerber miniszterelnök mai kihallgatásán várakozás ellenére nem történt meg a döntés. Az uralkodó kijelentette, hogy a zilált viszonyokra való tekintettel most nem oldhatja meg a válságot.

Még nincs megállapitva, hogy mikor utazik el ő felsége Bécsből. *Koerber* miniszterelnök még az ischli utazás előtt ismét kihallgatásra megy az uralkodóhoz. Politikai körökben azt beszélik, hogy a miniszterelnököt már holnapután fogja fogadni ő felsége s ugyanakkor meg fog történni a döntés.

Felmerült az a terv, hogy a kormánynak bizalmat kellene szavazni valamely kérdés ötletéből s igy lehetségessé válnék, hogy a Koerber-minisztérium az uj véderőjavaslattal megjelenhessék a Reichsrathban, mert ez a szavazat megerősitené a kabinet helyzetét az ellenzéki pártokkal szemben.

Politikai körökben nagy izgatottsággal latolgatják az eshetőségeket. Aznap, amikor a miniszterelnök kihallgatásra megy, meglesz a válság megoldása.

Koerber ma hosszasan tanácskozott Kathreinnal.

Bécs, julius 2.

Minthogy a folyó év második felére szóló költségvetési provizórium a 14. §. alapján életbe lépett, a kormány meg fogja hosszabbitani a Duna Gőzhajós Társasággal január 1-től junius 30-ig megkötött szerződést s ennek értelmében a társaság kötelezni fogja magát a dunai hajózásnak az eddigi megegyezés alapján való fenntartására.

Az uj rend Szerbiában.

Budapest, julius 2.

Végre az angol király is elismerte Péter megválasztását s most nagy az öröm Belgrádban, mert megvan a kivánt harmónia. Az *angol* király távirata igy szól:

Van szerencsém felségeddel tudatni, hogy megkaptam a táviratot, amelyben közölte velem, hogy önt a szerb nép egyhangulag Szerbia királyává választotta és hogy ön kötelességének tartotta, hogy a felhivásnak eleget tegyen. Miközben felségedet személyes jóindulatomról biztositom, annak az őszinte kivánságomnak adok kifejezést, hogy felséged kormánya a szerb népnek a béke, igazságosság és haladás áldásait fogja megszerezni és remélem egyuttal, hogy felségednek sikerül majd a *szerb népnek régi jó hirét visszaszerezni, amelyre a legutóbbi események oly szomoru bélyeget nyomtak.*

Edvárd.

Tegnap volt a konakban az első udvari ebéd a szkupstina tagjai számára. Vagy 200-an voltak jelen. Az ebéden *Velimirovics* Pero, a szenátus elnöke fölköszöntötte a királyt (mert a szerb udvari etikett meglehetősen kedélyes) s erre I. Péter a következőképp válaszolt:

Népképviselő uraim! Régi szokás szerint meghivtam önöket e diszlakomára. Hajlamom és jellememnek megfelelően ez alkalomból néhány szót akarok ejteni, mint ahogy azt a királynak ki népét és hazáját szereti, tennie kell. Ez alkalomból is biztositom önöket királyi elismerésemről, mert önök sulyos pillanatban hazájuk hü fiaiként cselekedtek. Azon időben, amikor az egész világ szeme Szerbia felé fordult, önök kötelességük teljes tudatában és az egész nép kivánságának és törekvésének megfelelően, egyetértésükkel földeritették a hazánk fölött beborult égboltot. A nemzeti népképviselet népünk összességének kivánságával való egybehangzása — ezt örömmel állithatom — hatással volt és ma Szerbia Európa előtt tiszteletben és becsülésben áll. Miután ezen tény teljesen megelégedésemre szolgál, önöknek im most drága hazám jövőjére vonatkozó nézeteimet akarom kinyilvánitani. Állami életünkben, uraim, uj és fontos korszak kezdődik. Népünk teljes hatalmát egy lobogó körül kell egyesitenünk a hazánkért való őszinte és odaadó szolgálat zászlója körül. Szerbiának egyesült és egybehangzó akarattal, fiainak egyesült tetterejével kell komoly és fontos állami ügyeibe fognia és azokat hazánk boldogulására és haladására megoldania. Egész sora áll előttünk a nyilt, eddig elhanyagolt életkérdéseknek. Miután az alkotmány kérdését a nemzeti népképviselettel egyetértésben szabályoztuk, Szerbiának politikai szabadságát és népjogait biztositottuk és egyszersmind mindazon közügyeket megállapitottuk, melyek hazánk haladását biztositják, hátra van még, hogy teljes gondunkat és figyelmünket nemzeti életünk ujjászületése, a jog és szabadelvüség helyreállitása, állami pénzügyeink kon-

szolidálása, népünk gazdasági ujjáalakulása, hadseregünk — a szerbség eme reményének — fejlesztése és tökéletesitése felé forditsuk. En, uraim, határozottan elitéltem, hogy egész erőmet ez irányban fogom ama Szerbiának javára és boldogulására szentelni, melynek valamennyien szülöttei és neveltjei vagyunk. Fogadalmamat ismerik és végtelenül boldog leszek, ha megadatik nekem, királyi kötelességemnek népem támogatásával való teljesithetése és ha hazánk, a nemzeti szabadság áldott sugarai melegében, mely szabadságot kell, hogy fiainak honszeretete és odaadása magasra tartson, befelé erőben, kifelé tekintélyben és tiszteletben fog egy fényes jövő felé haladni. Az az én kivánságom, hogy mindannyinkat ama tiszta és hazafias szellem lelkesitsen, mely nagyatyámat, Kara Gyorgyet a mult század kezdetén győzedelemről-győzedelemre vezette és népünknek az egész világ tiszteletét és bámulatát szerezte meg. Most pedig, uraim, midőn utban vannak otthonuk felé, adják át királyi üdvözletemet a szerb népnek, melylyel szemben én, Szerbia királya, a legmélyebb szeretettel viseltetem és amelynek javáé és boldogságáé egész gondolkodásom és minden törekvésem. Adja Isten, hogy beteljesedjenek ama reményeink, hogy hazánk erősen és tekintélyesen lássa meg azon eszmények megvalósulását, melyeket Kara Gyorgye és hősielkü társai nagyrabecsültek és amelyekért feláldozták életüket a haza oltárán. Eltelve emez érzésektől és eszméktől, teljes szivemből azt kiáltom: Éljen a szerb nép! Éljenek nemzeti képviselői!

A király udvari marsallnak *Pavlovics* alezredest, orvosnak *Michel* őrnagyot, kabinettitkárnak pedig *Barlovácot* nevezte ki.

„A cél szentesiti az eszközt."

Budapest, julius 2.

Dasbach német káplán mult március 31-én a következőket jelentette ki egy rixdorfi gyülésen:

„Kétezer forintot fizetek annak, aki kimutatja, hogy „a cél szentesiti az eszközt" elv a jezsuiták által irt és kiadott könyvekben megtalálható."

Gróf *Hoensbroech*, az ismeretes ex-jezsuita ezt az ajánlatot elfogadta, sőt kilátásba is helyezte, hogy bizonyitékait közzéteszi. Ezt az igéretét most beváltja a *Deutschland* cimü folyóiratban. Thema probandumnak ugyanazt a magyarázatot választotta, melyet Dasbach is föllállitott „a cél szentesiti az eszközt" elvhez, vagyis: „Minden, magában véve erkölcsileg elvetendő cselekmény erkölcsileg meg van engedve, ha véghezvitele által elősegithetjük egy jó célnak a megvalósitását." Bizonyitékait a következőképp vezeti le:

„Az a tan, hogy a cél szentesiti az eszközt, részletesen kifejtve megtalálható a jezsuita morálnak azon fejezetében, mely a felebaráti szeretetről, jobban mondva „a felebaráti szeretet ellen elkövetett bünökről" szól. A jezsuita morálteológusok nagy számából, melyek mind mellettem bizonyitanak, csak a legkiválóbbakat választom ki, azokat, kik ugy a renden kivül, mint belül még most is nagy tekintélynek örvendenek s kik közül sokan még most is élnek, tanitanak és elterjedt munkáikkal nagy befolyást gyakorolnak a fiatal katholikus papság kiképzésére. Azok a müvek, melyekből az illető passzusokat kiveszem, a jezsuita-rend tanait foglalják magukban, miután *kivétel nélkül keresztülmentek a rend cenzuráján s a rend imprimatur-ját* (nyomatási engedélyét) *megkapták.*"

Gróf Hoensbroech számos jezsuita iróból egész csomó passzust közöl, melyek a vitás elvet nagy körmönfontsággal magyarázzák és védelmezik. A vezérmotivumot rendszerint az a gondolat játszsza, hogy kisebb bünre szabad valakit csábitani, ha ezáltal elkerültetik a nagyobb bün. A legtöbb idézet voltaképpen nem más, mint *Sanchez* jezsuitának a következő kijelentése:

„Nemcsak megengedett dolog a csekélyebb bün elkövetését javasolni, hanem *tanácsos is rábirni az illetőt*; mert ezáltal nem a rossz elkövetésére birjuk rá felebarátunkat, hanem arra, hogy *a kisebb vétket válassza* s ez a választás jó."

Némely esetben azonban ezt a hirhedt elvet világosabban is kimondják oly értelemben, amily értelemben közönségesen használjuk. Erre vonatkozólag Hoensbroech a következő példát hozza föl:

„Legegyszerübb a dolog *Escobar*nál és *Tamburini*nél. Miután Escobar azt a tételt állitja föl, hogy „a jó cél (bonus finis) néha menti az embert a rosszra tanitás bünétől," azt kérdezi, vajjon ez elv szerint meg van-e engedve kisebb vétket tanácsolni, ha ezáltal nagyobb vétek elkövetését akadályozhatjuk meg. Escobar két jezsuitát emlit ugyan föl, *Hurtadót* és *Sat*, akik e kérdésre nemmel felelnek, „mert nem szabad rosszat cselekedni azért, hogy jó származzék belőle," — de a maga részéről nyomatékosan megjegyzi:

„*én azonban az ellenkező nézetet pártolom* (*attamen contrariam sententiam approbo*").

Vagyis a nagy Escobar helyesli azt, hogy rosszat szabad cselekedni, ha ebből jó származik.

Továbbá:

Castropalas jezsuita igenlő választ ad arra a kérdésre, hogy a cél szentesiti-e az eszközt, mondván:

„Vétkezel-e a bünre csábitás bünével, ha másnak alkalmat nyujtasz a bünhöz, vagy a kinálkozó alkalmat el nem háritod, bár tehetnéd? Ha a bünre szolgáló alkalmat nem távolitod el abban a szándékban, hogy más vétkezzék, világos, hogy magad vétkezel. *Kétséges azonban, hogy vétkezel-e, ha valami jó célnak az ösztönzése alatt cselekszel. Ha mások vétkezését elnézed* (*bár megakadályozhatnád*), *azzal a szándékkal, hogy az illetők rajtakapassanak s ezáltal megjavittassanak, akkor ez megengedett dolog. Mert a bünösnek általad szándékolt biztos javulása megnemesiti a bünrecsábitást.*"

Hoensbroech a következő szavakkal végzi:

„Az ultramontán *Germania* gunyosan kiáltott föl: Gróf Hoensbroech Pál most miért nem pörli be egyszerüen Dasbach káplánt a 2000 forintért, miután most elegendő alapja van a vádhoz?

Köszönöm a *Germania*nak ezt a szives fölvilágositását, mert eddig igazán nem tudtam, hogy az ügynek *ezuton* is végére lehet járni. Most már tudom, s a *Germania* tanácsát követve, Dasbach ellen pört is fogok inditani, ha nem ismeri el önként, hogy bebizonyitottam azt, amire ő 2000 forintot tüzött ki. Majd most, a polgári törvénykönyv 657. §-a alapján, a porosz birák dönteni fognak a fölött, hogy „a cél szentesiti az eszközt?" jezsuita elv-e vagy nem."

A bolgár-török viszony.

Budapest, julius 2.

Tegnap még riasztó hirek keltek szárnyra Bulgária mozgolódásáról, ma azonban sokkal nyugodtabb a helyzet. *Szavov* ezredes bolgár hadügyminiszter ugy nyilatkozott egy bolgár hirlapiró előtt, hogy *Bulgária sohasem fogja megtámadni Törökországot*, de az is lehetetlen, hogy Törökország támadjon. „Ellenkezőleg — mondá a hadügyminiszter titokzatosan — mi ketten egy *harmadik ellenség* ellen fogunk küzdeni. A mi hazafiságunk nem engedi meg, hogy 280.000 bolgár és 300.000 török essék el a Marica és Sztruma folyó partjain, csak azért, hogy helyet csináljunk a *német gyarmatosoknak* és egyéb hollóknak, kik a mi vesztünkre számitanak. A szultánt ugyan többfelől biztatják háborura, de ő egyike a legbölcsebb török uralkodóknak s diplomáciai zsenije keresztüllát minden idegen intrikán. *A macedonoknak nagyobb engedményt fog adni, mint amekkorát a reformhatalmak követeltek.* Ha pedig egy palotaforradalom a szultánt eltávolitaná trónjáról, akkor mi Konstantinápolyba fogunk masirozni s *Burhaneddint fogjuk a trónra ültetni*, hogy végleg véget vessünk *Resád* bey intrikájának, aki egy Bulgáriával való háboru során remél a trónra juthatni."

(E miniszteri kiszólás megértésére meg kell jegyeznünk, hogy a szultánnak az a legforróbb vágya, miszerint a *jogos* trónörökös, a testvérét, *Resád* beyt elüsse a tróntól, s erre a saját fiát, *Burhaneddint* ültesse.)

Pétervár, julius 2.

A lapok, a *Szvjet* kivételével, a helyzetet a török-bolgár határon csendesnek tekintik. A *Novoje Vremja* szerint minden izgalom alaptalan. Törökország tudja, szerinte, hogy Oroszország nem engedi meg Bulgária megtámadását, amiért is Bulgáriának nem kell Törökország ellenséges akciójától tartania. Az esetleg előforduló határmenti eseményeknek nem kell, hogy a bolgár kormány jelentőséget tulajdonitson, azonban az annak részéről gyakorolt megtorlások veszedelmes bonyodalmakra vezethetnének.

Ezzel szembeállitjuk a következő konstantinápolyi táviratot:

Konstantinápoly, julius 2.

A bolgár kormány Bécsbe, Pétervárra és Párisba intézett körjegyzékben panaszkodik a török csapatoknak és basibozukoknak macedóniai tulkapásai miatt, továbbá a miatt, hogy a porta elutasitotta Bulgáriának az utóbbi időben tett ama javaslatait, hogy Bulgária lecsendesitésére törekedjenek. A *bolgár kormány tiltakozik a határmenti csapatmozgósitás ellen és elutasitja az ebből támadható következményekért való felelősséget.* Hire jár, hogy a porta külföldi követeihez körlevelet intézett, melyben a határmenti csapatmegerősitéseket azzal okolja meg, hogy azok a bolgár bandák már jelzett határátlépése ellen irányitvák.

Berlin, julius 2.

A *Lokalanzeiger* közli, hogy a bolgár kormány eltiltotta a lovak és öszvérek kiviletét, mert Törökország utóbbi időben sok lovat és öszvért vásárolt Bulgáriában.

Köln, julius 2.

A *Kölnische Zeitung* a bolgár háborus üzelmekkel foglalkozik és hangsulyozza, hogy nem lehet többé kételkedni némely vezető bolgár állásában levő személyek háborus kedvén. A lap idézi a Törökország katonai intézkedéseiről a külföldi képviselőkhöz intézett bolgár jegyzéket és megjegyzi, hogy ürügyet keresnek, hogy Európa előtt mentegessék a kalandot. Megbizható hirek alapján azt lehet állitani, hogy a porta visszariad a függőben levő kérdés erőszakos megoldásának minden gondolatától. A szultán személyesen feltétlenül ellene van az ilyen megoldásnak és csak kényszeritve menne bele háboruba. Azok a kijelentések, amelyeket a bolgár miniszterelnök a *Times* szófiai levelezője előtt tett ha valóknak bizonyulnak, messze meghaladnák a szájaskodás mértékét és a gonosz könnyelmüséggel lennének határosak. Bulgária reménhetőleg tisztába jön eljárásának jelentőségével és belátja, hogy a macedonkérdés felvetésénél teljesen egyedül áll és önmagára van utalva, ugy hogy csupán áldozatok állanak előtte, de sikerek nem.

HIREK

Budapest, julius 2.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Junius 30-ikán uj előfizetés nyilt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hir.** *Gömöry* Oszkár miniszteri tanácsos több heti szabadságra a fővárosból elutazott; ügyosztályának vezetését távol léte idejére dr. *Némenyi* Imre kultuszminiszteri osztálytanácsos vette át.

— **Cimadományozás.** *Laszkáry* Ödön pénzügyi titkárnak és földadónyilvántartási biztosnak a király, a hivatalos lap mai számának jelentése szerint, a *pénzügyi tanácsosi cimet* adományozta.

— **Rákóczi-ünnep.** A fővárosi polgárság nagy Rákóczi-ünnepre készül. Az ünnep rendezősége élén a budapesti egyesült jótékony magyar asztal-társaságok központja áll. A rendező-bizottság ma felkeshangu felhivást intézett a főváros polgárságához, amelyben felszólitják a hazafias polgárokat, hogy az ünnep rendezésében vegyenek részt. Az előkészitőbizottság nagygyülése csütörtökön, julius 9-én este 8 órakor lesz a Baross-utca 45. számu vendéglőben. — A Magyar Tudományos Akadémia a kassai Rákóczi-ünnepre *Thaly* Kálmán országgyülési képviselőt küldötte ki. *Thaly* Kálmán beszédet is fog mondani az ünnepen.

— **Kitüntetés.** A király, mint a hivatalos lap mai száma jelenti, dr. földeáki *Návay* Aladár miniszteri titkárnak, hasznos szolgálatei elismeréséül, a *Ferenc József-rend lovagkeresztjét* adományozta.

— **Egy főgimnáziumi igazgató ünneplése.** Beregszászról irják: *Orlovszky* Istvánt, a beregszászi állami főgimnázium igazgatóját a kassai állami főreáliskola igazgatójává nevezte ki a közoktatásügyi miniszter. *Orlovszky* István igazgató az elmult tanévet azonban még a beregszászi állami főgimnáziumnál töltötte. Az iskolaév bezárása alkalmából a tanári kar ovációban részesitette a távozó igazgatót. A megye nevében *Hagara* Viktor főispán, a város közönsége nevében *Dudics* Endre görög-keleti esperes lelkész és *Varga* Sándor vármegyei tiszti főügyész, a beregszászi nők nevében pedig Benda Kálmánné bucsuztak szép beszédben a távozó igazgatótól.

— **Lueger és a magyar kormányválság.** A *Deutsche Zeitung* a napokban a magyar kormányválság ötletéből cikket közölt, amelyben szó volt a monárkia szomoru jövendőjéről, a készülő nagy felfordulásokról és az elkerülhetetlen uj alakulásokról. A *Kölnische Zeitung* erre a cikkre azt mondotta, hogy *Lueger* sugalmazta. *Bécsi* tudósitónk most azt jelenti, hogy *Lueger* nyilatkozni fog, hogy a kérdéses cikkhez semmi köze.

— **A boy-sur-marnei szobor.** Páris közvetlen közelében Boy sur Marne községben nagy ünnepség volt tegnap. Mint Párisból jelentik ugyanis, ott tegnap leplezték le sergeant Hoffnak, a német-francia háboruban oly hiressé vált őrmesternek az emlékszobrát. A *Marne* partján vitte ugyanis végbe Hoff egy éjjeli portyázás alkalmával azokat a vakmerő hőstetteket, amelyekkel az egész francia nép csodálatát és elismerését vivta ki. Hősi viselkedéséért a becsületrend lovagkeresztjével tüntették ki és mikor nyugalomba vonult, kinevezték a diadalkapu főőrének. Hoff a mult évben halt meg, mire elhatározták, hogy a Marne partján emlékszobrot állitanak számára. A leleplezési ünnepélyen számos szenátor, tábornok, valamint több hazafias egyesület is jelen volt. Az ünnepélyen a szépmüvészetek igazgatója, dr. *Roujon* elnökölt, aki szép szavakkal méltatta a vitéz őrmester hőstetteit. A leleplezést nagy népünnepély követte.

— Király és herceg. A mecklenburg-strelitzi nagyhercegi pár gyémántlakodalma alkalmából a következő érdekes történelmi reminiszenciát elevenítik fel: Midőn 1843. junius 28-ikán a mecklenburg-strelitzi trónörökös nagyherceg Londonban a Buckingham-palotában Augusztával, a cambridgei herceg leányával egybekelt, a vendégek között Ernő Ágoston hannoverai király is megjelent. A király, aki az ünnepség előtt már néhány nappal érkezett az angol fővárosba, baráti körben és az udvarnál inkább a cumberlandi herceget adta, mint a hannoverai királyt. A királynőnek az a határozata, hogy férjét, a regensherceget az összes hercegek előtt illesse meg a rangelsőbbség, több váratlan incidenst okozott, amelynek folyamán Ernő Ágoston király elsőbbségét nemcsak követelte, de fenn is tartotta. A király először is megtagadta a házassági okmány aláírását mint tanu, — miután látta, hogy a regensherceg nevét már megelőzőleg irta az okmányra. Hanem sokkal különb szenzáció is történt. Amikor a nászmenet megindult a felső termek felé, ahol a társaság egybegyült, Ernő király hirtelen az angol királynőhöz lépett és *megragadta a kezét*, hogy vele a nászmenet élére álljon. A királynő, akinek programm szerint a regensherceggel kellett volna a menetet megnyitnia, hiába kérte a királyt, hogy ereszsze el a kezét, — és mikor a szép szó nem használt, — ki akarta csavarni kezét a király kezéből. De a király kérlelhetetlen maradt. Akkora erővel szoritotta a királynő kezét, hogy a királynő végre felsikoltott:

— *Jaj! Hiszen ez fáj!...*

De a király nyugodtan csak ennyit felelt:

— Sajnálom, de nem bocsátom ki, mert tudom, hogy hová való vagyok.

Viktória végre is megadta magát és a király karján nyitotta meg a nászmenetét a fejedelmi párnak, mely néhány nap mulva gyémántlakodalmát fogja megünnepelni.

— Megvan. Ki tudja, hányodszor, de ujra megvan. Természetesen a kormányozható léghajó, amelynek problémája annál megoldhatlanabb lesz, minél több feltaláló megoldja. Most Angolországból jelentik, hogy egy *Parsival* nevü bajorországi kapitány kormányozható léghajót talált föl, amelynek épitését a katonai hatóságok anyagi támotása mellett most fejezték be. A léghajót a jövő héten Berlinbe viszik, ahol szakértő katonai bizottság előtt fog megtörténni a felszállás. Katonai szakkörökben azt hiszik, hogy Parsival találmányával meg van oldva a kormányozható léghajó kérdése.

— Fulda Lajos válópöre. *Berlin*ből táviratozzák, hogy *Fulda* Lajos, a jeles német iró elvált feleségétől. A válópör a legnagyobb titokban folyt. Fulda egy ismerős családhoz vonult vissza, ahol szeretetteljes gondozásban részesitik. Kinosan hatott rá, hogy válópöre nyilvánosságra jutott s uton-utfélen beszélnek róla. Fulda felesége *Kolman* Ida, a berlini Deutsches Theaternek volt tagja.

— Polgári iskolai tanárok gyülése. Az országos polgári iskolai tanáregyesület julius 5. és 6-án *Lád* Károly elnöklete mellett Fiumében tartja rendes évi közgyülését, amelyen a vallás- és közoktatásügyi minisztert Fiume kormányzója fogja képviselni. A közgyülés megnyitásában a magyar család és iskola viszonyával, Fiume régi magyar vonatkozásaival, a pszichológiának szerepével az iskolában, a természettudományoknak a neveléshez való viszonyával, továbbá az iskola védekezésével a tüdővész ellen, a magyar nyelv tanitásával és a polgári fiuiskolai tantervnek módositásával foglalkozik. A szabad időben a közgyülés tagjai Fiume környékére tesznek kirándulásokat, a közgyülés befejezése után pedig a tagoknak egy része a minisztérium által rendezett olaszországi nagy tanulmányuthoz csatlakozik, másik része pedig Pólán, Velencén, Trieszten át tér vissza Magyarországba. A jelentkezések nagy számából és ugy a közgyülést mint a kirándulásokat rendező bizottságok tevékenységéből itélve, szép siker várható.

— Vonatösszeütközések. *Brüsszel* Sarbek nevü külvárosának pályaudvarán tegnap az *Anvers*ből jövő ugynevezett börzevonat, amelyen sok anversi kereskedő utazott Brüsszelbe, összeütközött egy tehervonattal és *husz ember sulyosan megsebesült*. Mint *Brüsszel*ből táviratozzák, valóságos csoda, hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt, mert az antverpeni vonat zsufolásig meg volt telve utassal. A tehervonat, amely a személyvonatba ütközött, egy kocsit felboritott, mire azután a személyvonatnak még három kocsija felfordult. Néhány perccel utóbb a fölborult kocsik ablakaiból vérző alakok másztak ki hogy azután kétségbeesetten menekülnek a veszedelem helyéről. Husz utas a kocsiromok alatt maradt sulyos sebekkel, de ezeket is kiszabadították. Hogy ki az oka az összeütközésnek, azt még nem tudják.

— Házasság. *Okolicsányi* Dezső, Szabolcsvármegye bogdányi járásának főszolgabirája jegyet váltott *Kállay* Olgával, özv. Kállay Ottóné, szül. Kállay Vilma leányával. Kis-Kállóban.

Halbrohr Gyula Apostagról eljegyezte *Zelinka* Rezsin kisasszonyt Budapestről.

— Gorkij az Éjjeli szállásról. A *Petersburger Zeitung*ban olvassuk: Egy orosz ujságiró a minap az *Éjjeli szállás* szerzőjéhez azt a kérdést intézte, igaz-e, hogy nincs megelégedve a darabjával. *Gorkij* igy felelt:

— Bizony, a darab nem sikerült. Hiányzik a szükséges ellentét Luka szavaihoz. Az alapkérdés, amelyet föllállítani akartam, igy szól: Mi jobb és szükségesebb, az igazság avagy a szeretet? Szabad-e, amit azt Luka teszi, szeretetből *hazudni?* Ez a kérdés nem szubjektiv természetü hanem általános bölcselmi. Luka a szeretetet képviseli, sőt a bazugságot mentőeszköznek tekinti. De hiányzik egy alak, aki az igazság képviseletében Lukának opponálna. Klecs, a báró, Pepel az élet realitása, amelyet azonban meg kell különböztetni az igazságtól. Lássa Bubnow protestál a hazugság ellen —

— Luka hazugsága mégis csak megkönnyitette Anna végperceit, — szólt az ujságiró ellenvetése.

— Nos, ha a *haldokló* rászorul a hazugságra, nem kell tőle megtagadni.

— Minden abszolut eszmény bizonyos tekintetben relativ . . .

— Igen, igen, — felelt *Gorkij*, — de hát miben áll Európa leginkább előrehaladott osztályának abszolut eszménye? Abban, hogy a valószinüségbe kapaszkodva rejtélyeket találgatnak.

— Igen, de millió és millió ember teszi ezt.

— És jól teszi. Ha elértek bizonyos határt, még mindig félre tudnak lépni, keresvén az irányt, amely nekik jól esik. Van ehhez elegendő erejük egészségük és eszük. De mi köze ehhez akár a hazugságnak, akár a szeretetnek? Keresik az igazságot szeretet nélkül, hazugság nélkül.

— De az *Éjjeli szállás* alakjai a társadalom kulturáján kivül állnak!

És erre *Gorkij* igy felelt:

— Nem fontos dolog, hogy az emberek fekete kabátot viselnek-e, avagy rongyokban járnak. Amit itt tekintetbe kell venni, az a körülmény, hogy beteg, elfonnyadt emberek, megrendült eszményekkel, — és ebből a szempontból éppen olyan a kultur ember, mint az *Éjjeli szállás* alakjai. *Nincs biztos bázisuk.* De aki még nem egészen kiélt, az protestál a hazugság ellen.

— Tanulmányuti pályadij. A kolozsvári *Teleki Blanka Kör* 2000 koronára hirdet pályázatot, mely összeget egyforma havi részletekben 10 hónapon át egy oly fiatal, de már több gyakorlattal biró, elsősorban felsőbb leányiskolai tanitónénak utalja ki, aki a francia nyelvben jártas és kötelezi magát, hogy Párisban tiz hónapon át művészettörténeti és irodalmi előadásokat fog hallgatni, hogy hazatérve, a francia nyelvet és művészettörténetet magasabb szempontokból tanithassa. A pályázatot De *Gerando* Antoinához a Teleki Blanka Kör elnökéhez kell Kolozsvárra küldeni augusztus 15-ig. Ki kell mutatni az előképzettséget s az eddigi működést okmányok alapján.

— Zsidó trafikosok kérelme. *Lukács* László pénzügyminiszter ma az izraelita dohánytőzsdések husztagu küldöttségét fogadta. A küldöttség, amelyet *Reich* Sámuel verbói főrabbi vezetett és amelyhez *Nyegre* László, *Domahidy* Elemér, *Barabás* Béla, *Bizony* Ákos és *Soltész-Nagy* Kálmán képviselők is csatlakoztak, az érdekeltek legutóbb tartott értekezlete nevében memorandumot adott át a miniszternek, amelyben azt kérik, változtassa meg azon miniszteri rendeletet, amely az izraelita vallásu tőzsdéseket üzletüknek szombaton való nyitvatartására kötelezi. *Lukács* László pénzügyminiszter kijelentette, hogy rendelete kibocsátásánál minden célzatosság nélkül egyedül az államkincstár érdeke vezette. Egyébként már megengedte, hogy szombaton az üzlet főbejáratánál alkalmazott rekeszben árusithassák a dohány- és szivarárukat, és utasitotta a pénzügyigazgatóságokat, hogy a rendelet végrehajtásánál legyenek méltányos tekintettel a helyi viszonyokra. Végre megigérte, hogy az emlékiratot tanulmányozni fogja és igyekezni fog arra, hogy a vallási érzületet összhangzásba hozza a kincstár érdekeivel.

— Halálozás. *Molnár* Menyhért meghalt huszéves korában Budapesten. Az elhunytat *Mendlovics* Mór fővárosi kereskedő és családja gyászolja.

*Beregszász*ról irják: *Mautner* Samu fakereskedő és közlörvényhatósági bizottsági tag junius 30-ikán elhunyt. Temetése a közönség nagy részvétele mellett tegnap ment végbe.

— Lakáskiállitás. *Darmstadt*ból táviratozzák, hogy az ottani müvész-kolónia épitészeti és lakásberendezési kiállitásra készül, amelynek terveit *Olbrich* készitette. A kiállitáson be fogják mutatni a müvészek és a müiparosok a polgári és hivatalnok-osztály müvészi lakásberendezését.

— Vécsey főhadnagy állapota. *Vécsey* Ervin huszárőrhadnagy, aki mintegy öt héttel ezelőtt a megboldogult *Csongori* Mariska szerecsen-utcai lakásán főbelőtte magát, már tul van minden veszedelmen. Már kötését is eltávolitották s felkelt ágyából. Naponként sétákat tesz a XVI-os kórház kertjében, ahonnan mint teljesen gyógyult már e héten távozik. A sebesültet állandóan *Gömöri* törzsorvos kezeli.

— Le a kalappal vagy be a dutyiba! A gráci *Tagespost*ban olvassuk a következő épületes történetet. Junius 24-én este fél nyolc órakor történt *Varasdin*ban, hogy két lakatossegéd, névszerint *Petay* Károly és *Levanic* Mirkó, továbbá két inasgyerek, — mindanégyen *Podgajski* lakatosmühelyéből valók, — az utcán *Rubido* főispánnal találkozott, anélkül, hogy ennek köszönt volna.

— *Megálljatok, a törvény nevében!*

Ezekkel a szavakkal állitotta meg a főispán a munkásokat és feliratta őket az előhivott rendőrrel, *Zitujak* Ferenccel. *Másnap reggel fél hat órakor a négy gonosztevőt Femen rendőrkapitány maga elé hozatta és fulmináns büntetőszónoklat után lezáratta őket.* A négy embert csak este 9 órakor bocsátották szabadon, miután munkaadójuk azzal fenyegetődzött, hogy a zágrábi iparkamarának be fogja jelenteni az esetet. — Bizonyos, hogy *Rubido* főispán csinosan közigazgat Varasdinban.

— Ingyen-tej. Az ingyen-tej alig két év alatt nagyfontosságu közegészségügyi intézménynyé fejlődött. A kitünő minőségü tej kiosztásával az éhező iskolás-gyermekek istápolója, a beteg kisdedek gyógyitója és az ijesztően nagy gyermekhalandóság hathatós korlátozója lett. Az intézet 1901 óta áll tönn s ez idő alatt 462.775 adag tejet osztott ki az éhező gyermekek ezreinek. Az egy éve ténykedő csecsemőosztály 1650 kisdedet látott el megfelelő táplálékkal s ezek közt 230 csecsemőt olyan módon, hogy az anyát segélyezve, biztositotta számukra a legideálisabb gyermektáplálószert, az anyatejet. Hazánkban, sőt a határokon tul is mintaként szerepel ez a budapesti intézmény. De ezentul is, mint eddig, a főváros lakosságának nagylelkü támogatása szükséges arra, hogy ez az áldásos intézet továbbra is eleget tehessen a magasztos föladatának. Felkéri az intézet vezetősége az emberbarátokat, hogy az adományokat az Izabella-utca 42. sz. helyiségbe juttassák.

— Husszívi találkozó. Ma az ország minden részéből gyülekeztek tanitók, igazgató-tanitók és tanárok, kik 1883-ban végezték a Rökk Szilárd-utcai tanitóképzőt. Dr. *Bánóczi* József, az intézet érdemes igazgatóját üdvözöltek mindenekelőtt, aki hosszabb beszédben válaszolt, amelyben a volt iskolatársak szolidaritására utalt. Este vacsorára gyültek a régi társak, egynémelyikök elhozván családját is. Felköszöntőkben, melyek javarészt *Lederer* Ábrahám tanárnak szóltak, nem volt hiány.

— Párbaj férj és feleség között. Különös egy párbajról kapott hirt Mexikóból a New-York Herald: férj és feleség állt egymással szemközt halálos tusában. Egy *Escobedo* nevü házaspár oly boldogtalanul élt egymással, hogy férj is, feleség is elhatározta, hogy az örökös nyughatatlanságnak párbaj segedelmével vetnek véget. Mindegyik fél revolverrel fegyverkezett fel és mindaketten jeladásra egyszerre sütötték el fegyverüket. Az asszonyt a golyó szíven találta, ugy hogy rögtön szörnyethalt, — a férj pedig fején sebesült meg sulyosan. Még néhány óráig élt, el is mondhatta a párbaj körülményeit, de nem akarta elárulni, hogy mi volt a párbaj közvetlen oka. Oh Amerika!

— A megvalósult sejtelem. *Steiner* János pékmester már évek óta visszavonultan élt a Zugligban, a Cserey-utca 12. számu házban. Háztartását egy gazdasszony vezette. Steiner gazdag ember volt, hat házat szerzett munkálkodásával a fővárosban. Az utóbbi hónapokban halálsejtelmek vették elő s ismerősei előtt egyre emlegette, hogy szélütés fogja érni. Már három hónappal ezelőtt megrendelte a temetését egy temetkezési intézetnél s azután szorgalmasan eljárogatott asztaltársaságokba, egyesületekbe, hogy elfeledje halálsejtelmét. Ez azonban sehogy sem sikerült, amiért is Steiner elhatározta, hogy megcsinálja végrendeletét. Kedden délután áthivatta régi barátját és szomszédját, *Kunstefny* Antal háztulajdonost és kijelentette előtte, hogy végrendelkezni kiván. Még egy tanuért küldtek és az öreg Steiner előttük megirta végrendeletét. A mikor készen volt vele, fölolvasta a tanuk előtt. Vagyonáról ugy intézkedett, hogy Andrássy-uti bérházát gazdasszonyára hagyta, a többit pedig felerészben szegénysorsu rokonai, felerészben pedig ama tizenhat egyesület között rendelte szétosztani amelyeknek tagja volt. Mikor a végrendelet fölolvasásához fogott, belépett a szobába a gazdasszonya is, aki — meghallva a végrendelet tartalmát — megkérdezte Steinert hogy miért hagy rá csak egy házat, mikor hüséges szolgálatáért többet érdemelne. Alig nyiltak válaszra az öreg ember ajkai, egyszerre megtántorodott és eszméletlenül esett a földre. Fölemelték, pamlagra fektették, orvost hivtak hozzá, de annak se akadt már egyéb dolga, mint hogy konstatálta, hogy Steiner sejtelme megvalósult, szélhüdés érte. A tanuk az aláirt végrendeletet elvitték a VII-ik kerületi előljárósághoz.

— A titokzatos holttest. A rendőrség nyomozza, hogy ki lehet az a nő, aki tegnap összeégve találtak a Szent János-kórház mögött. Ma boncolták a törvényszéki orvostani intézetben. A boncolás

égés következtében beállott ideghüdést állapitott meg a halál okául. Külső erőszak nyomait nem találtak rajta.

— **A tanitók és az állami gyermekvédelem.** A magyar tanitóság körében több tekintetben sérelmesnek tartják az állami gyermekvédelmi törvény végrehajtásának módját. Hibáztatják első sorban is, hogy a törvény életbeléptetése alkalmából összehivott belügyminisztériumi ankétra a tanitóságot nem hivták meg, pedig éppen a tanitóság lett volna ott hivatva első sorban véleményt mondani, mert annak egész élete a gyermek testi és erkölcsi védelmének küzdelemteljes munkája közt folyik le.

Sérelme továbbá a tanitóságnak az is, hogy bár a gyermekvédelmi törvény végrehajtásánál a községi birótól kezdve fel a főispánig e közigazgatásnak csaknem minden tisztviselője tényezővé lett, a tanitóságot a szereposztásból teljesen kihagyták, holott a gyermekmentés harcait az ő müködésének területén a nevelésügy terén lehet és kell megvivni. Reszenzust keltett a tanitóság körében az is, hogy az állami gyermek-menhely igazgatói állások betöltésénél teljesen mellőzték. Aki tudja azonban, hogy az állami gyermekmenhelyek védelme alá került 7—15 éves koru gyermekek nevelése s ezeknek valamely életpályára való előkészitése a gyermekmenhelyek feladata, az tisztában lesz azzal is, hogy azok élére, az úgy határozott kára nélkül, csakis a tanitással és neveléssel foglalkozó, gyakorlatilag képzett szakemberek állithatók.

E sérelmek sürgős orvoslása végett a *Magyar Tanitók Otthonának* társadalmi szakosztálya gyülésre hivta össze még a fővárosban időző tanitókat A kérdés előadója *Tóth* Kálmán volt, aki a jelenvoltak élénk tetszése mellett ismertette azokat a sérelmeket, amelyeknek orvoslása ugy a gyermekvédelem, mint a tanitóság érdekében nélkülözhetetlen szüksége. Majd határozati javaslatot terjesztett be, amelyet a gyülés *Földes* Géza, *Somogyi* Béla, *Szabo* B. László és mások hozzászólása után egyhangu lelkesedésedéssel fogadott el s elhatározta, hogy azokat az előadó által készitett memorandumban foglalva, küldöttségileg nyujtja át legközelebb gróf Khuen-Héderváry Károly belügyminiszternek.

A *Magyar Tanitók Otthona* a gyermekvédelmi szabályzat módositását a következőkben fogja kérni a belügyminisztertől:

1. Az állami gyermekmenhelyeknél szervezendő igazgatói állásokra kizárólag a tanitóság kitünőségeit alkalmazzák. 2. A gyermekvédelem szervezetébe, a közigazgatás tisztviselőihez hasonlóan, a tanitókat és óvónőket is vonják be. 3. Az állami gyermekmenhely-egyesületek országos bizottságában biztositsanak helyet az országos jellegü tanitó- és óvóegyesületeknek. 4. A tizenkét és tizenöt év közt levő tanköteleseknek kenyérkeresetük módja legyen a menedékhelyre való felvétel alapja. 5. A tizenkét éven aloli gyermekeknél mindig legyen kellő ok a felvételre. 6. Gyermektelepeket csakis szintiszta magyar vidékeken létesitsenek, tekintet nélkül arra, hogy van-e a községnek óvóintézete vagy iskolája. 7. Ahol gyermektelep van, az állam gondoskodjék óvóintézetről és iskoláról. 8. A menedékhelyet internátussal kapcsolják össze s a gyermekeket csakis egyéniségük teljes megismerése után adják ki a nekik megfelelő nevelőszülőkhöz. 9. A kir. tanfelügyelőségeket iskolaszékeket és állami iskolai gondnokságokat hozzák eleven kapcsolatba a gyermekvédelem ügyével. 10. A községek nemcsak a tankötelesek összeirását, de a beiskolázást is hajtsák végre, mert e nélkül nem lehet az állami védelemre szoruló gyermekek számát megállapitani. 11. A fővárosban az államrendőrség olyan bejelentő-lapokat töltessen ki a szülőkkel, amelyekből megállapitható legyen az, hogy mely tanulók nincsenek beiratkozva s mely szülőket kell kötelességük teljesitésére rákényszeriteni. 12. A nevelőszülők képzésére tanfolyamok állittassanak fel.

— **Eltünt turisták.** *Zürichből* jelentik, hogy a genfi jogi fakultás hét német hallgatója a mult szombaton elindult a Mont Blanc megmászására és azóta nem hallani róluk. Az ifjak hozzátartozói attól félnek, hogy szerencsétlenül jártak, és többen felkeresésükre Chamounixbe mentek. A chamounixi polgármester táviratozott a Genfi Alpesi Klubnak, hogy küldjön mentőcsapatot az eltünt ifjak felkeresésére. Egy más mentőcsapat, amely harminc alpinistából áll, St. Gervaisból indult el. — Egy éjjel érkezett berni távirat szerint *Chamounixból* délután látták, hogy a hét eltünt diák közül négyen az Aiguille de Gouter-en lévő menedékház közelében, 3810 méter magasságban vészjeleket adtak. A diákok kénytelenek ott maradni, vagy mert nem tudnak leszállni a meredek jéglejtőkön, vagy pedig társaik betegsége vagy halála következtében. A segélynyujtásra kiküldött vezetők csak pénteken érkeznek oda.

— **A megtért bünös.** Megirtuk, hogy *Molnár* István könyvelő *Gallart* José dugó-gyárostól egy ezerfrankos csekket elsikkasztott és megszökött. A lapok közleményei annyira megijesztették a könyvelőt, hogy a csekket ma megküldötte a Belvárosi Takarékpénztárnak, a levélben pedig azt irja, hogy részeg volt, amikor a ballépést elkövette. *Gallart* José erre visszavonta a feljelentést.

— **Szerencsétlenség a Dunán.** *Kersánszky* Ferencné vendéglősné ma este nyolc óra tájban két leányával, *Ghylly* Karolin pénztárosnővel, *Szakács* Gusztáv pincérrel, *Sukatella* Ferdinánddal és két katonával csónakázott a Dunán az ujpesti hid alatt. A csónak egyszer csak felborult s az egész társaság a vizbe esett. A hajógyári szigeten gyakorlatozó hidászkatonák siettek a fuldoklók segitségére s valamennyit sikerült kimenteniök, csupán *Ghylly* Karolin tünt el nyomtalanul a hullámok között. Holttestét eddig még nem találták meg.

— **A spanyolországi vasuti szerencsétlenség.** A napokban *Logrono* mellett történt óriási vasuti katasztrófa részleteiről ujabban a következő részleteket jelentik: A barcelonai vonat két lokomotivból és 18 személykocsiból állott, amelyek mind utasokkal voltak tele, mikor a vonat Cenicero város közelében a *Montalvo*-hidról a *Najerilla*-folyóba zuhant. Az első lokomotiv még rendesen elérte a tulpartot, mikor az utána jövő gép hirtelen kisiklott a sinekből s elszakadva az első lokomotivtól, hatalmas ivben repült a folyóba. A kisiklott gép természetesen az utána jövő kocsikat is magával rántotta és az egész vonat lezuhant a hidról. A folyó medrében épp a hid táján hatalmas szakadékok és vizesések vannak amelyek még hozzájárultak a katasztrófa borzalmasságának növeléséhez. A kocsisor, élén a lokomotivval, fejtetővel repült a sekély, félig kiszáradt folyóba, ahol a gép teljesen befuródott az iszapba és a rája zuhanó kocsik egészen eltemették. A kocsik faalkatrészei az esés következtében ugyszólván apró szilánkokká forgácsolódtak. A vérrel befecskendezett fa- és vastömeg közül a következő pillanatban rémes jajgatással bujtak elő a sebesültek, hogy azokon segitsenek, akik képtelenek voltak megmozdulni is. Kiabálás, jajgatás, sóhajtozás, nyögés töltötte be csakhamar a levegőt. Teljesen sértetlen csak hatan maradtak a vonaton levők közül: az első lokomotiv gépésze és fütője, akik már átértek a hid tulsó felére, mikor az utánuk jövő kocsikkal a katasztrófa megtörtént, és még négy utas, akik a vonattal együtt lezuhantak ugyan, de csodálatosképpen életben maradtak. A sértetlenül maradt utasok egyike azonnal a husz percnyi távolságra fekvő *Cenicero* városba futott, hogy onnan segitséget hozzon a szerencsétlenül jártaknak. A többi öt ezalatt óriási erőmegfeszitéssel dolgozott azon, hogy a romok alól elővonszolják a sebesülteket. Szerencsére a viz alig ért derékig a folyóban, ami a mentési munkálatokat nagy mértékben megkönnyitette. A viz a lezuhant vonal körül egészen vörös volt a sebesültek és halottak vérétől. A Ceniceróból megérkezett segitség csakhamar hozzálátott a mentéshez. Hatalmas erőfeszitéssel még aznap sikerült 140 embert előhuzni, akik közül több mint fele halott volt, a többi pedig iszonyuan megcsonkitva, haldokolva. Az utasok közt igen sok beteg is volt, akik a fiterói kénfürdőkbe igyekeztek. Egy bányatulajdonosokból álló társaság is volt a vonaton, mindnyájan elpusztultak. A mentési munkálatok még mindig folynak. A sebesülteket és halottakat különvonatok hordják Ceniceróba.

— **Elitélt német hadnagy.** *Kielből* táviratozzák, hogy *Tritsch* hadnagy felett, aki a legénységgel erkölcstelenül bánt, ma itélt a haditörvényszék. A tárgyalás zárt ajtók mögött ment végbe. Tritsch hadnagyot lefokozásra, a hadseregből való kiközösitésre és kéthavi fogságra itélték.

— **Körözött sikkasztó.** A pozsonyi rendőrség táviratban értesitette a főkapitányságot, hogy *Hummerl* Keresztély György huszonkilencéves pénzbeszedő kétezer koronát elsikkasztott és megszökött. A sikkasztó középmagas szőke ember. Eltünésekor fekete ruhát viselt. A rendőrség elrendelte országos körözését.

— **Rendőri hirek.** *Grimilits* István mészárossegédet tetten érték, amint a központi vásárcsarnokban két mészáros-bódéról leszitette a lakatot. Letartóztatták. — A dohány-utcai izraelita templom előtt tegnap egy teherkocsi elgázolta özvegy *Lagy* Józsefné negyvenhatéves napszámosnőt. — *Werner* Róza székesfehérvári születésü huszonhétéves cseléd szivbaja miatt a Lánchidról a Dunába akart ugrani. A járókelők megakadályozták és Petneházy-utca 28. számu lakására vitték. — *Mészáros* Mária esztergomi születésü negyvenegyéves cseléd Rákosfalván, Szigligeti-utca 6. számu lakásán gyujtóoldatot ivott. A Rókus-kórházban ápolják. — *Katona* György tápiógyörgyi születésü negyvennyolcéves gyári munkásnak tegnap munkaközben egy lezuhant vaskerék eltörte a lábát. A mentők a Rókus-kórházba vitték. — A rendőrség letartóztatta *Bölöny* Ernő nagyváradi születésü harminchároméves törvényszéki napidijast, aki *Reichmann* Izidorné kávésnétól pénzt csalt ki. — *Oszwald* Antalin salgótarjáni születésü huszonegyéves cseléd feltörte gazdájának, *Kanderer* József kőfaragómesternek, Szemlőhegy 19–21. számu házában az ékszerszekrényét s elvitt belőle 258 koronát és nagyobb összegü aranyneműt. Az ékszerekben P. T. monogramm van. A lopott holmi közt egy hatszázkoronás takarékpénztári könyv is van.

Letartóztatott pénzhamisitó-banda.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, julius 2.

Egy nagystilü pénzhamisitó-banda került a rendőrség kezére. Hamis ezüstpénzeket gyártott eddigelé a banda s csak most akart belefogni a papirpénzek utánzásába, de rajtavesztett a dolgon s vezetői már tegnap óta a rendőrség börtönében ülnek, mig a büntársakért ma utazott el *Krecsányi* detektivfőnök Szabadszállásra, hogy őket is oltalmába vegye.

Kelemen Sándor pincér, aki *Stroh* János vendéglősnek a Döbrentey-tér 3-dik szám alatt lévő üzletében van alkalmazva, még a mult hónap 2-dikán levelet kapott Csengődről, *Martinovics* Dezső nevü mostoha-testvérétől. Martinovics ebben a levélben elmondta, hogy lakik Csengődön egy *Dencsházy* József nevü ember, aki kitünő hamis egy- és ötkoronás érepénzeket gyárt, de ezenkivül megpróbálkozik százkoronás papirpénz készitésével is. Ez az ember azt az ajánlatot tette neki, hogy lépjen vele érintkezésbe, tegyen ajánlatot neki, mert mint pincér könnyen értékesitheti a hamisitott pénzt. Elmondta a levél, hogy a pénz értékesitésével kiterjedt banda foglalkozik s hogy a pénzhamisitó-gyár Szabadszállás községben van, *Takács* Gerő földmüves lakásán.

Kelemen — miután elolvasta a levelet — annak tartalmát elmondta gazdájának, *Stroh* vendéglősnek. A dolgot egymás között meghányták-vetették s végre is elhatározták, hogy a levelet megmutatják a rendőrségnek. *Krecsányi* detektivfelügyelő kezébe került a dolog, aki rávette Kelement, hogy szinleg menjen bele a dologba, legyen büntársává a bandának és igy segitse kézrekeriteni annak tagjait. Kelemen erre leutazott Szabadszállásra s érintkezésbe lépett *Dencsházy* Józseffel és *Takács* Gerővel. Az alkudozásnak az lett a vége, hogy vett tőlük 16 darab ilyen hamisitott öt- és egykoronás pénzdarabokat tiz koronáért. Megtudta itt Kelemen, hogy Dencsházy egész Szabadszállás és Csengőd környékét elárasztotta már gyártmányaival és a parasztgazdák között több büntársa van, akik a pénz értékesitésénél segitettek neki.

A rendőrség időközben érdekes dolgokat sütött ki *Takács* Gerőről, a banda egyik tagjáról. Kiderült ugyanis, hogy Takács rovott előéletü ember. 1877-ben ugyanis László és István nevü testvéreivel és egy *Sallay* István nevü barátjával Szabadszállás és Balázs között az országuton meggyilkoltak és kiraboltak három szerb marhakereskedőt. A gyilkosság akkor rájuk bizonyult s valamennyien fogházba kerültek. A gyilkos bandának két tagja, Sallay István és Takács László meghaltak a fegyházban, mig Takács Gerő és István öcsese kiszabadultak, miután odabent példás magaviseletet tanusitottak. De kiderült az is, hogy *Dencsházy* József is rovott multu ember, amennyiben csalás miatt nyolc hónapot és hamispénz értékesitésének kisérlete miatt két hónapot töltött már a börtönben

Miután a rendőrség mindezeket az adatokat összegyüjtötte, állandóan szemmel tartotta a bandát és csak az alkalomra várt, hogy rajta üthessen. Szabadszálláson csak érepénzeket gyártott még a banda, de — mint Kelemen megtudta — már ott tanácskozott, hogy papirpénzeket is készithessen. Belement és bevonták a tanácskozásba s azt ajánlotta nekik, hogy mivel a fővárosban kevesebb feltünés nélkül dolgozhatnak, helyezzék át müködésük terét Budapestre. Takács és Dencsházy bele is ment ebbe s Dencsházy ezelőtt 8 nappal tényleg felköltözködött a fővárosba s itt Kelemen gazdájának, Stroh vendéglősnek a lakásán rendezte be a mühelyét.

Itt azután Dencsházy megtett minden előkészületet a százkoronás papirpénz gyártására. Dencsházy maga márványlapra véste a százkoronás rajzát és kisérletet tett a nyomtatással, de a kisérlet nem sikerült, a pénz nem volt eléggé hü utánzat. Erre Dencsházy felhozatta Csengődről 18 éves fiát, aki itt Budapesten a Kagutovicz és társa cégnél tanulta a vésést s vele készittetett egy mintát. A százkoronás bankjegy rajzát indigo-papiroson át selyempapirosra kopirozták s igy vitték át a rajzot egy vegyileg preparált márványtáblára. A rajzot maga Dencsházy készitette, a többi munkát a fia végezte el. Tegnap készültek el a dologgal s mindjárt hozzá is fogtak az első levonatok készitéséhez. A dolog nagyon szépen ment, a levonatok bámulatosan jól sikerültek s Dencsházy boldogan szemlélte fáradozásának első gyümölcsét.

Éppen nagy gyönyörüséggel nézegette a jól sikerült hamis bankót, amikor egyszerre csak detektivek toppantak be a szobájába s lefoglalták a hamispénzt meg a gyártáshoz szükséges eszközöket s ezeket azután Dencsházyval és fiával együtt bevitték a főkapitányságra.

Krecsányi detektivfelügyelő mindjárt vallatóra fogta a két letartóztatott embert, Dencsházyt és a

fiát. Mindkettő töredelmesen beismerte a bünét s elmondták a pénzgyártás részleteit is. Elárulták azonkivül bünтársaik nevét s Krecsányi detektivfelügyelő ma délben elutazott Szabadszállásra, hogy a bünтársakat is letartóztassa.

A detektiv-felügyelő holnap érkezik vissza a fővárosba s magával hozza a banda Szabadszálláson letartóztatott tagjait is.

A két Dencsházy még egyelőre a rendőrség börtönében van s csak a vizsgálat befejezése után küldik át őket az ügyészséghez.

Az utolsó mohikán.

Üres maholnap már a város,
Eltűz mindenkit majd a hő,
Mert az aszfalt már lágyra olvad
S a lég tikkadt és rekkenő,
A Kossuth Lajos-utca szürke,
Eltünt a sok kedves leány,
Ki fel és alá rajzott benne
Az uj tavasznak hajnalán.

Az a sarok is elhagyott már,
Hol délben néhány dendi állt
És megbeszélte ezt az estélyt
És megbeszélte azt a bált.
A virágárus agg leányok
Csendben, szomorún állanak,
Ah, nincsen senki, kinek mostan
Rózsát, szegfűt kináljanak.

A görredőnyök mind lehúzva,
Fáradtan lomhán jő az est,
Üres és álmos és unalmas,
Nagyon bágyadt már Budapest.
Rátűz a nap az utcasorra
És a kaszinó oldalán
Ott ballag hófehér ruhában
A legutolsó mohikán.

Utcájához ő sohse hűtlen,
Jöhet a tél, jöhet a nyár,
Legyen a Kossuth Lajos-utca
Virágos, vagy legyen kopár.
Saroktól sarkig minden délben,
Elsétál hív-ragaszkodón,
Ösmerik már az üzletek mind
S a hordárok a sarkokon.

Őszkor övé az első raglán,
És most a porcellán ruha,
Fején a panamák kalapja
Légyfonásu, fehér, puha,
Mellénye nincs, csak selyemöve
És minden délben megjelen,
Néhány percre megáll a sarkon,
Majd visszaballag csendesen.

A nagy szezonból ő maradt meg
A sok-sok százból egymaga,
A szezon csillogó egének
Szomoru alkonycsillaga,
Tizenkettőkor utnak indul,
Egyet-kettőt fordul csupán
S eltünik egy kis vendéglőben
A legutolsó mohikán.

Ti.

Szünet alatt.

(A „bán" kabátjai.)

Az első napon, mikor jött, vagy ahogy Eötvös Károly mondta: idecsöppent, ügyetlen volt és hidegen szertartásos. Valami ideiglenesség vagy *egyelőreség* ritt le róla s ahogy a cvikkerjét kezelte, abban olyasvalami volt, mint mikor az ember kutyafuttában néz meg egy panorámát. Semmi igazi érdeklődés nem látszott rajta, semmi érzés, semmi meglepetés, csupa merő egyelőreség. A miniszterelnöki székbe olyanformán ült, mint ahogy az ember egy hotelbeli ágyba szokott feküdni egyetlen éjszakára. És fölültek neki az emberek. Biztak benne, hogy ez az egyelőreség nem tettetés, hanem valóságos érzés. Pedig csak a számító, szcenirozó ember fogása volt. A kabátja is olyan volt, mint aminőben délelőtti vizitbe szokás járni olyan familiákhoz, akiknél legszivesebben csak a névjegyét szeretné otthagyni az ember.

A második napon azonban a szertartásos kabát helyett szürke zakót öltött, kicsi, formás kabátot, amely megfeszült a testén s aminőt a jól öltözködött gavallérok szoktak hordani hétköznapon. Hétköznapon... A második nap már hétköznap volt számára s az egyelőreség eltünt az arcáról, a ruhájáról s a viselkedéséről. A miniszteri fotelbe már hátratámaszkodott, egy-egy pillantást is vetett a karzat asszonyai felé, mintha azt mondta volna:

— Látjátok! Ma már ütök, biztosan ülök.

A harmadik napon megint ugyanaz a szürke kabát, biztosság a lépésében, a hangjában, a beszédében. A kezével biztos pózokat csinál, a cvikkerjével már nem babrál, hanem néz s valósággal belefekszik a bársonyszékbe, mint ahogy az ember a családi ágyába szokott.

— Egészen otthon van már — mondják szünet alatt a pszichológusok. — Az első nap csak tetette magát, a másodikon már befészkelte magát s a harmadikon — bebutorozódott. Ithon van.

— És itt is marad — jósolgatják tovább. — Ez egy nagystilü legény. Kemény és erőszakos. Kigondolt tervvel jött ide s az lesz a vége, hogy lövetni fog.

Akik már ismerni vélik, a pártjára kelnek s igy magyarázzák:

— Ez tévedés! A bánnak nincs politikája, nincs terve és nincsenek szándékai. Héderváry csak kormányozni akar — egy magyar bán, akinek csak gouvernementális ösztönei vannak. Nem vaskezü, aki összeroppantja az ellenfeleit, hanem alattomos, aki csöndesen lesi a prédát. Nem liberális és nem konzervativ. Nem ultramontán és nem szabadgondolkozó. Semmi más: csak egy ügyes ember. Ügyes olyan értelemben, mint egy ügyes miniszteri fogalmazó.

— Jó, jó — mondják. — De kinek fog fogalmazni?

— Kinek? Mindenkinek. Ha kell, a klerikálisoknak, ha kell, a liberálisoknak, ha kell, Bécsnek; és mert Bécsnek kell, hát Bécsnek. Ez az egész. Aki ilyen gondosan szétfésüli a haját s olyan lábujjhegyen jön és olyan ügyesen ül a székén első nap és olyan nyugodtan fekszik bele a másodikon, az egy stréber hivatalnok csak, de nem az erőszak embere.

— Tehát nem lesz erőszak! — sóhajtanak föl azok, akik a mandátumukat féltik. (Rettentő sokan sóhajtottak.)

— De lesz — mondja a pszichológus. — Ha kell, az is lesz. Minden attól függ, hogy az ügyeskedés mit kiván. A bán mindig az időjárás szerint fog öltözni, Egyszer szalon-kabátban, egyszer kis szürke zakóban — és ha a hivatalos ügyek kívánják zsandár-uniformisban, kakastollas csákóban, csizmában, sőt vörös, forradalmi zsakétban is.

A ruhája változó lesz. De egy bizonyos: jól fog állani neki, soha egy ránc sem lesz rajta. Sima lesz, nagyon, nagyon sima...

(A „bán" étvágya.)

Oh! nagy étvágya van. Ugy mondják, nem falánk, mint ahogy a nagy, munkabiró emberek szoktak enni egészséges falánkságukkal, hanem egyszerüen sokat eszik, mint ahogy a szorgalmas akarnokok. Az étvágya fontos s jövője sok tekintetben a gyomrától függ. Az első napok keserü lapdacsait pompásan lenyelte s nem is érezte, hogy mi különbség van a horvát koszt és a magyar eledel között. Legfeljebb annyit konstatálhatott magában, hogy nálunk csakugyan paprikásabban főznek s több borsot törnek az ember ételébe.

Oh — mondom — pompás gyomra van a bánnak! A parlamenti kosztot egyszerüen ugy lenyelte, hogy még a szempillája sem rebbent meg tőle, aminek talán abban van az oka, hogy hamar átlátta, hogy nem komoly koszt, amivel traktálják. Már az Eötvös Károly beszéde alatt mégis hunyorgatott. Azt nehezebb volt lenyelni. Hanem azért mégis maradt annyi étvágya, hogy estére elmenjen a Wampeticsbe, ahol vagy 120 szabadelvüpárti ember társaságában vacsorált.

Wampetics, aki Szilágyi Dezsőt is jól tartotta éveken keresztül vacsorával, szakértő a státusférfiak étvágya dolgában. Belelát a gyomrukba s bölcsen mérlegeli a relációkat e mindenható szerv és a politikai szándékok között.

És Wampetics, a városligeti derék vendéglős maga szolgálta ki a bánt, mert a magyar vendégszereteten még a bán sem foghat ki. Még *egyelőre* sem. Akit pedig Wampetics kiszolgál, az vigyázzon magára, mert abból kritika lesz, aminthogy most is lett.

— A bán — magyarázta Wampetics — jó étvágyu ember. Sokat evett. Három forint hatvan krajcárt fogyasztott el vacsorára, az én olcsó áraim mellett. Ez jelent valamit.

— Mit jelent? — sürgették, akik még biznak a gasztronomia horoszkópjaiban.

— Azt jelenti, hogy a bánnak nagyszerü étvágya van és sokat akar enni. Eszik, eszik — és ujból eszik. Mindent megeszik. Lassan eszik, de biztosan. És egy csöppet sem válogatós. Egy csöppet sem.

Igaz. Talán az egész országot megenné...

(A harcias Polónyi.)

Ám hagyjuk a bánt — *egyelőre*!

Polónyi Géza szünet alatt busan panaszkodik, hogy egy csepp harcias kedve sincs, pedig ő harcias akar lenni ma. Polónyi Géza még panaszkodni is ügyesen tud s jól kiválasztja azt az embert, aki előtt panaszt emel önmaga ellen.

Ugron Gábornak mondja tehát:

— Nem vagyok disponálva. Nagyon harciasnak kellene lennem és nem vagyok az.

— Pedig — mondja Ugron — nagyon össze kell ma szednod magadat, mert Eötvös Károly tegnap ugyancsak *nagy* volt.

— Nagyon nagy? — kérdi szorongva Polónyi.

— Akkora — feleli Ugron — hogy ha össze nem szeded magadat, a vajda toronymagasságban fog állani feletted.

Polónyi erre csakugyan elkomolyodik. Szalad a büffébe s hamarosan lenyel egy pohárka pálinkát s az izmait tapogatja.

— Még nem elég — gondolja s leönt még egyet, aztán siet be a terembe.

— Elég harcias vagy-e már? — kérdi Ugron mosolyogva.

— Nem, nem — feleli Polónyi s gyorsan még egy pohár bort is tét maga elé a pulpitusra s aztán beszélni kezd.

Még mindig nem elég harcias és sohogysem akar sikerülni, hogy elég mokány legyen. Beszél, beszél, előrehajol, a karjait kitárja, mintha valami láthatatlan porcellántorony magasságába akarna fölkuszni, de hiába. És Ugron Gábor látja ezt a vergődést, megszánja Polónyit s segiteni akar neki. Lassan kimegy a folyosóra, megkeresi Eötvös Károlyt s igy szól:

— Ugyan Károly bátyám, eredj már be a terembe.

— Miért mennék? — kérdezi Eötvös.

— Hát mert Polónyi nagyon mérges szeretne lenni és nem tud. Azt gondoltam hát, hogy ha te bemennél, menten olyan dühbe gurulna, hogy...

— Óh, óh, — nevet a vajda. — Ezt nem teszem, mert hátha megtalálná enni a bánt s akkor mi maradna nekem?...

(A Zoltán)

Lengyel Zoltán pedig ezalatt fogadkozik, hogy ő bizony nem szerel le a bán kedvéért.

— Nem a bán kedvéért — kérlelik — hanem a *miniszterelnök* kedvéért.

— Nekem az csak bán. Gyerekkorom óta mindig igy hivták s nekem bán marad mindig. És azért sem szerelek le.

Justh Gyula kapacitálgatja, de Lengyel Zoltán isten bizony nem enged sem egyelőre, sem utóbb. Ő végigküzdi a harcot, ha akármi lesz is.

— Tudod-e mi az az akármi? — kérdezik tőle vészjósló hangon.

— Hát akármi — feleli gyanutlanul.

— Nem. Az akármi lehet abszolutizmus is.

— Abszolutizmus? Bánom is én! Félek is én attól! Nekem nemzeti engedmények kellenek s az abszolutizmustól nem félek.

— De a bán föloszlatja a...

— Oszlassa föl.

— De erőszakoskodni fog.

— Erőszakoskodjék.

— Toloncoltat.

— Toloncoltasson. Lövessen. Deportáltasson. Bánom is én! Volt egy ösöm, azt Oroszországból kergették ki, egy másikat a török szultán fogatta el, talán a Jedikulára is vettette. Nem vagyok bizonyos benne, hogy maig is nem csörgeti ott a bilincseit. Hát legföljebb az lesz velem is, de én le nem szerelek. Egymagam kibeszélek három napot... Igen. Obstrukció nem volt, hanem lesz!

Andrássy Gyula éppen akkor jár arra. Lehajtja a fejét s gondolkodik. Talán azt gondolja:

— Ej. Ezt a Széchenyit nem citálják helyesen. Lehetetlen, hogy igy mondta volna. Azt hiszem inkább, hogy ma igy mondaná:

— Magyarország nem is lesz. Csak volt...

Pedig nem kell megijedni — egyelőre még van!

Panamakalap.

— *Párbeszéd.* —

A panamakalap kiment a divatból, mert nagyon utánozták.

Valódi panama:

Uram megunlam, rég megunlam
— Ha mostanig szemet is hunytam —
Hogy ölcserélik önt velem.

Álpanama:

Uram, sajnálom végtelen,
De azt hiszem, hogy nincsen ok,
Amért oly izetlen zokog.
Vagy tán a néppárthoz szegődött
És onnan szedte ezt a gőgöt.

Valódi panama:

Igen, ha épp tudni akarja,
A szivem gőg haragja marja
S vélem, sehogy se türhető,
Hogy ön, aki nem gyürhető
S kire ha ülnek, összeomló,
Hogy ön legyen hozzám hasonló.

Álpanama:

Hát pukkadjon meg, azt kivánom
Bár jól tudom, — s ezt egyre bánom, —
Hogy önnek nincsen bőr pofáján
S ha testének akármi táján
Ütik és össze-visszarugják,
Pofozzák s néha zsebre dugják,
Mindezzel ön marad adós,
Mivel cseppet sem pukkadós.

Igaz panama:

És ön beszél igy, gyenge pára,
Kinek csak három frank az ára?
Hozzám beszélni ön ne merjen!
Vagy azt akarja, hogy beverjem?

Álpanama:

Ha dúl-fúl, elszáll a hatalma:
Az ön szalmája is csak szalma,
S ha tüzbe jön, haragra lobban,
Mint szalmaláng elég s felrobban.

Igaz panama:
Ő, erős szalma vagyok én ám
És mindig rendbe' van a szénám.
De ön, ki kópiám csak nékem,
Az ön szalmája jó a széken.
De az sehogyse nincs helyén,
Hogy diszeleg a más fején.

Álpanama (incselkedve):
S ha megszakad itt most előttem,
Mégis csak a fejére nőttem,
Vagy inkább másoknak fejére,
S ezt nem mossa soh'sem fehérre.

Igaz panama (sirva):
Ő bár meghalnék, megszakadnék,
S mögöttem még nyomot se hagynék!
De hajh! halál rám nem fakad,
Mivel a szalmám nem szakad.

xi.

FŐVÁROS

(*) **Adófizetés az ex-lexben.** Az ex-lex kényelmes helyzetét az adózó polgárok lehetőleg kihasználják. Ami nem is csoda. Hiszen adót fizetni nem valami kellemes kötelesség. Érthető tehát, hogy az idén májusban és juniusban több mint egy millió koronával kevesebb adót fizettek a fővárosban, mint tavaly, pedig a harmadosztályu kereseti adót az idén jelentékenyen fölemelték. Az idén juniusban körülbelül hetvenöt százalékkal volt kisebb a fizetők száma, mint tavaly, az adóösszeg ellenben csak huszonöt százalékkal volt kisebb. Ennek az a magyarázata, hogy a nagyobb adófizetők, a vállalatok fizetik az adójukat, mert félnek, hogy az ex-lex után nagy késedelmi kamatot kell fizetniök. A kis adófizetők azonban, akik rendesen minden hónapban az egy-két koronájukat szokták elvinni az adóhivatalba, most élvezik a nemfizetés jogát. Az idén juniusban 5382 polgár 602.386 korona 30 fillér adót fizetett, tavaly pedig 18.217 polgár 789.815 korona 82 fillért. Az idén tehát 12.835 polgárral fizetett kevesebb s az adóbevétel 187.529 korona 52 filérrel volt kisebb. Az exlex idejében, vagyis május és junius hónapban az idén 25.006 polgár 6,482.129 korona 21 fillér adót fizetett, tavaly pedig 47.893 polgár 7,669.777 korona 60 fillért. Az idén tehát az adófizetők száma 22.357-el, az adóbevételé 1,187.648 korona 45 fillérrel csökkent. Az exlex-adócsökkenés természetesen meglátszik az adófizetés félévi mérlegén is. Az első negyedben az idén jelentékenyen nagyobb volt az adóbevétel, mint tavaly, aminek oka részben az adókulcs emelése, másrészt, hogy több vállalat már az első negyedben megfizeti az egész évi adóját, mert a kincstár az előre fizetett adó után ötszázalékos kamatot fizetett, de ez sem tudta ellensulyozni az exlex-et. Az idén az első félévben 113.489 polgár 18,376.821 korona 33 fillér adót fizetett, mig tavaly 127.531 polgár 19,172.295 korona 26 fillért. Az idén tehát az előre fizetők száma 14.042-vel, az adóbevétel pedig 795.473 korona 93 fillérrel csökkent.

(*) **A gyámpénztári kölcsönök kamatositása.** A székesfőváros hatósága elhatározta, hogy a gyámpénztári kölcsönök után való kamat ezentul 4 5 százalék legyen, az árvák és gondnokság alatt levők pénzei után pedig 4 százalék kamat járjon. A közgyülésnek ezt a határozatát a belügyminiszter most azzal a változtatással hagyta jóvá, hogy a kiskoruaknak és gondnokság alatt levőknek a gyámpénztárban összesitve kezelt pénzei után járó kamatot a jelzálogkölcsönökben, záloglevelekben és pénzintézeteknél különböző kamatokra elhelyezett összegek kamatoztatása arányában félévenkint junius és december végén kiszámitott közös kamatkulcs alkalmazása mellett kell meghatározni.

(*) **Elmunkálati engedély.** A kereskedelemügyi miniszter *Kugler* Mihály mérnök, nyugalmazott máv. felügyelőnek és *Kugler* Henriknek, mint érdekt társaknak a Ferenc József-hid budai oldaláról a Svábhegyen át Nagy-Kovácsi-ig, illetve Hidegkutig tervezett helyiérdekü vasut kiegészitéseként Hidegkuttól Solymár község érintésével a budapest—esztergomi vasut Üröm állomásáig az előmunkálati engedélyt megadta.

(*) **Elmaradt választás.** A tanács mai ülésére volt kitüzve több tisztviselő megválasztatása: ilyenek a pesti oldal temető-igazgatói állása, egy temetőkezelőtiszti, két köztisztaságti tiszti, egy adópénztárosi stb. állások. Mindezeket ma — közbejött akadály miatt — nem tölthették be s a választást bizonytalan időre elhalasztották.

(*) **Uj utca a kelenföldi pályaudvarhoz:** Az I. kerületi fővárosi bizottsági tagok, akiknek a kivánságára már nyitottak egy utcát a Fehérvári-uttól a Dunáig, most azt kérik a tanácstól, hogy a Fehérvári-ut és a kelenföldi pályaudvar közt nyissanak uj utcát. A mérnöki hivatal, amelyhez a tanács a kérvényt véleményezés végett adta ki, ma azt jelentette, hogy — mivel forgalmi okok nem sürgetik ezt az utcanyitást — egyelőre ne is hajtsák végre. A közmunkák tanácsa a közelben levő Andor-utcát ugyanis meg akarja nyitni, még pedig tiz öl szélességben s ha ez megtörténik, akkor a tervbe vett másik utcára semmi szükség sincs. Ha azonban az Andor-utca alakitását elejtenék, akkor megnyithatják a kivánt másik utcát.

SZINHÁZ, ZENE

** **Fővárosi Nyári Szinház.** A Budai Szinkörben holnap pénteken. *Szoyer* Ilonkának, az Operaház művésznőjének utolsó vendégjátékául *A szevillai borbély* kerül szinre. A vendégművésznő Rozina szerepét, Figarót Környei, Almavivát Mihályi, Bartolot Nyári, Baziliót Vajda énekli. — Szombaton lesz az első előadása Gorkij Maxim *Éjjeli menedékhely* cimü drámájának. A darabból most folynak az utolsó próbák. A bemutató iránt nemcsak irodalmi és müvészkörökben, de a szinházba járó közönség minden rétegében nagy az érdeklődés.

** **Obrenovicsék a szinpadon.** Az Obrenovics-drámák bonyodalmai még egyre kisértenek. Tegnap adta hirül a Kisfaludy-Szinház, hogy szinre hozza *Kerekes Pungur* Mihály *Az utolsó Obrenovics* cimü darabját. És ma kiderül, hogy Kerekes Pungur Mihály még egy második drámába is feldolgozta a belgrádi szenzációkat. A másik drámának ez a cime: *Obrenovics Sándor, Szerbia királya.* Nyilván igy áll a dolog, erre vall *Szilágyi* Dezső szinigazgató következő jelentése:

Obrenovics Sándor, Szerbia királya: dráma 5 felvonásban. Irta Kerekes Pungur Mihály. A kispesti szinházban, szombaton julius 4-én és vasárnap 5-ikén a Szilágyi Dezső vezetése alatt álló szinitársulatnál kerül szinre. A darab a szerb eseményeket történelmi igazsággal tárja a néző elé.

Ez aztán a szerző! Hat nap alatt teremtő az egyik darabot s ime, a másik is készen várja már a premier izgalmait. Csak az a kérdés: vajjon az óbudai avagy a kispesti teátrum Obrenovics-drámájában van-e nagyobb adag történelmi igazság.

Feltünt azonban a láthatáron im, a negyedik Obrenovics-drámairó. Igy következnek ők rendben: 1. Kerekes Pungur Mihály; 2. Adorján László; 3. Sebestyén Kálmán; 4. Havranek Guidó. A negyedik számu Obrenovics-drámairó a következő levélben jelentkezik:

Tekintetes szerkesztő ur! Alulirott tisztelettel kérem, méltóztassék tudatni az irodalom iránt érdeklődő közönséggel, hogy az első darabot én irtam a szerbiai királygyilkosságról. Tanuim is vannak az elsőségre. Szerény csekélységem ugyanis csak szabad óráimban áldozok a drámairás oltárán, mert a rut prózai élet küzdelmei a dijnokságra kárhoztatnak. Az irodabeli főnökeim a tanuim, hogy a gyilkosságot követő nap reggelén én már készen hoztam be az iktatóhivatalba *A belgrádi Szent Bertalan-éjszaka* cimü öt-felvonásos darabomat. A sietség miatt, igaz, csak az első felvonást irhattam akkor már jambusokba, de ma már három és fél felvonás jambusos, a többi próza. Mi jogon beszél hát Kerekes Pungur ur elsőségről? Az én darabom — ezt büszkén vallom — *Karagyergyovics-párti!* Mert én igazságot szolgáltatok a szinpadon. A drámát most forditatom Drubnovics Iván (egy sertéskiviteli cég disponense) urral szerb nyelvre és benyu tom a *belgrádi nemzeti szinházhoz.* Nem irigylem hát Kerekes Pungur ur nyirbátori sikerét. Mégis legyen szives tudomásul venni, hogy én irtam meg legelőbb a belgrádi vérfürdőt drámában.

Hivatottságom — a helyi lapokban teljesitett és az intelligencia által is méltányolt irodalmi működésemen kivül — e darabirásra még az, hogy a *megboldogult Naumovics szárnysegédet ismerten,* sőt megigérte, mikor Belgrádban jártam, hogy keresztapja lesz a fiamnak. Isten nyugosztalja, én szerettem és a darabomat Karagyergyevics-pártszellemben irtam.

Ezen tények tudomásul vételét ismételve kérvén maradok tisztelettel

Havranek Guido.

Most már aztán fele se tréfa a dolognak. Hol van az igaz biró, aki dönteni tud ez Obrenovics-dráma-irodalmi vitában?

** **Városligeti Szinkör.** A Városligeti Szinkörben holnap, pénteken a *Bob herceg* és *Mici hercegnő* tizedszer kerül már szinre. A mulattató bohózatot számos vidéki szinház megszerezte előadásra.

SPORT

*** **A szénior-urlovasverseny.** A *Magyar Lovaregyesület* ujonnan alapitott versenyére, a tiszteletdijjal és 5000 koronával dijazott és 3000 méter távolságu szénior-urlovasversenyre a tegnapi zárónapon 21 lovat köteleztek. Ezek: Adoma, Royal Flush, Tétova, Pázmán, Glóry, Hans Heiling, Kartal, Nyájas, Detre, Piccador, Grey Child, Biztos, Cugu, Count Niki, Bordereau, Aristides, Pumus, Bergeret, Arriv.ste, Csillag, Carmin. Az érdekes kisérlet tehát, ugy látszik, be fog válni, ha ugyan akad majd elegendő számmal olyan urlovas, aki ötvenedik évét már betöltötte. A verseny napja augusztus 18.

*** **Automobil-verseny.** *London*ból táviratozzák: A Gordon-Benett dijért ma folyt automobil-versenynél, melynek kiinduló- és végpontja az irországi Bally-Shannon, délután ½6 órakor az angol és amerikai résztvevőknek balesete és más incidensek következtében már nem voltak kilátásaik, mig a németek és franciák még teljes erővel folytatják utjukat. A verseny befejezése előtt nem lehet adatokat közölni az egyes résztvevők által elért eredményekről. Délután 5 órakor esni kezdett. Az ut, amelyen a verseny folyik, 369 angol mértföld. A dijat, mint éjjel jelentik, a német *Jenatzy* nyerte el.

*** **A tátra-lomniczi versenyek.** Meglehetős számu közönség jelenlétében folyt le ma a tátrai meeting első napja, amelynek időfutása a Tátrai handicap volt. Ebben 12 ló indult, győztese a *Przedswit*, nyerő *Retour* lett. A favorit *Csókosasszony* csak a harmadik helyet tudta elfoglalni. A részletes eredmény a következő:

I. *Eladók handicapja.* Dij 1800 korona. Távolság 2400 méter. Gróf Pejacsevics A. *Unberufen*ja (Smejda) első, Muslicza (Cowman) második, Frater (Martinkovits) harmadik. Totalizatőr: 10:22.

II. *Csorbai dij.* Dij 800 korona. Távolság 1400 méter. Báró Springer G. *Mayor*ja (Adams) első, Galante (Lewis) második, Figyelem (Russel) harmadik, azután Barátom, Lisa és Picador. Totalizatőr: 10:46. Helyrefogadások: I. 25:37 és II. 25:28.

III. *Tátrai handicap.* Dij 16.000 korona. Távolság 1600 méter. Dreher A. *Retour*ja (Cleminson) első, Jász (Fries) második. Csókosasszony (Van Dusen) harmadik, azután Blocade, Carmin, Royal Flush, Vezér, Kioto, Toldi Gallium, Fertő és Kapus. Totalizatőr: 10:94. Helyrefogadások: I. 25:87, II. 25:108 és III. 25:42.

IV. *Kétévesek eladóversenye.* Dij 2000 korona. Távolság 1000 méter. Gróf Pálffy I. *Elzelje* (Russel) első, Kinos (Hutter) második, Épés (Cowman) harmadik. Totalizatőr: 10:21.

V. *Kétévesek handicapja.* Dij 2000 korona. Távolság 1000 méter. Báró Königswarter H. *Petrolay*ja (Adams) első, Lovrana (Marunkovits) második, Tyrann (Cowman) harmadik. Azután: Epatante. Cash. Totalizatőr: 10:45. Helyrefogadások: 25:82 és 25:82.

VI. *Eladóverseny.* Dij 2000 korona. Távolság 1200 méter. Mr. Redgrey *Tubicám*ja (Levis) első, Tetova (Spencer) második, Agnes (Hutter) harmadik. Azután: No good. Totalizatőr: 10:37. Helyrefogadások: 25:42 és 25:43.

•

A tátrai meeting második napja a kétévesekuek lesz egyik erős próbája. Az 1100 méteres *Lomniczi handicap*ban még tiz kétéves indulhat. A 8000 koronás dij jobb konkurrensei: Charmante, Rendetlen, Toquade, Rhodope. A többi verseny is érdekes lesz. Jelöltjeink:

I. *Windfall—Lady Hinton*
II. *Fertő—Blockade*
III. *Rendetlen—Toquade*
IV. *Picador—Angloman*
V. *Tétova—Tubicám*
VI. *Königswarter ist.—Orne*

*** **A Princess of Wales Stakes.** Newmarketben ma futották le az angol versenyév egyik legértékesebb futamát, a *Princess of Wales Stakest*. A versenyt a tavalyi derbygyőztes *Ard Patrick* nyerte meg. A részletes eredmény a következő volt:

The Princess of Wales Stakes. Dij 240.000 korona. Távolság 2400 méter. Mr. J. Gublins *Ard Patrick* (Cannon) első, Royal Lance második, Cheers harmadik, azután Soaraway, Welds, Floriform, Fowling Piece, Conray II., Snowbery. Fogadások: 2 reá, 100:8, 20:1.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Soós biró ügye.** A vizsgálati fogságban ülő dr. *Soós* Kálmán törvényszéki biró ügyében ma nevezetes fordulat állott be. *Schwarz* Ábrahám, aki a megvesztegetéssel vádolt biró ügynökeként szerepelt, tudvalevőleg biróküldést kért s ehhez védője is hozzájárult. A Kuria I. büntetőtanácsa *Kelemen* Mór elnöklete alatt, *Nedeczky* Ödön biró előadásában ma foglalkozott a biróküldés kérelmével. A Kuria méltányolta az okokat, amelyek a budapesti törvényszéket e bünpör elbirálására alkalmatlanná teszik s ezért a *Soós* Kálmán ügyében való itélkezésre a *pestvidéki királyi törvényszéket delegálta.*

§§ **Megsemmisitett esküdtszéki itélet.** Tavaly, szeptember végén történt, hogy *Krausz* Salamon bodai kocsmáros feleségе az udvarból rémülten rohant be az urához s lelkendezve adta hirül, hogy tolvaj jár a kerben. A kocsmáros kiment s látta, hogy a sövény alatt egy ember lapul meg. Rosszban törhette a fejét, mert a közelgő lépiek neszére hirtelen fölugrott és futásnak akart eredni. Krausz azonban nem hagyta annyiban a dolgot, fölkapott egy heverő husángot, s utána sujtott a sötétben bujkáló alaknak, aki nyomban összeesett. Kiderült, hogy a leütött ember *Pásztor* István, a falu szarkája, aki lopásért nem egyszer volt már büntetve. Éz volt az utolsó kisérlete. A husáng a fején érte s harmadnapra meghalt. *Krausz* Salamon pedig a deési esküdtbiróság elé került, amely erős felindulásban elköve-

lett, halált okozó sulyos testi sértés miatt *egyévi börtönre* és 1000 korona kártérítés megfizetésére itélte. A vádlott semmiségi panaszt jelentett be, amelylyel ma foglalkozott a Kuria *Vaisz* Bertalan biró előadásában. A Kuria a dr. *Vaisz* Sándor védő részéről felhozott enyhitő körülmények kellő mérlegelésével az esküdtbiróság itéletét *megsemmisitette* s a vádlott büntetését *négyhónapi fogházra* szállitotta le.

§§ **Lipthay Kornél pöre.** *Lugos*ból táviratozzák: Az év elején *Lipthay* Kornél budapesti birlapiró behatolt *Palikucsevni* nagybirtokos bolduri kastélyába s ott botrányt okozott az alatt az ürügy alatt, hogy a háziur válóélben lévő nejének, tehát a ház urnőjének vendége. *Palikucsevni* Lipthay ellen magánlaksértés cimén pört inditott, melyet ma tárgyalt az itteni járásbiróság. A biró *Lipthayt*, miután az idézésekre már ismételten nem jelent meg, a mai tárgyaláson elővezettette. A biróság *Lipthay* Kornélt 8 napi fogházra és 80 korona birságra itélte. A vádlott felebbezett.

§§ **Az öngyilkos becsüs.** A mult nyáron *Zilzer* Samu királyi zálogházi becsüs öngyilkos lett. Több lap azt irta akkor, hogy Zilzert *Telkes* Zsigmond ékszerész kergette a halálba, akinek rábeszélésére a Telkes ékszereire tényleges értéküknél többet fizetett ki s a cédulákat aztán eladták. Zilzer egy napon a leleplezéstől tartva, a halálba menekült. Telkes sajtópört inditott a lapok ellen s a közlemény iróit, *Tábori* Kornélt és *Tarján* Vilmost rágalmazás miatt vád alá helyezték. A pört ma tárgyalták *Agorasztó* biró elnökletével. Tábori Kornél ügyvédje, dr. *Bródy* Ernő bejelentette, hogy fele jóhiszeműen, mint egyik kollegától kapott hirt, irta meg a közleményt, később, amikor meggyőződött arról, hogy a vád nem felel meg a valóságnak, sajnálkozását fejezte ki. Telkes képviselője, dr. *Berényi* Sándor ezt a kijelentést tudomásul vette s elállott a panasztól. A biróság Tábori ellen megszüntette az eljárást. Tarján ellenében pedig, aki nem jelent meg a tárgyaláson, uj határnapot tüzött ki.

§§ **Bokányi Dezső panasza.** Ez év tavaszán történt, hogy a képviselőház egyik ülésén báró *Kaas* Ivor azzal a leleplezéssel állott elő, hogy a nemzetközi szociáldemokrata párt pártvezetőségének egyik tagja, *Bokányi* Dezső a rendőrségnek 150 forint havi fizetéssel dotált kéme. Báró *Kaas* ezen állitását *Ballière* Sándor néppárti hirlapirónak egy nyilatkozatából meritette. Ballière ugyanis azt állitotta, hogy egy alkalommal, midőn alkalmaztatása miatt Rudnay Béla rendőrfőkapitánynyal tárgyalt, látta ennek iratai között Bokányinak sajátkezüleg kiállitott, 150 forintról szóló nyugtáját. *Bokányi* Dezső rágalmazásért a büntető-járásbiróságnál emelt panaszt Ballière Sándor ellen. Mára volt kitüzve ez ügyben a tárgyalás dr. *Farkas* Gyula járásbiró előtt. A tárgyaláson a személyesen megjelent felek közül panaszost dr. *Kégl* ügyvéd, a vádlottat pedig dr. *Zboray* Miklós védte. A biró a tárgyalás elején ismertette Bokányi panaszát. Bokányt tanukul kérte beidézni báró *Kaas* Ivort és *Rudnay* Béla főkapitányt.

Mielőtt az érdemleges tárgyalásra került volna a sor, a biró a felek kérelmére — mivel a két tanu nem jelent meg — a mai tárgyalást elnapolta.

§§ **Egy vasutépités epilógusa.** Ezelőtt három évvel *Brünn* Izidor vasutépitési alvállalkozó több pört inditott a tőzsdebiróság előtt *Pallos* Ármin fővárosi vasutépitkezési vállalkozó ellen s többek közt 24 000 K. kártéritést követelt azon a cimen, hogy Pallos egyik vasutépitésnél, ahol ő mint alvállalkozó szerepelt, a kincstár megkárositásával 24.000 korona értékü munkával többet végeztetett vele. A tőzsdebiróság *Brünn*t elutasitotta ugyan keresetével, ámde a pör eldőlte után oly jelenségek mutatkoztak, mintha *Brünn* két tanut igéretekkel arra birt volna, hogy *Pallos* ellen valljanak. A budapesti törvényszék Brünn Izidort vád alá is helyezte s a megtartott tárgyalás után kétrendbeli hamis tanuzásra való rábirásért *egyhónapi fogházra* itélte. A királyi tábla a vádlottat *jólmentette*. Ez itélet ellen a főügyész semmiségi panaszt jelentett be, melyet ma tárgyalt a Kuria III. büntetőtanácsa *Sélley* Sándor elnöklete alatt. A Kuria *Katona* Béla koronaügyészhelyettes fölszólalása és dr. *Grünhut* Ármin védelme után a semmiségi panaszt mint alaptalant *elutasitotta*. A fölmentő itélet ezzel jogerős lett.

TÁVIRATOK

Kiel, julius 2. *Vilmos* császár *Frigyes* Ferenc mecklenburgi herceget a tengerészethez à la suite nevezte ki.

Berlin, julius 2. A *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* szerint báró Speck-Sternburg eddigi angol-indiai főkonzult, aki rendkivüli misszióval küldetett Washingtonba, kinevezik német nagykövetté az Egyesült Államok kormányánál.

Konstantinápoly, julius 2. A rendőrség egy rejtekhelyen temérdek dinamitot talált és elkobozott. A rendőrség a felfedezést szigoruan titkolja.

A francia törvényhozás.

Páris, julius 2. A kamara a négy egyenes adóra vonatkozó törvényjavaslatot tárgyalja. Gautier nacionalista kritizálja az államkincstár helyzetét és kiemeli a járadék hanyatlását. *Rouvier* pénzügyminiszter azt mondja, hogy ez a hanyatlás a politikai kampanynak tulajdonitandó. (Tetszés a baloldalon, tiltakozás jobbról.) *Magniaut* egy ellenjavaslatot támogat, amely szerint a négy adó helyébe egy jövedelmi adót tegyenek. *Rouvier* pénzügyminiszter azt mondja, hogy a kormány megtartotta szavát és előterjesztett egy jövedelmi adójavaslatot. A miniszter hozzáteszi, hogy a kis takarékpénztári betevők kevéssé skrupulózus üzérek áldozatai lettek. Vannak oly betevők is, akik politikából cselekszenek. Ezeknek megvan a teljes rendelkezési joguk és visszavonhatják betéteiket. Készek vagyunk ezeket visszafizetni a nélkül, hogy kölcsönhöz folyamodnánk. Ha a kampany még néhány hónapig tart, a betéteket magunktól vissza fogjuk fizetni. A kormány a kamara elé fogja terjeszteni az erre vonatkozólag szükséges intézkedéseket. A járadék hanyatlása csak a politikai agitációk következménye a pénzügyi helyzet nem igazolja a járadék értékcsökkenését. Semmi sem indokolja az országban terjesztett nyugtalanitó híreket. A függő adósság alig nagyobb, mint az előző években. A hiány eltünt az államháztartásból. A miniszter végül igéri, hogy az adott időben élénken részt fog venni a jövedelmi adó-javaslat tárgyalásában.

Magniaud és *Bron* ragaszkodnak a jövedelmi adó-javaslat azonnal való tárgyalásához. Több jobboldali szónok hangsulyozza, hogy a takarékpénztár hanyatlását nem a konzervativok politikai agitációja, hanem a kormány rossz politikája idézte elő. *Dion* a német szocialisták legutóbbi választási győzelméről beszél és azt mondja ha Vilmos császár el fogja akarni terelni a figyelmet a belügyekről, akkor háborut fog kezdeni Franciaországgal, melynek hadseregét Aodré hadügyminiszter dezorganizálja. (Közbekiáltások balról.) *Magniaud Brun* ellenjavaslatának elkülönitett tárgyalását 445 szavazattal 93 ellenében elhatározták, és azután elfogadták a négy egyenes adóról szóló törvényjavaslat első négy fejezetét. A vitát holnap folytatják.

Páris, julius 2. A szenátus a kamara által már elfogadott ama törvényjavaslatot tárgyalja, amely a kongregációk vagyonának likvidációjára illetékes bíróságokról szól. Chamaillard kritizálja a törvényjavaslatot és szemére veti Combes miniszterelnöknek, hogy miért nem állitotta az esküdtszék elé azokat, akik fiát zsarolással vádolták. (Élénk ellenmondás balról.) Vallé igazságügyminiszter jogi szempontból támogatja a javaslatot. Lamarzelle a javaslat ellen, St.-Germain előadó mellette szól. Miután még Gourjue fejezte ki aggályait, a szenátus 180 szavazattal 88 ellenében elhatározta, hogy belemegy a részletes tárgyalásba. A vitát holnap folytatják.

A kisenevi ügy.

Washington, julius 2. Egy magasabb rangu kormányhivatalnok *Hay* államtitkár távollétében nyilatkozatot tett, melyet a külügyminisztérium engedelmével tettek közzé. Azt mondta ugyanis, hogy a külügyminisztérium természetesen nem vesz semminemü kijelentést figyelembe, melyet az orosz kormánytól eredőnek jelölnek meg, ha ama kijelentés nem hivatalosan az amerikai kormánynyal szemben történt. A külügyminisztérium felkiismeretesen ügyel arra, hogy a hivatalos eljárás követelményei értelmében járjon el, azonban eme határon belül nem fog habozni a kisenevi zsidókkal szemben érzett rokonszenvét kifejezni. Ugy a külügyminisztériumban, mint az orosz követségeken tisztában vannak avval, hogy a helyzet rendkivül kényes. Ovstervillei jelentés szerint *Roosevelt* elnök megtagadta az orosz kormánytól inspirált kijelentésről való nyilatkozástételt, azon megjegyzéssel, hogy az amerikai kormány álláspontjára vonatkozó minden kijelentésnek a külügyminisztériumból kell kiindulnia.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, julius 2. A bécsi tőzsdekamara mai teljesülésén elhatározták, hogy pártolólag terjesztik fel a pénzügyminisztériumhoz a magyar agrár- és járadékbank kérvényét a 4% os vasuti járadék-kötvényeinek jegyzése tárgyában.

Brüsszel, julius 2. Az állami cukorbizottságot a német kormány kivánságára e hó 7-ére Brüsszelbe egybehivták. A bizottság főleg azzal fog foglalkozni, hogy az orosz származásu cukorra vetendő kompenzációs vámok megállapitására vonatkozó előbbi munkálatait revizió alá vegye.

Bécs, julius 2. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Az aratásra kedvező időjárás következtében a forgalom majdnem teljesen megakadt. Az árfolyamok hanyatlottak s *buza* 10 filiérrel esett. Köttetett: tiszavidéki 78—82 kg. 7.90—8.45 K., bánáti 76—80 kg. 7.60—8.10 K., fehérvári 77—80 kg. 7.70—8.10 K., szlavóniai 75—79 kg. 7.30—7.75 K., marchfeldi és alsó-ausztriai 76—77 kg. 7.40—7.50 K.

Rozs 5 fillérrel olcsóbb lett, szlavóniai 71—74 kg. 6.40—6.60 K., pestvidéki 72—75 kg. 6.55—6.65 K., délivasuti 70—73 kg. 6.30—6.50 K., különböző vidékről való magyar áru 70—73 kg. 6.30—6.70 K., osztrák 71—72 kg. 6.45—6.55 K. *Takarmányáruk* 5 fillért vesztettek. *Tengeri* 6.45—6.60 K., *zab*. magyar áru minőség szerint 5.80—6.25 K., válogatott 6.60 K.

New-York, julius 2. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Gyapot:* New-Yorkban helyben 13.— (13.—). juliusra 12.76 (12.86). Októberre 11.40 (11.32). New-Orleansban helyben 12.5/8 (12.5/8). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 8.55 (8.55). Stand white Philadelphiában 8.50 (8.50). Raffined in Cases 10.50 (10.50). Credit Balances at Oil City 1.50 (1.50). — *Zsir:* Western steam 8.50 (8.50). Rohe és Brothers 8.55 (8.55). — *Tengeri* irányzata állandó. — Juliusra 66.3/8 (67.1/8). — Szept.-re 56.3/8 (56.5/8). — Dec.-re 55.1/4 (55.5/8). — *Buza* irányzata állandó. Piros őszi helyben 83.1/2 (84.1/2). — Jul.-ra 82.5/8 (83.1/2). — Szept.-re 79.1/2 (80.1/8) — Dec.-re 79.7/8 (80.1/4). — Máj.-ra —.—(—.—). — Gabona szállitási dija Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 5.9/16 (5.9/16). — Juliusra 3.60 (3.65). Okt.-re 3.85 (3.95). — *Liszt:* Spring Wheat clears 3.40—3.40 (0.——0.—). *Cukor:* 3.— (3.—). *Ón:* 28.25—0.— (28.——28.25). *Réz:* 14.25—14.50 (14.32—14.62). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, julius 2. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata állandó. Juliusra 75.1/2 (76.1/2). — Szept.-re 74.5/4 (75.1/2). — *Tengeri* irányzata állandó. — Jul.-ra 49.1/2 (49.5/8). — *Zsir:* Jul.-ra 8.17 (8.10). Szept.-re 8.40 (8.30). — *Szalonna* short clear 9.93 (9.93). — *Sertéshus:* Szept.-re 15.90 (15.77). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Kétkedőn.

Látjátok ott a menny őszinte kékjét,
Amint a földre andalogva néz?
Rút ámitás! A támadó sötétség
Első szavára menten elenyész.

Látjátok itt e lenge rózsasrálat,
Amint kibontja kelyhét, bájosan?
Szines ruhája dús illattól árad,
De koldus, mert mulása úgy rohan.

Most, hogy szived szerelmedet kitárja,
Csak nézlek búsan és hitetlenül, —
Mert ég derüje, rózsa illatárja:
Mi szép s mulandó benned egyesül.

Farkas Emil.

+ **Egy jóslat.** Ruzica szerb községben élt egy öreg paraszt, akinek jövőbe látó erejét sokan csodálták. Jövendőmondásainak egy része máris teljesedésbe ment. A legenda már egy emberöltő óta ismeretes a szerb nép körében. Az erre vonatkozó irások és tanuvallomások, amelyek a legendát valósággá erősitik, állitólag egyik szerb minisztérium irattárában vannak. *Mijatovits* Cseda, egy meggyőződésből áthatott spiritiszta, éveken át foglalkozott e jóslatokkal, amelyeket egy szerb lapkiadó regényben is feldolgozott. Az öreg paraszt a hatvanas évek vége táján egy napon kirohan kunyhójából az utcára és a kétségbeesés rémületével orditozta:

— Meggyilkolják a fejedelmet!

Rövid időre rá leszurták Mihály fejedelmet a topcsideri parkban. A gyászos merénylet eszébe juttatta az embereknek a ruzicai parasztot, akit aztán elhoztak Belgrádba és kihallgatták. Ez kijelentette, hogy előrelátta az eseményt, amely bekövetkezendő volt és teljesedett is. Mindenki elbámult e feleletre, a paraszt azonban folytatá:

— Még sokkal többet látok. Látok egy fejedelmet, aki királylyá lesz, de rosszul fog kormányozni s a házassága is szerencsétlen lesz. Aztán látom a fiát, aki ifjan kerül a trónra és később a feleségével egyetemben meggyilkolják. Öt egy más dinasztiából való király fogja követni, de ez sem hal meg természetes halállal. Idegenek jönnek aztán az országba s keserves lesz a nép sorsa. Élők sirnak majd a holtak sirjai fölött, hogy miért nem inkább ők pihennek a hideg föld alatt. Végre támad egy hős a nép között, elüzi az idegeneket és az élők ismét bucsujárásra mennek a holtak sirjaihoz, most azonban már nem gyászban, hanem örömben s szólnak majd az elköltözöttekhez: Keljetek föl és lássátok, mily jól folyik a sora utódaitoknak!

Ez a legenda, amely a jövőbe látó ruzicai paraszttól származik. Jóval a Sándor király és Draga királyné meggyilkolása előtti időben támadt s az utóbbi idők eseményei alkalmából elevenitették föl.

*

+ **Roosevelt ritkasággyüjteménye.** Roosevelt-nek rendkivül érdekes ritkasággyüjteménye van, melyet a nyugati részeken tett utazása alkalmával szerzett össze részint vétel, részint ajándékozás utján. Némelyik darab, például a jávorszarvas agancsaiból összerótt karszék, oly nehéz, hogy három ember sem birja fölemelni. A takomai indiánok ugynevezett

totem-oszlopokkal örvendeztették meg, melyek fából faragott s furcsán vigyorgó bálványaikkal különös diszt kölcsönöznek a Fehér Háznak. Az arizonai indiánok egész gyüjteményt adtak neki magukgyártotta agyagedényekből, a navaják pedig egy példányt adtak neki hires takaróikból. San-Francisco remek loving cuppal van képviselve, Collax szarvasfejeket, fácánokat, gyikokat s más állatokat, nemkülönben remek nyergeket adott. Cheyenneben teljesen felszerelt remek lovat kapott, mely disze lesz az istállójának.

•

+ **Gorkij nyeresége.** Egy berlini lap értesülése szerint Gorkij, az orosz óriás, pár nap előtt ügyeinek rendezése végett felutazott kiadójához Pétervárra. Ez alkalommal betért egy másodrangu klubba, ahol kártyaasztalhoz ülve, állitólag 27.000 rubelt nyert. Amennyire az orosz iró müveiből és közismert életmódjából itélni lehet, kétséggel kell fogadni a hirt, mely ha igaz, valóban a szerencse szülötte Gorkij.

•

+ **Levél a tengeren.** Egy görög halász a napokban légmentesen elzárt üveget talált Karpathos sziget egy félreeső részén. Az üvegben irás volt, mely következőképpen hangzott:

1702 november 2. A Clown hajó, melynek fedélzetén tartózkodunk, 1702 október havában zátonyra jutott. Ez oly hirtelen történt, hogy alig volt időnk a szigetre menekülni, ahol étel és ital nélkül állunk. Aki ezt az irást megtalálja, az emberszeretet nevében adja át a kormányunknak.

•

+ **A megnterjuvolt interjuvoló.** *Braham*, a *Times*nak *Pétervárról* kiutasitott levelezőjét időközben a *Berliner Tageblatt* tudósitója, hogy ismert ügyéről kikérdezze.

— A nélkül, hogy tudhattam volna, miről van szó — kezdte meg elbeszélését *Braham* — a mult héten egy szép napon becitáltak a rendőrségre. Ott tudtomra adták, hogy ki lettem utasitva és hogy rögtön el kell hagynom Oroszországot. Rögtön le is akartak tartóztatni, mig a legközelebbi vonattal a határon át nem zsupolhatnak. Csak hosszabb tanácskozás után engedték meg nekem, hogy feleségemet és az angol nagykövetet értesithessem. A nagykövetnek köszönhetem, hogy nem jutottam fogságba és hogy ügyeim rendezésére három napi haladékot kaptam.

— És mi volt az oka a kiutasitásnak?

— Mondani azt mondták, hogy a *Times* oroszellenes tendenciája, amelyet azóta észlelnek, amióta én képviselem a lapot Pétervárott, azonnelül pedig az, hogy valótlan hireket terjesztettem volna. Mindebből persze egy szó sem igaz. Mert, amióta a *Times* levelezője vagyok, cikkeimet meggyőződésem szerint irtam, minden elfogultság nélkül Oroszországgal szemben, sőt az orosz kormány tendenciáját mindenben teljes mértékben méltányoltam. Az orosz kormány békeszeretetéről meg vagyok győződve, amint azt cikkeimben folyton hangoztattam. Mikor annak idején Moszkvából az a rémhir járta be a világot, hogy Oroszország fegyverkezik, én voltam az, aki a *Times*ban cáfolatát tettem közzé. Az is valótlan, hogy hazug hireket terjesztettem volna. Ilyesmit nem lehet rám bizonyitani. Akárhányszor hiteles forrásokból kaptam hireket és mégse publikáltam azokat, mert helyességükről nem szerezhettem teljes bizonyosságot. Nem tehetek róla, hogy gyakran olyan dolgokat kellet jelentenem, amelyeknek közlése Oroszországra nézve nem lehetett kellemes. Az elszomoritó állapotok megirásából kiviláglott az a tendenciám, vajha e hibák közlése által hozzájárulhatnék orvoslásukhoz az orosz nép érdekében. A *kisenevi* zavargásokról egy sort se küldtem a *Times*nak, hiven ahhoz az álláspontomhoz, hogy Oroszország belügyeit illetőleg semmi olyast nem közlök, aminek valóságáról személyes meggyőződést nem szerezhettem.

— Tehát miért utasitották ki?

— Bizonyára móresre akarják tanitani a *Times*t és rábirni, hogy ezentul Oroszországgal szemben több szolgálatkészséget mutasson. Rám ütöttek, hogy a *Times*nak fájjon. Minő balgaság az ilyen eljárás!..

•

+ **A mindenható adópénztár.** Monieu urnak, egy fiatal reményteljes festőnövendéknek szerencsés napja volt, mikor egy dusgazdag bankár gépkocsijával elgázolta, mert a megijedt bankár 4000 frank fájdalomdijat adott neki. Monieu természetesen boldog volt és a kék foltokat teljesen elfeledte, ha a mosolygó bankókra nézett. Még álmában sem látott soha ennyi pénzt. Az esetről tudomást szerzett a párisi adóhivatal is és néhány nap multva Monieu ur felszólitást kapott, hogy a 4000 frank „örökség" után esedékes 200 frank illetéket különben végrehajtás terhe alatt minél előbb fizesse meg. És Monieu ur hiába kért, folyamodott, magyarázott, a kért 200 frankot le kellett szurkolnia. Vigasztalásul csak annyit mondtak neki hogy az adópénztár ugyan bepörölheti, de előre is figyelmeztetik, hogy eddig még nem volt eset arra, hogy ez valaha valakinek valamit onnét visszafizetett volna.

•

+ **Dohányzóversenyek.** Eddig csak egy nemzetközi dohányzóverseny volt. Berlinben 1900-ban. A győztes az volt, aki két óra alatt evés és ivás nélkül a legtöbbet tudta elszivni a versenyre előkészitett egyenlő hosszuságu és vastagságu erős havannákból. Huszonnégy pályázó vett részt a versenyben. Az első dijat egy Ruthal nevü szilézlai nyerte meg, aki 11 szivart fogyasztott el mig a második és harmadik dij nyertesei csak 7, illetőleg 6 szivart tudtak elszivni. Kisebb verseny volt ugyancsak 1900-ban a németalföldi Grandban, itt azonban a lassu dohányzók részére. Az első dij nyertese, Van Ecke két óra hét percig szivta pipáját a nélkül, hogy az egyszer is elaludt volna.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A cukorkontingens és a cukorkagyártás. Az *Országos Iparegyesület* cukorkagyártási szakosztálya tegnap *Weisz* Pál alelnök elnöklete alatt ülést tartott. Az ülés legfontosabb tárgya a magyar-osztrák cukorkontingentálás végleges megdőlése révén előálló uj helyzet megbeszélése és a vele szemben való állásfoglalás volt.

A cukorkagyártás speciális érdekeinek megvédése céljából egyhangulag elhatározta a szakosztály, hogy tekintettel az uj cukorhelyzet ügyében a kormány részéről a cukorgyárosokkal megindított tárgyalásokra sürgős felterjesztéssel fordul a pénzügyminiszterhez, amelyben felkéri a minisztert, hogy a tárgyalások során a szakosztályt is hallgassa meg. Ezenkivül tárgyalta még a szakosztály azt a belügyminiszteri rendeletet, amely a kátrányfestékeknek használatát a cukorkaáruk előállításánál általánosságban megtiltja, mig Ausztriában és a német birodalomban már 1895 óta van érvényben oly miniszteri rendelet, mely megengedi bizonyos veszélytelen uton előállított és az egészségre ártalmatlan kátrányfestékek feldolgozását, mivel már azóta fémek hozzákeverése nélkül állitják elő az élelmi cikkekhez való kátrányfestéket. A szakosztály külön felterjesztéssel fog a kereskedelmi és belügyminiszterhez fordulni, hogy e kátrányfestékek használata a megfelelő biztositékok kikötése mellett nálunk is megengedtessék.

A budapesti áru- és értéktőzsde tagjainak segitő-egyesülete a napokban tartotta igazgató-választmányi ülését, amelyen dr. *Strasser* Imre elnökölt, a jegyzőkönyvet dr. *Dezső* Sámuel titkár vezette. Elnök jelentést tett az egyesület fejlődéséről, amely szerint május 1. óta 18 rendes tag 1 pártoló tag és 8 alapitó tag lépett be, miáltal a rendes tagok száma 445-re, a pártoló tagoké 14-re, az alapitó tagoké pedig 78-ra emelkedett. Ez uj alapitó tagok a következők: Magyar villamossági részvénytársaság 400 koronával, Pesti magyar kereskedelmi bank 100, Magyar Általános Hitelbank 1000, Angol-Osztrák Bank budapesti fiókja 1000, Lukács József 400, Belvárosi takarékpénztár 400 és dr. Székely Ferenc 400 koronával. Az egyesület részére időközben 752 korona adomány folyt be segélyezésre pedig 9 segélykérő részére 1903. május 1. óta 1025 korona fordittatott.

A vasáraapi munkaszünet. A külvárosi kereskedőknek egy ötventagu küldöttsége tisztelgett ma *Zerkovitz* Emil vezetése mellett *Láng* Lajos kereskedelemügyi miniszternél, hogy egyrészt köszönetüknek adjanak kifejezést a teljes vasárnapi munkaszünetért, másrészt pedig arra kérjék a minisztert, hogy a vasárnapra eső hetivásárok dolgában, illetve az iránt, hogy vasárnap a piacon is szünetelljen az iparcikkek eladása, sürgősen intézkedjék, mert egyébként ez a verseny nagy károkat okoz a vasárnap szünetelő többi kereskedőknek. *Láng* Lajos kereskedelemügyi miniszter hosszabban válaszolva, biztositotta a kül-

REGÉNY

Motta mester

— REGÉNY —

Irta: GIOVANNI VERGA

(63)

Tizennegyedik fejezet.

Az, amit Mangalanitében háznak mondtak, a völgy hátterébe ékelt nagy épület volt. Izabella nézegette az ablakból az olajfákkal szegélyezett széles, sürü zöld foltot, amely a barlangot jelezte, ahonnan viz folyt, a sziklákat, amelyekhez a gyalogutak huzódtak és feljebb a betásitott magasiaton Budarturot, amely szegényesen meredt az égnek, amely olyan volt, mint a megolvadt érc. Az egyetlen világos csetvonás volt az örökké virágzó vadrózsakerités a fasor bejáratánál, amelyről gondatlanságból megfeledkeztek. A hegyoldalokon, minden barlangban, a fügefák árnyékában emelkedő kunyhókban minden tele volt szegény emberekkel, akik a kolerától való féleimükben a helységből elmenekültek. Köröskörül kakasok kukorékoltak és gyermekek kiabáltak, rongyokat szellőztettek a napon és itt-ott vékony füstoszlopok szálltak föl a ták közt. Ave Maria-tájt a pásztorok visszatértek a ház mellett levő istállókba és egész csorda verődött össze a rengeteg udvarokon. Egész éjjel nyugtalan dobogás volt, orditó, mekegő, bégető hangok, istállószag, csengő zaja, mindez nem engedte aludni Izabellát. Időközönkint a messze homályt cikkázó fény hasitotta ketté, vad vészkiáltások hatoltak idáig; másnap a parasztok azt beszélték, hogy árnyakat láttak, amelyek titokban elsuhantak a szakadékok mellett. Cismene néne esküdött, hogy Donfervante irányában egyes fénylő rakétákat látott. Zacco báró, aki azon a vidéken tartózkodott, azt izente vissza, hogy a tüzet Mangalanite felől látták.

Eltekintve a rakétáktól való félelemtől, amelyek éjjel láthatók voltak, és minden uj arctól való félelemtől, Motta ur ugy érezte magát, mint a pápa, a pásztorai, a parasztjai közt, minden keze tele munkával, reggeltől estig folyvást talpon volt, mindig kiabált és mindenütt láttatva magát. Este azután lepihent, emberei közt a fasorhoz vezető magaslat lépcsőin ülve, kinyujtózva, élvezve a falusi élet üdeségét és szabadságát és hallgatva bérlőinek végtelen panaszait és végtelen hosszu beszédeit. Feleségének, akinek ártott a falusi levegő, vigasztaló hangon azt szokta mondani:

— Itt legalább nem kell félned a kolerától. Amig koleráról nincs szó, minden egyéb semmi.

Itt biztosan érzé magát a kolera ellen, mint egy király a birodalmában éjjel-nappal őrizve, minden parasztnak egy jó puskát nyomott a kezébe és olyan kutyákat tartott, amelyek szétéphették az embert. Mindenkivel jót tett, és ezen a vidéken mindenki a saját élete árán megvédte volna őt. Mindenki hozzáfordult, ha bajban volt, hogy kölcsön kérjen tőle, amire szüksége volt. A félhelységnek adott menedéket, a szénás-szérüin, az istállóiban, a pásztorkunyhóiban, a barlangokban fennt Budarturóban. Egy napon megjött Nanni az egész seregével és félrevonta, hogy megmondja neki a véleményét.

— Motta ur . . . ez is az öné. Nézze csak Nunziot és Gesnardot, mennyire magára ütnek! És enni tudnak, váljék egészségükre! Nem csaphatja be orruk elől az ajtót. . . . Hiszen ön annyi jót tett már. Tegye meg azt is, az isten is ugy akarja.

— Mi jutott az eszedbe? . . . hiszen most itt van a feleségem és a leányom! . . . Menj legalább a malomba és ne mutasd magadat erre!

De mind e jóság és könyörület méreggé változott benne a rokonok konoksága folytán, akik nem akartak védőszárnyai alá menekülni. Sokszor kitárta szivét Bianca előtt, este felé, amikor bezárta az ajtókat és az ablakokat és biztonságban érzé magát:

— Annyi embert megmentünk a kolerától . . . annyi ember van szárnyaink alatt és csak a tulajdon vérünk van szétszórva itt is, ott is . . . Szándékosan teszik . . . hogy megriasszanak bennünket . . . hogy megszomoritsanak . . . Nem beszélek a te bátyádról, a szegényről . . . az nem érti jobban . . . de az apám . . . annak nem volna szabad engem megszomoritania! . . .

A szegény ember még nem tudott arról a másik fájdalomról, amelyet a leánya okoz neki! . . . Izabella, aki oly sok szép dologgal a fejében jött haza a kolostorból, aki beképzelte magának, hogy Mangalaviteban annyi szépet fog látni, mint Palermoban, márványpadokat, szobrokat, mindenütt virágokat, nagy fákat, fasorokat, amelyeket ugy gondoznak, mint ahogy a bálterneket szokás, ujabb csalódásra ébredt. Köves utakat, nagy kavicsokat talált, melyek szétszaggatták cipőcskéit, poros szőlőket, kiégett rögöket, hegyes sziklákat, amelyek alulról rozsdásaknak látszottak. És aztán a mindig egyforma napok, a folytonos aggodalom, a félelem mindentől, a viztől, amelyet ivott az ember, az emberektől, amelyek elhaladtak mellette, az ugató kutyáktól, az érkező levelektől — állandóan egy rakás szalma hevert az ajtó előtt, hogy mindent, ami kivülről jött, megfüstöljenek — még a leveleket is egy bot végére téve megfüstölték és egyetlen változatosság gyanánt Cirmena néne fecsegése, aki minden este eljött, a lámpával és kötőkosárral kezében. Unokaöccsse nagyritkán elkisérte; jobb szeretett otthon maradni, hogy a maga ügyeire gondoljon, ki tudja, talán halottaira . . . Cirmena néne, hogy kimentse, beszélt a fiatal ember kiváló képességeiről, aki egész nap bezárkózva ül a szobájában, fejét tenyerébe hajtva, és vaskos könyveket ir tele költeményekkel, amelyeknek hallattára a kövek is sirnának. Motta ur e fecsegésnél elaludt. A mama is keveset beszélt, mindig lélegzet után kapkodva, és vagy az ágyon, vagy a kereveten feküdt. Az egyetlen, akinek válaszolnia kellett a néni elbeszélésére, Izabella volt, mialatt az unalmas napok

döttséget, hogy keresni fog majd alkalmas módot arra, hogy ezeket az anomáliákat megszüntesse és azon lesz, hogy a szükséges intézkedéseket a legsürgősebben megtehesse, mert a humánus célzatu reformmal nem akarna másrészt kárt okozni az érdekelteknek. A miniszter szívélyes hangu, biztató válaszát lelkes éljenzéssel fogadta a küldöttség.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár-részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökör 1209 darab, magyar tehén 402 darab, szerbiai ökör 782 darab, szerbiai tehén 107 darab, növendékmarha 11 drb, bivaly 118 drb, bika 156 darab, összesen 2785 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlalnivaló ökör 79 darab, fejőstehén 112 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósitás zártáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségü 66.— K.-tól 70.— K-ig, kivételesen —.— K., 100 kilónként élő sulyban, középminőség 60.— K-tól 64.— K-ig, silányabb minőség 56.— K-tól 58.— K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségü 58 K-tól 64.— K-ig, kivételesen —.— K-ig. Silányabb minőségü 48 K-tól 53 K-ig. Tarka hizott ökör, legjobb minőségü 68.— K-tól 76.— K-ig, kivételesen — K-ig, középminőség 60 K-tól 66.— K-ig, silányabb minőség 54 K-tól 58 K.-ig. Szerb és boszniai ökör legjobb minőség 58 K-tól 67.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőség 48.— K-tól 56.— — K.-ig. Bika jobb minőségü 60 K-tól 74.— K-ig, kivételesen 76.— K-ig, silányabb minőségü 52.— K-tól 58.— K-ig. Bivaly 40 K-tól 50 K-ig, kivételesen —.— K-ig. Magyar tehén 44.— K-tól 62.— K-ig, kivételesen —.— K-ig. Tarka tehén 48.— K-tól 69.— K-ig, kivételesen —.— K-ig. Mind 100 kilónként élő sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökör elsőrendü —.— K.-tól —.— K.-ig kilogrammonkint, kivételesen 790 koronától — K-ig páronkint. középminőségü —.— K-tól —.— K-ig 100 kilónként 640 K-t 660 K-ig páronkint, silányabb minőség —.— K-tól — K-ig 100 kilónként, — K-tól —.— K-ig páronkint. Hizlalni való ökör, fehér — kg.-kint —.— K-tól —.— K-ig. Fejőstehén, keresztezett, szines 200 K-tól 280 K-ig darabonkint, bonyhádi faj 250 K-tól 340 K-ig darabonkint, kivételesen — K-tól — K-ig. Igás bivaly —.— K-tól —.— K-ig páronkint.

Vágómarhából a felhajtás 300 darabbal kisebb volt a multheti-nél, miután azonban vevők részéről a kereslet hanyatlott, az árak változatlanok maradtak. Jármas ökrökre az üzlet kedvező, fejőstehenekre változatlan.

Borjuvásár. 1903. évi julius hó 2-ikán. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás. Belföldi élő borju 779 drb, leölt borju — db, bécsi borju — db, — db., növendékmarha 11 darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. — Árjegyzések. — Belföldi élő borju I. rendü 84—96 f.-ig, kivételes 102 f.. II. rendü élő borjukért 72—82 f.-ig, 1 kilónkint, leölt borju I. r. —— f.-ig, II. r. — f.-tól —— f.-ig, kivét. f. kilónkint, levonás nélkül. Rugott borjukért 50—68 f.-ig. Növendékmarha 52 f.-tól 64 f.-ig. I. r. —— f.-ig, középminőségü —— f.-ig, alárendelt —— f.-ig, 1 k.-kint. Bárány élő —.——.— k., leölt bárány —— K. kivételesen ár — k.-ig páronkint. Az irányzat szilárd, elsőrendü borjuk árai 3—4 fillérrel kilogrammonkint emelkedtek.

Sertéskonzumvásár. (A székesfővárosi sertésvásár és közvágóhid intézősége.) Julius 2-án. Fölhajtás: Zsirsertés, ugymint öreg I. rendü —— kilogrammon felül ——— darab, II. rendü 280—350 kilogrammig — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, közép 220—300 kilogrammig — darab, könnyü 220 kilogrammig — darab, süldő — darab, malac — kilogrammig — darab. Összesen — darab. Hussertés ugymint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyü 250—300 kilogrammig — darab, süldő — darab, malac 40 kilogrammig — darab. Összesen — darab. Fölhajtás összege 635 darab, — darab süldő. Előző napi maradvány 246 darab, 1 darab süldő, összesen 881 darab, 1 darab süldő. Eladatott 808 darab sertés, — darab süldő. Maradvány 73 darab 1 darab süldő. A vásár irányzata élénk. — Az árak szilárdak. — Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg I. r. 350 kgr.-on felül 90—92 fillérig, II. rendü 280—350 kilogrammig 89—90 fillérig, selejtezett 84—86 fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 91—96 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogrammig 86—96 fillérig, fiatal könnyü 220 kilogrammig 80—90 fillérig, süldő 82—— fillérig, malac ——— fillérig. Hussertés: Nehéz 300 kilogrammon felül ——— fillérig, könnyü 140—300 kilogrammig —— fillérig, süldő ——— fillérig, malac 40 kilogrammig ——— fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élősulyban.

Bécsi szurómarhavásár. Julius 2-ikán. (Saját tudósitónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhoztak: 3402 darab borjut, 1676 darab élő juhot, 1051 darab levágott sertést, 160 darab levágott juhot, 92 darab bárányt.

Eladási árak: Élő borju 80—100 fill., elsőrendü ——— fillér, lev. borju 84—126 fillér, legeleje ——— fillér, elsőrendü ——— fillér, zsirsertés 100—112 fillér, fiatal sertés 80—96 fillér, kivételesen — f., levágott nehéz sertés 100—112 fillér, kivételesen — fillér, husra hizlalt ——— fillér, zsirra hizlalt sertés ——— f., könnyü sertés 114—120 fillér, elsőrendü süldő 92—112 f., élő juh ——— f., levágott juh 80—100 fillér, bosnyák silányabb sertések ——— fillér, kilogrammonként. Bárány. 12—26— korona páronként.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, julius 2.

Ma is elég jó volt a kinálat, de azzal szemben malmaink ismét csak mérsékelt vételkedvet tanusitottak és a forgalomba került 15.000 mm. buza 10 fillérrel olcsóbb árakon kelt el. Rozs kis forgalom mellett szintén lanyba, árpa gyöngébb, más cikkek üzlettelenek.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 1200 mm. 81 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 82 k. 7 K. 85 f., 400 mm. 80 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 85 f., 1000 mm. 81 k. 7 K. 85 f., 300 mm. 81 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 80 k. 7 K 70 f. 100 mm. 81 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 82 k. 7 K. 70 f., 250 mm. 80 k. 7 K. 65 f, 100 mm. 79·5 k. 7 K. 60 f., 150 mm. 78 k. 7 K. 50 f.

Pestmegyevidéki: 500 mm. 80 k. 7 K. 62½ f., 200 mm. 79·5 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 77·5 k. 7 K. 45 f.

B.-Almási: 6000 mm. 77 k. 7 K. 55 f.

Bácskai: 2100 mm. 77 k. 7 K. 65 f.

Marosi: 2000 mm. 80 k. 7 K. 62½ f.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 77 k. 7 K. 37½ f.

Mind három hónapra.

Rozs: 100 mm. 6 K. — f. hajóra.

Arpa: 600 mm. 5 K. 70 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben és kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint 50 kilogrammonkint.

Buza	Kiló	100 kilogramm ára K.-tól	K.-ig	Kiló	50 kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki sj	76	7 50	7 60	79	7.60	7 70
" "	77	7 45	7 50	80	7 65	7.70
" "	78	7 50	7 55	81	7.75	7.85
" "	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
Fehérmegyei	76	7.30	7 30	79	7.45	7 55
" "	77	7 25	7.35	80	7 50	7.60
" "	78	7.35	7 45	81	7.60	7 75
" "	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
Pestvidéki	76	7.15	7.20	79	7 45	7.53
" "	77	7 25	7.35	80	7 60	7.70
" "	78	7 35	7.45	81	7.65	7.80
" "	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
Bánsági	76	7.10	7.25	79	7.45	7.55
" "	77	7.25	7.35	80	—.—	—.—
" "	78	7.30	7.45	81	—.—	—.—
" "	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
Bácskai	76	7 15	7 45	79	—.—	—.—
" "	77	7.25	7.35	80	—.—	—.—
" "	78	7.60	7.75	81	—.—	—.—
" "	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—

Egyéb gabonanemüek		Kiló	50 kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Rozs sj	elsőrendü	70—72	6.30	6.35
" "	másodrendü	—	6.10	6.25
Arpa "	takarmány	50—57	5.15	5.05
" "	sörnek való	58—64	5.65	5.75
" "	sörárpának való	64—66	5.75	5.85
Zab "		52—56	5.60	5.80
Tengeri "	bánsági	—	6.—	6.25
" "	másnemü	—	—.—	—.—
Repce sj	kápolnai	—	11.25	11.75
" "	bánsági	—	—.—	—.—
Köles "		—	5.70	6.—

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Októberi buza 1903. . 7.15—7.11—7.14
Októberi rozs 1903. . 6.05—6.02—6.04
Októberi zab 1903 . 5.27—5.25—5.24
Juliusi tengeri 1903. . 6.21—6.18—6.20
Augusztusi tengeri 1903. 6.14—6.17
Augusztusi repce 1903. —.—.—

Délután egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza 1903. . . . . 7.13— 7.14
Októberi rozs 1903. . . . . 6.04— 6.05
Októberi zab 1903. . . . . 5.24— 5.25
Juliusi tengeri 1903. . . . . 6.21— 6.22
Augusztusi tengeri 1903. . . . 6.17— 6.18
Augusztusi repce 1903. . . . —.—.—.—

Délután fél 5 órakor záról:

Októberi buza 1903. . . . . 7.15— 7.16
Októberi rozs 1903. . . . . 6.07— 6.08
Októberi zab 1903. . . . . 5.26— 5.27
Juliusi tengeri 1903. . . . . 6.25— 6.26
Augusztusi tengeri 1903. . . . 5.19— 5.20
Repce augusztusra 1903. . . . —.—.—.—

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde korlátolt forgalom mellett szilárdan zárult.

Előtőzsde. Osztrák Hitelrészvény 662.25—663.50. Magyar Hitelrészvény 733.25—734.50. Leszámitolóbank részvény 451.——452.—. Államvasuti részvény 669.25—669.75. Városi Villamos Vasut részvény 300.50. Koronajáradék 99.47½ korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék részvény 99.40. Fővárosi kölcsön 1903. 98.——99.—. Magyar Hitelbank részvény 733.—. Leszámitolóbank részvény 451.——452.—. Osztrák Hitelrészvény 662.——663.—. Kereskedelmi Bank részvény 2702—2712. Magyar Cukoripar 150.—. Hazai Bank részvény 206.—. Salgó-Tarjáni Kőszénbánya részvény 527.——530.—. Adria Hajózási részvény 448.——450.—. Városi Villamos Vasut részvény 299.——300.—. Államvasuti részvény 669.50—670.— korona.

4 órakor zárul: Osztrák Hitelrészvény 662.25. Magyar hitelrészvény 733.50. Leszámitolóbank részvény —.—. Rimamurányi vasmü részvény —.—. Osztrák-magyar államvasuti részvény 668.—. Közuti vasut részvény —.—. Városi villamos vasut részvény —.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a termény üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 42.—52.— korona, vörös aprószemü 42.—50.— korona, vörös erdélyi —.——— korona, vörös bánsági —.———.— korona, középszemü 50.——54.— korona, nagyszemü 54.——58.—. korona. Disznózsir: budapesti 68.50—69.— korona, vidéki —.—.—.— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— korona, városi 4 darabos 59.50—60.—. korona, 3 darabos 62.50—63.— korona. füstölt —.———.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 13.——14.— korona, 120 darabos —.——.— korona, 100 darabos 14.50—15.— korona, 85 darabos 16.25—16.50 korona azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.——13.50 korona, 100 darabos 13.75—14.— korona, 85 darabos 15.50—16.— korona. Szilvaizsir: slavóniai 18.——18.50 korona, szerbiai 16.——16.50 korona, azonnal való szállitásra.

A bécsi értéktőzsde.

A belpolitikai helyzet nehézségeiről érkezett hirek a mai *előtőzsdén* a spekulációt nagyon tartózkodóvá tették, de a piac szilárd irányzata mindazonáltal félreismerhetetlenül kidomborodott.

A *déli tőzsde* nyugodt magatartással nyilt meg. Később a vezető kulisszaértékek, nagyon csöndes forgalom mellett, kissé gyöngültek.

Zárlat tartott.

Bécs, julius 2. *(Magyar értékek zárlata.)* 4%-os aranyjáradék 121.—. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 155.75 Magyar vasuti kölcsön ezüstben —.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény —.—. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 451.—. Rimamurányi vasmürészvény 464.—. Magyar koronajáradék 99.30. 4%-os Magyar földtehermentes kötvény 98.50. Magyar hitelbank részvény 732.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 198.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény —.—. Magyar kereskedelmi bank —.—. Magyar cukoripar 1480.

Bécs, julius 2. *(Osztrák értékek zárlata.)* 4·2%-os papirjáradék 100.25. 4%-os osztr. aranyjáradék 120.90 1860-os sorsjegy 153.—. Osztrák hitelsorsjegy 433.—. Angol-osztrák bank —.— Bécsi bankegyesület 482.75. Osztrák-magyar bank 1616. Déli vasut 84.25. Dunagőzhajózási részvény 880.—. Dohányrészvény 355.50. Császári és királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.30. 4·2%-os ezüst járadék 100.25. Osztrák koronajáradék 100.00. 1864-iki sorsjegy 246.—. Osztrák hitelintézeti részvény 661.75. Unionbank 524.—. Osztrák Länderbank 411.50. Osztrák-magyar államvasut 668.—. Elbavölgyi vasut 412.—. Alpesi bányarészvény 371.—. 20 frank. arany 19.05. Londoni váltók 239.30 Bécsi Tramway Litt B. —.—. Bécsi Tramway Litt A. —.—. Lipót kohó 275.—. Az irányzat engedő.

Bécs, julius 2 (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.) A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 661.57. Magyar hitelrészvény 732.50. Angol-Osztrák bank 274.50. Bécsi bank egyesület 483.50 Union bank 524.50. Länderbank 412.— Osztrák-magyar államvasut részvény 668.—. Déli vasut 84.— Elbavölgyi vasut 413.—. Északnyugati vasut részvény —.— Dohányrészvény 356.—. Rimamurányi vasmü 465.—. Alpesi bányarészvény 371.—. Májusi járadék 100.25. Magyar korona járadék 99.30. Török sorsjegyek 122.75. Német birodalmi márka 117.35—117.20. Napoleond'or 19.05.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, julius 2. *(Tőzsdei tudósitás.)* A tőzsde várakozó irányzattal nyilt meg. A tegnapi, részben jobb külföldi

(Folytatása következik.)

jelentések a tegnapi newyorki ingadozó zárlat miatt nem voltak befolyással az üzletre. Erre, és mert a vezető helyi értékekben tegnap mutatkozott emelkedés folytatást nem nyert, említett értéknemek legtöbbje változatlanul jegyzett. Német járadék szilárd, vasutrészvények változatlanul jegyeznek. A zárlat felé az összes értékek irányzata csendes és állandó maradt.

Berlin, julius 2. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.90. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 100.—. Osztrák-magyar államvasut 143.50. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 85.15. Magyar vasuti beruházási kölcsön —.—. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 187.25. Általános villamossági Edison 178.50. Gelsenkirchení 184.10. Laura-kohó 216.10 4·2%-os ezüstjáradék 100.40. 4%-os magyar arany járadék 101.75. Osztrák hitelrészvény 208.40. Déli vasut 18.25. Károly-Lajos vasut —.—. Orosz bankjegyek 216.05. 4%-os uj orosz kölcsön —.—. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 103.60. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust —.—. Harpeni 179.40. Az irányzat tartott.

Berlin, julius 2. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom!* 4%-os magyar aranyjáradék —.—. Magyar koronajáradék 100.—. Osztrák hitelrészvény 208.25. Osztrák-magyar államvasut 143.50. Déli vasut 18.25. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz 216.05. Buschtiehradi —.—. Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Páris, julius 2. *(Zárlat.)* Osztrák-magyar államvasut —.—. Uj török konzol 32.45. Egyptomi járadék 106.50. Osztrák Länderbank —.—. Párisi bankrészvény 11.15. 3%-os francia járadék 97.—. 4% spanyol járadék 90.20. 3% uj törleszthető járadék —.—. Crédit foncier de France 13.7. Alpesi bányarészvény —.—. 4% 1890. román kölcsön —.—. Görög kölcsön 220.—. Váltó Olaszországra % 0·— pari. Váltó Amsterdamra 206.—. Váltó Brüsszelre 3/16. De Beers 508.—. Chartered 75.25. 5% bolgár kötelezvény 431.—. Magyar aranyjáradék 104.40. Déli vasut 86.—. Váltó Londonra 251.30. Osztrák aranyjaradék 103.15. Török sorsjegy 130.75. Meridional vasut —.—. 4% olasz járadék 104.10 Ottomanbank 608.— 3½%-os francia járadék —.—. Osztrák földhitelintézet —.— Déli vasuti elsőbbségi kötvény 332.—. 4%-os 1896. román kölcsön 86.90. Dohányrészvény 388.—. Váltó Bécsre 103.87. Váltó német piacokra 121.90. Rio 11.85. East Rand 194.—. Randfontein 74.50 Magyar Jelzálogbank 558.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, julius 2. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék 100.50. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.95. 4%-os magyar aranyjáradék 101.75. Osztrák hitelrészvény 208.20. Osztrák-magyar államvasut 143.90. Északnyugati vasut —.—. Bustiehradi vasut —.—. Londoni váltóár 203.87. Bécsi bankegyesület 121.60. Villamos részvény 128.—. 3%-os magyar aranykölcsön —.—. 4·2%-os ezüstjáradék —.—. Osztrák koronajáradék 101.20. Magyar koronajáradék 99.95. Osztrák-magyar bank 116.50. Déli vasut részvény 18.40. Elbavölgyi vasut —.—. Bécsi váltóár 851.75. Párisi váltóár 81.50. Unio bankrészvény —.—. Alpesi bányarészvény 187.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, julius 2. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Árfolyamok januárra. *Esti forgalom* Osztrák hitelrészvény 208.20 Német bank —.—. Disconto —.—. Berlini kereskedelmi bank —.—. Gelsenkircheni —.—. Harpeni —.— Laura-kohó —.—. Olasz járadék —.—. Az irányzat csendes.

Hamburg, julius 2. *(Zárlat.)* 4·2%-os ezüstjáradék 100.30. 1860. sorsjegy —.—. Déli vasut 18.—. 4%-os Osztrák aranyjáradék 102.50. Osztrák hitelrészvény 208.35. Osztrák-magyar államvasut 143.20. Olasz járadék 103.20. 4%-os magyar aranyjáradék 102.—. Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Julius 2. A sertésüzlet irányzata: változatlan.

A) *Hizott sertések ára:* **I. A) Magyar elsőrendü:** Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban 106—108 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban) —— fillérig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 115—116 fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 114—115 fillérig. Fiatal könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) —— fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) —— fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban) —— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) —— fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) —— fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban —— fillérig. Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban; —— fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) —— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) —— fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli sulyban) 116—117 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 114—115 fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 112—114 fillérig.

Sertéslétszám 1903. junius 30. napján volt **készlet** 49.539 darab. — 1903. julius 1. napján felhajtatott 213 darab. — 1903. julius 1. napján elszállittatott 590 darab, 1903. julius hó 2. napjára maradt készletben 49.162 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Julius 2. —

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kékessy Imre, Brunner Antal, Darázs Sándor, Virter László, Soóky István, Priknil János, Kopatsch József és Fuszek Ferenc számgyakornokokat fizetés nélküli számtisztekké, Pósch János ujpesti állami elemi iskolai helyettestanitót ugyanazon állami elemi népiskolához rendes tanitóvá, Hubcsik Etel kisdedóvónőt állami óvónővé, Lennert József csendőrőrmestert a vezetése alatt álló minisztériumhoz szolgává nevezte ki. Az igazságügyminiszter Salgó László bajai járásbirósági joggyakornokot az apatini járásbirósághoz aljegyzővé nevezte ki A debreczeni itélőtábla elnöke Tempich Jakab szatmárnemetii lakost a debreczeni itélőtábla kerületébe dijtalan joggyakornokká kinevezte. A szegedi itélőtábla elnöke Czeisz Lajos szabadkai törvényszéki dijtalan joggyakornokot a vezetése alatt álló itélőtábla kerületébe dijas joggyakornokká nevezte ki. A lőcsei pénzügyigazgatóság Weisz Benő lőcsei dijtalan adóhivatali gyakornokot a szepesófalvi adóhivatalhoz dijas gyakornokká nevezte ki. Az egri pénzügyigazgatóság Adám Kálmán gyöngyösi lakost az egri adóhivatalhoz ideiglenes minőségü dijtalan gyakornokká kinevezte. Az eperjesi törvényszék elnöke Stecz János igazolványos nyugalmazott csendőrőrsvezetőt a kis-szebeni járásbirósághoz III-ad osztályu hivatalszolgává nevezte.

Áthelyezés. A király Chiba Illés topánfalvi járásbirósági albirónak a pápai és Thoroczkay Gyula tiszalöki járásbirósági albirónak a nyiregyházai járásbirósághoz, eddigi minőségükben, saját kérelmükre leendő áthelyezését megengedte. — Az igazságügyminiszter Veisz Ármin szabadkai törvényszéki irnokot a bajai járásbirósághoz helyezte át.

Névmagyarositás. Roth László késmárki lakos, valamint kiskoru gyermekei Elza, Gabriella, Klára és Edith Rónaira, Kornblum Pinkus podvi ki lakos Kalmárra, kiskoru Izsakovics József munkácsi lakos Erdősre, kiskoru Wirt Ödön budapesti lakos Vidorra, kiskoru Pogány Jenő, Ilona és Andor kaposvári lakosok Pogányra magyarositották a nevüket.

Pályázat. A szombathelyi pénzügyigazgatóságnál gyakornoki, a sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatóságnál számvevőségi főnöki állásra két hét alatt, a kecskeméti árvaháznál segédárvaatyai, a debreczeni országos tanitói árvaháznál segédárvaatyai állásra julius hó 31-ig, a berettyóujfalui járásbiróságnál irnoki állásra négy hét alatt, az élesdi közjegyzői állásra három hét alatt lehet a folyamodásokat benyujtani.

Napirend.

Naptár. Péntek, julius 3. — Római-katholikus: Jácint. — Protestáns: Jácint. — Görög-orosz: (junius 20.) Metód. — Zsidó: Thamus 8. — Nap kél: 3 óra 52 perckor. — Nyugszik: 7 óra 43 perckor. — Hold kél: 1 óra 45 perckor délután. — Nyugszik: 12 óra 1 perckor éjjel.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órától 5 óráig.

Nemzeti Muzeum. Régiségtár. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig.

Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9—1 óráig.

A Nemzeti Szalon kiállitása nyitva délelőtt 9 órától este 8 óráig. Belépődij 50 fillér.

Erzsébet-emlékszobor pályatervei megtekinthetők 9—5 óráig a Műcsarnokban. Belépődij nincs.

Mezőgazdasági muzeum (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9-től 1 óráig.

A Magyar Nemzeti Muzeum történelmi és irodalomtörténeti kiállitása nyitva 9—1 óráig dijtalanul, azután 2-ig 1 koronáért.

Kereskedelmi Muzeum a Városligetben délelőtt 9 órától 12 óráig, délután 3-tól 6-ig.

Közlekedési Muzeum a Városligetben nyitva d. e. 9-től 12 óráig és délután 2—6-ig.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12-ig.

Nyilvános könyvtárak zárva vannak.

A fővárosi könyvtár (Károly-körut 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

Az aquincumi ásatások és muzeum. Megtekinthetők egész nap III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyiérdekü vasut a Pálffy-térről.

Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Sólyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.

Egyetemi füvészkert az Üllői-uton délelőtt 7 órától 12 óráig és d. u. 3 órától 8 óráig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatára V. kerület Váczi-körut 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállitása és kereskedelemtörténetgyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti ipar csarnokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váczi-körut 32. szám alatt.

Időjelzés.

— *Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése.* —

Budapest, julius 2.

Az országban tegnap még előfordult szórványosan egy-két milliméternyi eső; a hőmérséklet változása lényegtelen.

Közép-Európát zárt magas nyomás boritja, melyet északkeleten, meg északnyugaton depressziók érintenek.

Európában az idő — eltekintve az elvétve előfordult kevés esőtől — száraz és meleg.

Kilátás: Tulnyomóan derült és meleg idő várható.

Vizállás.

		Jul. 1. méter	Jul. 2. méter			Jul. 1. méter	Jul. 2. méter
Inn	Schärding	2.—	2.20	Tisza	M.-Sziget	0.55	0.45
Duna	Passau	2.71	2.89	•	Tekeháza	0.63	0.60
•	Linz	0.07	0.27	•	V.-Namény	1.64	1.66
•	Bécs	0.20	0.16	•	Tokaj	2.35	2.21
•	Pozsony	1.77	1.77	•	Tisza-Füred	2.24	2.42
•	Komárom	2.93	2.84	•	Szolnok	2.04	2.32
•	Budapest	2.47	2.32	•	Csongrád	2.62	2.74
•	Paks	2.18	2.—	•	Szeged	3.16	3.71
•	Mohács	3.42	3.74	•	Török-Becse	2.76	2.74
•	Gombos	3.20	3.74	•	Titel	3.63	3.61
•	Ujvidék	3.31	3.30	Ondova	Bártfa	0.30	0.30
•	Pancsova	3.55	3.46	Topolya	Hoór	0.73	0.74
•	Orsova	3.70	3.74	Bodrog	Zemplén	1.26	1.15
Morva	Magyarfalva	1.—	0.82	Sajó	Zsolca	1.80	1.75
Vág	Zsolna	0.94	0.84	Hernád	H.-Németi	0.34	0.31
•	Trencsén	0.74	0.65	Berettyó	Margita	0.43	0.25
•	Szered	1.04	0.93	•	B.-Ujfalu	0.01	0.04
Rába	Sz.-Gotthárd	0.28	0.20	Körös	Csucsa	0.44	0.30
•	Sárvár	0.04	0.03	•	N.-Várad	0.49	0.35
•	Győr	2.22	2.18	•	Belényes	0.93	0.86
Dráva	Pettau	1.18	1.26	•	Tenke	0.76	0.33
•	Zákány	0.02	0.10	•	Gurahonc	0.39	0.38
•	Barcs	0.54	0.56	•	Borosjenő	0.46	0.32
•	Eszék	1.62	1.58	•	Békés	2.42	2.—
Mura	M.-Szerdah.	0.45	0.45	•	Gyoma	3.28	2.88
Száva	Zágráb	0.36	0.45	Maros	Gy.-Fehérvár	1.52	1.20
•	Sziszek	0.04	0.04	•	Branyicska	2.10	0.—
•	Mitrovica	3.93	3.46	•	Soborsin	0.—	0.—
Szamos	Deés	0.48	0.38	•	Arad	1.24	0.16
•	Szatmár	1.02	1.42	•	Makó	2.60	2.66
Kraszna	N.-Majtény	0.78	0.68	Temes	K.-Kostély	1.30	1.22
Latorca	Munkács	0.27	0.24	Bega	Kiszető	1.13	1.07
Laborca	Homonna	0.38	0.35	•	Temesvár	0.31	0.24
Ung	Ungvár	0.03	0.8	•	Becskerek	0.82	0.79

Kataphorese

Uj gyógymód!

Fölülmulhatatlan gyógyhatásu

IDEG-, NEMI-,

bőr-, vérbetegségek, bujakóros (siphilis) **betegségek, önfertőzés utóbajai** és **férfiui gyengeségi állapotok, impotentia** gyökeres gyógyitására. **Tapasztalt radikális** és **gyors eredmények folytán honorárium teljes gyógysiker után fizethető.** Elsőrendü intézet mintaszerü gyógytermeivel.

BUDAPEST,

Teréz-körut 44., I. em.

Dr. Mitzger Tivadar

személyes vezetése alatt nyitva egész nap. Levelekre dijtalanul válasz.

3.95 frt egy finom metszett üvegkészlet, mely a következő **41 darabból** áll és p.: 12 drb vizes-, 12 boros-, 6 likőrös-pohár, 1 vizes-, 1 borosüveg, 1 likőrpalack, 1 csemegetál, 6 csemegetányér és 1 gyümölcs-állvány. **Legfinomabb kivitelben** 1 frttal drágább. Meg nem felelő áru visszavétetik, a pénz visszafizettetik. Ládáért **30 kr.** számittatik fel. Rendelésnél a vasuti állomás megjelölése kéretik. **Böhm J., Budapest.** VI., Hunyady-tér 1. szám.

895. sorozat. 030. szám.

BON

POLGÁR SÁNDOR

m. kir. szab. nyert orvosi mű- és kötszerész

Budapest, VII. Erzsébet-körut 50.

köteles ezen utalvány beküldése mellett, minden megrendelőnek 15% azaz tizenöt százaléknyi árkedvezményt adni, az **eredeti F. Berguerand Fils párisi különlegességek (óvszerek)** gyártmányaiból. Kimeritő képes árjegyzék dijmentesen zárt levélben küldetik. Kivágatott: a BUDAPESTI NAPLÓ-ból.

Legujabb levelező.

Legujabb levelező, önügyvéd és házi titkár. A közönséges életben előforduló mindenféle levelek, meghivások, ajánlatok, szerződések stb. mintáival. Ára füzve 2 kor., kötve 2 kor. 40 fill. Az összeg előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik meg. Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodiáner F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében, Budapest, Andrássy ut 21. szám

Szállitunk utánvéttel a monarkia minden állomására költségmentes csomagolással

legfinomabb régi horvát uradalmi szilvóriumot.

3 üveg 8 K.—, 6 üveg 15 K.—, 12 üveg 28 K.

Továbbá 25 egész 600 literes hordókban különböző évjáratu valódi uradalmi szilvórium. Kimeritő árjegyzék bérmentve.

Horvát szilvóriumkiviteli társaság

Hinkó Kaufmann & Co. Zágráb, Horvátorsz.

STANDARD életbiztositó-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

—— Alapittatott 1825-ben. ——

Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-u. 4.

	Korona
Évi bevétel	32,400.000
Kiutalt nyereményrészek	170,000.000
Vagyon	258,000.000
Halálesetek folytán kifizetve	532,000.000

A **Standard** kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. Alacsony dijak. Szabad világkötvények. A kötvények érvényben tartása dijfizetések elmulasztásánál. Tőkésités és előre megállapitott visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborubiztositás népfelkelők részére.

Dijtáblázatok kivánatra küldetnek.

Biztos gyógyulást keresőknek

kik bármily

nemi betegségben szenvednek

mint hugycső és hólyagbajok, hugycsőszükületek, vizelési zavarok, éjjeli magömlések, sebek és bujakóros bántalmak (syphilis) az önfertőzés utóbajaiként fellépő idegbajok, **korai férfierő elgyengülés,** bármily bőrkiütések stb. nőknél fehérfolyás, mely bajok **alapos, gyors és gyökeres gyógyitására, szigoruan tudományos és lelkismeretes gyógymódjánál fogva** legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal

v. cs. és kir. osztály főorvos **országos hirü és legrégibb** 30 éve fennálló rendelő-intézet

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.,

Rendelés naponta 10—4-ig és 7—8-ig este. Idült hugycső és hólyagbajok vizsgálata villamos hugycsőtükör segélyével,

Vidékiek levelekre kimeritő választ és szakszerü tanácsot nyernek, gyógyszerekről gondoskodva lesz. Titoktartás biztositva.

Nőknek külön váróterem.

Szinházak, szórakozó helyek.

FŐVAROSI NYARI SZINHÁZ.
Péntek, 1903. julius hó 3-án.
Szoyer Ilonka mint vendég.
A sevillai borbély.
Vig opera 3 felvonásban. Zenéjét szerzette Rossini.
Kezdete 7 1/2 orakor.

VAROSLIGETI NYARI SZINHAZ.
Péntek, 1903. julius hó 3-án.
Bob herceg és Mici hercegnő.
Énekes bohózat 4 felvonásban. Irta: Feld Mátyás.
Zenéjét összeállitotta Barna Izsó.
Kezdete 7 1/2 órakor.

Ős-Budavára

Nyitva d. u. 3 órától reggeli 4 óráig.
Ma pénteken, julius 2-án
Nagy elite-estély.
A nagy varieté-szinpadon:
Barrison Lona
meghosszabbitott vendégjátéka
Uj, uj, uj! Uj, uj, uj!
Sisters **Pony** angol ének és tánceduettisták.
The Georgia Piccanninies,
a valódi amerikai ültetvényes élet bemutatása 12 négerrel, akik táncolják az
igazi cake-walke táncot.
Astlay-csoport, átváltozó zene excentrikusok, **Budh. Snyder, Waln Valborg,** a 8. **Leopold Miss Ravensberg** fellépése után.
Folies Comiques
Uj német bohózat. **Die Frau mit der Mask,** magyar bohózat; **Egy Ős-budavári éj következményei.**
A varieté a nagyszabásu programm miatt este fél 10-kor kezdődik.
Belépő dij 1 korona.
Kedvezményes jegyek a városi tőzsdékben kaphatók.

Nyaralókba, fürdőkbe utazók
kéretnek, hogy szükségleteiket az alábbi cikkekben:
Lawn-tennisz összes kellékei. Nyári sportjátékok.
Tornaeszközök. Hinták. Hintaágyak.
Kerti- és nyugvószékek. Kugli-bábok. Sign. sanct.-golyók.
Horoghalászat. Vizijátékok. Amateur fényképészet.
Kodak. Ijjak, nyilak. Célpuskák.
Papir léghajók, lampionok, bengál-fáklyák. Legyezők.
Fagylalt- és szódavizgépek. Kerti gyertyatartók.
Légy-, féreg-, moly- és egérirtók.
Uj aranyozó, ecsetlel 80 kr. Utazási- és turista-cikkek.
Bőröndök. Lóhálók, párja 10 frt stb. stb.
Hétköznapon szerezzék be, mert
Kertésznél vasár- és ünnepnapokon zárva van.
Uj képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld
Kertész Tódor Budapest, IV. Kristóf-tér.

Magy. kir. államvasutak. Üzletv. Aradon.
16425. szám. I.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak alulirott üzletvezetősége egy, a forgalomból kivont, azonban teljesen jókarban és használható állapotban levő, magáncégek által előnyösen használható s Arad állomáson elhelyezve levő Fairbanks-rendszerü, 3000 klg. terhelésü szekérhidmérleget értékesiteni óhajtván, annak eladása céljából nyilvános pályázatot hirdet.

Pályázni kivánók részéről az egykoronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok a következő külfelirattal „Ajánlat 16425/903. számhoz szekér hidmérleg megvételére" folyó évi julius hó 25-ik napjának déli 12 órájáig üzletvezetőségünk általános (I. osztályában) benyujtandók, vagy oda posta utján megküldendők.

Minden ajánlattevő tartozik az általa megvenni szándékolt szekérhidmérleg ajánlati árával számitott értékének 5 százalékát az ajánlat benyujtását megelőző napon déli 12 órájáig készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban aradi gyüjtőpénztárunknál letenni vagy posta utján beküldeni.

Bánatpénz nélküli, avagy az előirt határidőnél későbben beérkező ajánlatok, ugyszintén távirati- és pótajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlattevők ajánlataikkal, az azok felett hozandó határozat hozataláig visszavonhatlan kötelezettségben maradnak.

Megvétel esetében, amennyiben a vevő fél a hidmérleget Arad állomáson óhajtaná használatba venni, a mérleg jelenlegi elhelyezési helyén maradhat és annak használata és fenntartása iránt az illető céggel szerződés lesz kötendő, ellenesetben pedig ha az a vevő által kivántatnék, a szekér hidmérleg más állomásunkra, vagy helyre a vevőfél költségére áthelyezhető.

A szekér hidmérleg Arad állomásunkon a nappali órákban bármikor megtekinthető.

Aradon. 1903. junius hóban.

A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége.
Utánnyomás nem dijaztatik.

Nodusin Aranyér-balszam.

Egyedülálló szer, mely operáció vagy égetés nélkül **tökéletesen és biztosan gyógyitja ugy a vak, valamint a nyitott aranyeret.** Kórházilag kipróbálva. Teljesen ártalmatlan. Elismerő levelek szerint százakat és százakat teljesen kigyógyitott. Törvényesen védve. Kapható a késziтőnél:
Nagy Kálmán gyógyszertára, **Nyiregyházán** továbbá **Török Józsefnél,** Budapest, Király-utca és a többi gyógyszertárakban is. Ára használati utasitással együtt 4 kor., bérmentes küldéssel postán 5 kor., az összeg előzetes beküldése vagy utánvétel ellenében.

Szimfonia hangverseny.

Prof. Wieschendorff H. karmester. Péntek 1903. julius 3-án. — Előadás a **Szt.-Lukácsfürdő dunaparti nagyvendéglőjében.** Műsor: I. Marche lorrain, Ganne: II. „Haramiák betyárságai" nyitány, Suppé: III. Tengeri fény, keringő, Ziehrer: IV. „Carmen"-fantazia, Bizet. V. „Athalia"-nyitány, Mendelssohn VI. a) Intermezzo a „Parasztbecsület-ből", Mascagni: b) Virágok suttogása, Blon: VII. Második polonaise E-dur, Liszt: VIII. Präludium, choral és fuga, Bach-Albert: IX. „A varázsfuvola" nyitánya, Mozart: X. Sigfried-idyll, Wagner: XI. „Herodias"-fantazia, Massenet: XII. „Éjjeli őrjárat" jellemkép, Wieschendorff. Kezdete délután 1/2 6 órakor. Vége este 10 órakor.

Jótállás mellett olcsón

BUTOROK

divatos **hálószobák** ... ... 90 forint és feljebb
teljes matt faragott ebédlők ... 75 „ „ „
divatos szalón garniturák ... ... 50 „ „ „
szekrények, ágyak, divánok, székek, asztalok, iróasztalok és minden fajta egyes **butor** darabok igen olcsón. Modern berendezések igen nagy választékban.

Nagy Imre

lakberendezési vállalkozó, **butor raktára**
Váci-körut 9. szám I. emelet.
Szerecsen-utca sarok.

Hirdetmény.

A cs. és kir. hadsereg 1903. szept. 1-től 1904. augusztus végéig terjedő időre való széna-, szalma-, tüzelőfa- és kőszénszükségletének szerződésszerü biztositására **1903. jul. 9., 13., 14., 15.** és **16-án a nagyszebeni fogarasi, nagydisznódi, orláti, medgyesi, székely-udvarhelyi, brassói, botfalui, szentpéteri, holtövényi, földvári, feketehalomi, keresztényfalvai, vidombáki, rozsnyói, gyulafehérvári, szászvárosi, abrudbányai, erzsébetvárosi, kolozsvári, marosvásárhelyi és beszterczei** helyőrségek részére nyilvános versenytárgyalások fognak tartatni. Ábrudbánya és Orlát részére kenyér és zab is ez uton biztosittatik.

A közelebbi feltételek részben az 1903. junius 16-iki 2628. számu vonatkozó hirdetményben, teljesen pedig az 1903. junius 16-áról keltezett, e tárgyalások számára kidolgozott feltételi füzetekben foglaltatnak, a melyek naponkint d. e. 8—12 óráig Nagy-Szebenben, Gyulafehérvárott, Kolozsvárott a katonai élelmezési raktárban és Brassóban az élelmezési fiók-raktárban megtekinthetők.

A hirdetmények, amig a készlet tart, dijtalanul szolgáltatnak ki, a feltételi füzet pedig 56 fill. ellenében — akár postán is — kézbesittetik.

Nagyszeben, 1903. jun. 16-án.

A csász. és kir. katonai élelmezési raktártól.

DIESEL-mótorral
a
tényleges lóerő
óránkint kbl 1 1/2 fillérbe kerül.

Felvilágositással és dijmentes költségvetéssel készségesen szolgál a
Fegyver- és Gépgyár Részvény-Társaság
BUDAPESTEN.

HOLLANDI

életbiztositó részvénytársaság (Algemeene Maatschappij van Lebensverzekering in Lijfrente)

BUDAPEST,
VIII., Kerepesi-ut 1,
(A nemzeti szinhaz bérházában.)
Igazgató: **TOLNAY LAJOS.**
Vezértitk. **STIGNITZ IMRE.**

1902. év végeig
254 millió korona
biztositás köttetett

A társaság mindennemü biztositást elfogad, melynek alapját az emberi élet képezi, u. m.: tőkebiztositást, tulélés és halálesetre szóló, valamint özvegyi nyugdijbiztositást, azonnal kezdődő és elhalasztott életjáradékokat, kiházasitási biztositásokat gyermekek részére stb. Bővebb felvilágositással szolgál a magyarországi vezérképviselőség Budapesten, valamint a vidéki képviselők.

Referenciákat
a Magyar Általános hitelbank ad.

Kivonat a dijtáblázatokból

A tőke elhalálozás alkalmával fizetendő								A tőke 20 év után vagy időelőtt elhalálozás alkalmával azonnal fizetendő					
Dijtétel 100 korona után													
Kor.		Kor.		Kor.		Kor.		Kor.		Kor.		Kor.	
25	1.80	34	2.30	43	3.16	52	4.66	25	4.11	34	4.22	43	4.56
26	1.84	35	2.38	44	3.30	53	4.88	26	4.12	35	4.24	44	4.61
27	1.88	36	2.46	45	3.44	54	5.12	27	4.13	36	4.27	45	4.67
28	1.93	37	2.54	46	3.59	55	5.37	28	4.14	37	4.30	46	4.76
29	1.98	38	2.63	47	3.73	56	5.64	29	4.15	38	4.33	47	4.84
30	2.03	39	2.72	48	3.91	57	5.93	30	4.16	39	4.36	48	4.99
31	2.09	40	2.82	49	4.08	58	6.24	31	4.17	40	4.39	49	5.02
32	2.16	41	2.94	50	4.26	59	6.57	32	4.18	41	4.45	50	5.10
33	2.23	42	3.04	51	4.45	60	6.97	33	4.20	42	4.50		

Általános érdekü könyvek

Köszöntőkönyv gyermekek részére. Irta Bácsi József. Kötve 1 kor. 60 fillér.
Budapest térképe. A főváros tiz kerületével. 60 fillér.
Ugyanaz nagyobb alakban a főváros nevezetességeinek képeivel. 1 korona.
Budapesti kirándulási térképe. A főváros környékének tervr. 1 kor.
Budapest és környéke. Utmutató a fővárosban és környékén. Összeállitotta Palóczy Lipót. Kötve 1.60 kor.
Budapesti képes utmutató. Tervrajzzal. 40 fillér.
Budapest utczáinak jegyzéke. 30 fillér.
Hölgyek titkára. Kötve 1 kor. 60.
Pohárköszöntések könyve. Mélyacsaitól. Füzve 1.20, kötve 1.60.
Önügyvéd és házi tanácsadó. Kassai A.-tól. Füzve 2.40, kötve 3.— kor.
Tészták könyve. Erzsi néni. Kötve 2 kor.
Hogy kell befőzni? Erzsi néni. Kötve 2 k.
Hal- és vadfélék. Erzsi néni. Kötve 2 kor.
Ujabb nemzeti dalkönyvecske. Radó Sz. Kötve 2 kor. 40.
Magyar szavalókönyv. Környei Jánostól. Kötve 1 kor. 60 f.
Kis lant. Szavalókönyv Hoffmann M.-től. Kötve 1 kor. 60 f.
Magyar és német beszélgetések kézikönyve. Irta Czanyuga J. Füzve 2.40, ktv. 3.60.
Czigányjósnő. A kártyahuzás és kártyavetés kézikönyve. 1 kor.
A felülmulhatatlan ezermester bűvészkamarája. 60 f.
Házi Kincstár. Irta Hankó V. Tudnivalók a háztartás, egészségtan s a mindennapi élet dolgaihoz. 2.40, kötve 3.— kor.
Képes budapesti szakácskönyv. Irta Szt. Hilaire Józefa és mások. Kötve 4 korona, diszköt. 4.80 korona.
Ugyanaz német nyelven 2.80 kor., kötve 3.60 korona.
Kártyajátékok könyve Irta Parlaghy K. 2.80, kötve 3.60 kor.
Legujabb levelező és házi titkár. — Irta Kassay Adolf. 2 kor. kötve 2.40 kor.
Kerékpáros káté. Irta dr. Korchmáros Kálmán. 30 fillér.
Ifjusági játékok. Ottó J.-től. 3 kor.
Német társalg. anyaggyüjtemény. Irta Oldal J. 1.40 kor., kötve 2 korona.
Önszámitó. Kötve 70 f.
Pesti művelt társalgó. A társadalmi érintkezés minden szabályát magában foglalja. — Illemszabályok, társasjátékok, komoly és szerelmi költemények, felköszöntések, emlékversek stb. Kötve 2.50.
A baba-szakácsnő. Irta Rántási M. Kötve 40 f.
A nemi viszonyokra gyakorolt befolyás. Irta Schenk Lipót dr. A hires bécsi egyetemi tan. a születendő gyermekek neméněk önkényes meghatározásáról szóló elméletét irta meg ebben a könyvben. Az általános érdekü könyv ára 4 korona.
Virágnyelv. Minden ismert virág jelentősége meg van irva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb keleti forrásokból állitott össze. Ára szines kötésben 80 fillér.
Esküdtek és esküdtbirák törvénykönyve. Irta K. Nagy Sándor. 60 fillér.
Sakkjáték kézikönyve. Maróczy Géza közreműködésével irta Szemere Imre. Kötve 1 kor. 20 fillér.

A pénz előzetes beküldésénél a megrendelt művek bérmentve szállittatnak. Négy kor.-nál nagyobb összegü megrendelést utánvéttel is eszközlünk. Megrendelések
LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai)
könyvkereskedéséhez, **Budapest, VI., Andrássy-ut 21. szám** intézendők.

Az ATHENAEUM részv.-társulat kiadásában megjelent:

GYAKORLATI SZAKÁCSKÖNYV.
Irta gr. Festetich Andorné. Ára ... 2 kor.

KÉPES PESTI SZAKÁCSKÖNYV.
Irta St. Hilaire Jozéfa. XXIX. kiadás. Gondosan átdolgozta és bővitette Wiesner Emil konyhafőnök, az orsz. nőképző-egyesület főzőiskolájának tanára. Ára kötve 4 kor. Ugyanez **német nyelven** is kapható 4 koronáért.

VALÓDI SZEGEDI SZAKÁCSKÖNYV.
1000-nél több ételkészitési utasitással. Irta Rézi néni. Ára kötve ... 4 kor.

LEGUJABB!
A Háztartási Könyvtár.
Eddig megjelent 60 filléres kötetei: 1. **Vegyes sütemények.** (198 sütemény-receptel. 2. **Különféle italok.** (197 meleg ital, szörp, likör leirásával.) 3. **Gyümölcsbefőzés.** (175 gyümölcsbefőzési recepttel.) Szerkeszti **Kürthy Emilné.**
Egy-egy kötet ára ... **60 fillér.**

KAPHATÓ AZ „ATHENAEUM" R.-TÁRS. KÖNYVKIADÓHIVATALÁBAN, VII., KEREPESI-ÚT 54. SZ., ÉS MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSBEN.

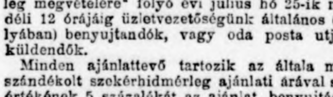

ŐSAPÁINK legkedveltebb és legjobbnak bizonyult fogápoló szere a **Hársfaszén** volt és fogaik egészségesek és vakitóan **fehérek** voltak. A vegytan legujabb vivmánya, hogy sikerült ezen régi jó háziszert **Créme** alakban előállitanom és mint
„Ibolyka reform hársfaszén fogcrém"
forgalomba hoznom. Hatása üditő, desinficiáló és tisztitó. **Ki egyszer vele kisérletezett, mindig hive marad. 1 tubus ára 70 fillér,** 2 tubus rendelésénél 1 kor. 40 fillér előre való beküldése ellenében bérmentve. **1 tucat 8 korona 40 fill. bérmentve, 1 üveg „Ibolyka" Reformi szájviz 1 korona 50 fillér.** Készitі: **Wotsch Ottó gyógyszerész Hátszeg. (Hunyadmegye). Budapestfőraktár: Török József, Király-utca 12. sz.**

3 darab
teljesen uj réz álló légszesz lámpa felszerelve, továbbá 1 drb kétágu uj s felszerelt légszesz lámpa eladó. Bővebbet a kiadóban. 6482

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betükből **4 fillér. Vastagabb betükből 8 fillér.**

Szerkesztőségi telefon-szám: **56—12.**

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre dijmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: **VIII., Kerepesi-ut 25. szám.**

Kiadóhivatali telefon-szám: **54—39.**

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket május hó 1-től fogva Kerepesi-ut 25. sz. alatt (Telefon 54—39.) **központi irodánkban** és eredeti nyugta mellett még a következő fiókokban lehet föladni:

Breuer nővérek
dohánytőzsdéje
Teréz-körut 54. szám alatt.

Deutsch Miksáné
Andrássy-ut 38.

Eckstein Bernát
hirdetési iroda
V. ker. Fürdő-utca 4. szám.

Engelmann Mór
gyorssajtónyomda
IV. ker., Kálvin-tér 2. szám.

Franke Pál
könyvkereskedése
IV., Gróf Cziráky-féle palota. Kossuth Lajos-utca. Kigyó-tér, (Koronaherceg-utca sarkán.)

Fischer J. D.
hirdetési iroda
IV. Gerlóczi-utca 1.

Goldberger A. V.
hirdetési iroda
V. ker., Váci-utca 17. szám.

Goldner Jozefin
Andrássy-ut 50.

Goldgruber Mór
könyvkereskedő
II. ker., Fő-utca 17. szám.

Groszman Jágó
füszer- és vegyeskereskedése MISKOLCZ és környéke részére hirdetések felvételi iroda.

Haasenstein és Vogler
hirdetési iroda
V. ker., Dorottya-utca 9. szám.

Jambrikovits
dohánytőzsdéje
Kerepesi-ut 50. (Takarékp.épül.)

Keraberg Rozália
dohánytőzsdéje
VIII. ker., Muzeum-körut 15.

Leopold Gyula
hirdetési iroda
VII., Erzsébet-körut 54. 1. em.

Mosse Rudolf
hirdetési iroda
Ferencziek-tere 3.

Mezei Antal
hirdetési iroda
IV. ker. Eskü-ut 9. szám.

Semetsek A. J.
ujság-árudája
IV. ker. Petőfi-tér 3. szám.

Ifj. Nagel Ottó
könyvkereskedő
Muzeum-körut 2. sz. (Nemzeti Szinház bérháza.)

Rohonczi Ilona
dohánytőzsdéje
VI. Andrássy-ut 48. szám.

Sikray Samu
hirdetési iroda
VI. ker., Váci-körut 33. szám.

Sólyom Jakab
hirdetési iroda
IV.. kerület, Ferenciek-bazár.

Sopronyi V.
dohánynagyárus
VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.

Szántó Mór
dohánytőzsdéje
IV., Kecskeméti-utca 14. szám.

Schwarz József
hirdetési iroda
V. ker., Marokkói-utca 4. sz.

Schönwald Ferencné
dohánytőzsdéje
Ferenc-körut 32. szám.

Schődl Gyula
dohánytőzsde és postagyüjtőhely V. Lipót-körut 8.

Tenczer Gyula
hirdetési iroda
V. ker., Szervita-tér 8. szám,

Toldi Lajos
könyvkereskedése
II. ker., Fő-utca 2. szám,

Weitzenfeld Jakab
Király-utca 1.

Sváb Eliz
dohánytőzsde Nagymező-u. 12.

Minden apróhirdetés, melyet **itt este 6 ráig föladnak, már másnap megjelenik a Budapesti Naplóban.**

Imádott angyalom!

Érthetetlen, hogy nem kaptad meg értesitéseimet, mégegyszer megkisérlem ez úton, ha ismét nem kapod akkor ugy fogok tenni, ahogy megirtad. Utolsó leveled, melyet épugy mint a többit rendben megkaptam nagyon elszomoritott és igazán sokat kitaláltál benne. Fáj nekem, hogy még mindig szenvedsz, de csak bizzál és légy erős. Akaratod küzdje le a fájdalmat és a remény adjon neked erőt a küzdelemhez mert ennek igy kell lenni és máskép nem lehet. Hiszem, hogy megértettél és ekként cselekszel annak kedvéért ki milliószor ölel és csókol a kis mindened. 15621

Csókollak

édes szép szerelmem. Most milyen bátor vagy; de mikor elédlépek ugy-e? . . Látod, hamar béküllök. Ha nem mégy e hónapban sehova és óhajoddal találkozik, ugy valamelyik még megmondandó napon délelőtt feléd megyek és délután vissza. Választ decemberi cimeden kérem. Millió csókkal örökké imádó Tied. 15623

Házasságot

közvetitek diskréció és utólagos dijazás mellett a legmagasabb körig; a siker biztos, amennyiben több száz nő és ur, ugy helybeli, mint vidéki van előjegyzésben, (Válaszbélyeg, Polacsek, VIII. Vas-utca 3.) 16703.

34

kereskedősegédi állás

egy uj áruházban

f. év augusztus hó 15-én

betöltendő.

Az áru-osztályok személyzet-szükségletének részletezése.

Selyemáru	**osztályban**	**2**	**személy**
Bársony és bélésáruk	„	1	„
Ruhaszövet (gyapju)	„	3	„
Len- és fagyapotáru	„	3	„
Barchet, flanelláru	„	1	„
Trikóáru	„	1	„
Selyem- és bársony-szallag	„	1	„
Rövidáru-betétek	„	1	„
Szőnyeg- és szőrmeáru	„	1	„
Butorszövet	„	1	„
Mosószövet	„	1	„
Asztalteritő	„	1	„
Női-divatáru	„	2	„
Uri- és gyermek-divatáru	„	4	„
Cipőáru	„	1	„
Iróeszköz	„	1	„
Bőráru	„	1	„
Gazdasági-cikkek	„	1	„
Ágytoll- és ágybetét	„	1	„
Füszeráru	„	2	„
Bor és sör	„	1	„
Sport-cikkek	„	1	„

A német nyelv tudása főfeltétel!

Bővebbet a ‹Budapesti Napló› kiadóhivatalában, Kerepesi-ut 25. szám.

146

elárusitónői-állás

betöltendő

f. évi augusztus hó 15-én

egy uj áruházban.

Az áru-osztályok és a személyzet-szükségletnek részletezése:

Bársony- és bélésáru-	**osztály**	**1**	**állás**
Ruhaszövet (gyapju)	„	2	„
Bélésáru	„	2	„
Len- és fagyapotáru	„	3	„
Barchet és flanell	„	3	„
Fürdőruha	„	4	„
Trikótáru	„	1	„
Barchet és munkásáru	„	2	„
Alsó kabát	„	1	„
Kötényáru	„	2	„
Ernyő	„	1	„
Fehérnemü, ing, kézelő, gallér	„	2	„
Uri-nyakkendő, bot, kalap	„	1	„
Kendők	„	1	„
Selyem- és bársony-szallag	„	2	„
Csipkeáru	„	2	„
Rövidáru és paszomány	„	18	„
Kötőpamut, horgoló-eszközök	„	3	„
Füző- és füzővédő	„	1	„
Harisnya	„	2	„
Keztyü-áru	„	2	„
Szőnyeg- és szőrmeáru	„	2	„
Mosószövetek	„	1	„
Asztalteritő	„	1	„
Kárpitosáru	„	2	„
Kész- és nyers dísz	„	12	„
Fátyoláru	„	3	„
Virág, toll és legyező	„	2	„
Kalap- és sapkaáru	„	1	„
Szőrmeáru	„	3	„
Női divatáru	„	6	„
Cipőáru	„	8	„
Szappan és illatszer	„	3	„
Iróeszköz	„	2	„
Különlegességek	„	4	„
Diszműáru	„	5	„
Könyv, regény és képeskönyv	„	3	„
Bőráru	„	2	„
Gazdasági-eszközök	„	3	„
Üveg, porcellán- és világitó-eszközök	„	5	„
Játékszer	„	5	„
Füszeráru	„	6	„
Kosár- és kefeáru	„	3	„
Bor, sör	„	4	„
Arany- és ezüst-áru	„	2	„
Sport cikk	„	2	„

A német nyelv tudása főfeltétel!

Bővebbet a „Budapesti Napló" kiadóhivatalában, Kerepesi-ut 25. szám.

KERESLET.

Keresek menyasszonyt egy nagy tiszteletnek örvendő rokonom számára. Rokonom 30 éves, egészséges, szimpatikus külsejü és előkelő, amellett rendkivül kedélyes. Iparos, aki egy jobb cikk gyártásával foglalkozik. Csak oly komoly ajánlatokat vehetek tekintetbe, amelyekhez egy arckép csatolása mellett (utóbbi vissza lesz küldve) kimeritő felvilágositás nyujtatik a leány családja, vagyoni helyzete és a leánynyal való megismerkedhetés módja pontosan körül lesz irva. Ajánlatok „Menyasszony" jelige alatt e laphoz küldendők.

Házasság.

48 éves bankfőkönyvvezető vagyok 5 gyermekkel maradtam özvegyen ismeretség hiányában ez uton keresek magam részére jó szolid gyerekek részére szerető anyát **35—45 éves özvegy vagy hajadon** róm. kath. nőt, a kik vagyon felett is rendelkeznek, **arcképpel ellátott ajánlatokat** kérem e lap kiadóhivatalában **„Jó anya" jelige alatt küldeni diskrét titoktartás biztosittatik.** 2252

Egy nagytekintélyü hazai élet- és gyermek biztositó intézet igen előnyös feltételek mellett alkalmaz a vidéken üzletszerző tisztviselőket (hölgyeket is) és helyi ügynökségeket. Aki ezzel foglalkozni akar, forduljon ajánlkozó levéllel e lap kiadóhivatalához **„Állandó jövő"** jeligével. Ilyenben nem jártasak a vidékről levél utján betanittatnak. 2246

Elegáns garconlakást

keresek augusztus elsejére az **Erzsébet-körúton**, esetleg a környékén, vagy a **Nemzeti Szinház** tájékán. A lakás álljon két szobából, vagy egy nagy szobából. Fontos, hogy utcai, izléses berendezésü s az I. vagy II. emeleten legyen. Előnyben részesitem, ha fürdőszoba is van. Árral megjelölt ajánlatokat a Budapesti Napló kiadóhivatalába kérek **K. M.** jelzéssel. 6560.

Fizetek

300 koronát annak, ki biztositótársaság vagy pénzintézetnél, lapkiadóhivatalban vagy fogyasztási adókezelésnél, mint **tisztviselő, számtiszt, ellenőr, felügyelő, hivatalnok,** uradalmaknál, mint **irnok,** vagy **pénztárnok,** gyári-iparvállalatnál vagy építkezésnél mint **felügyelő, pénzkezelő,** malomban vagy nagykereskedésben mint **pénztárnok, pénzbeszedő** vagy **bizalmi férfiu** szerény javadalmazás mellett Budapesten vagy bárhol az országban számomra állást szerezni tud. A magyar és német nyelvet szóban és irásban birom és érettségi bizonyitványnyal rendelkezem. Értesitést kérek e lap kiadóhivatalához **„Szerencse fel"** jelige alatt. Titoktartás biztositva.

Megvételre keresek egy keveset használt de jókarban lévő nagyobb irósztalt az ár megjelölésével ellátott ajánlatokat „Cz. B." jelige alatt a kiadóba kérek.

Házmesteri állást

keres tisztességes házaspár ki-már e minőségben 2 évig alkalmazva volt. A férj hivatalszolga egy nagyobb részvénytársaságnál. Cim Gyöngytyuk-u. 13. fél emelet 7. ajtó. 6530

Használt férfiruhákat, szőrmeárukat stb. veszek legmagasabb árban, Singer Mátyás, Lujza-utca 3. 1 610

Jó házból

való fiu tanulónak felvétetik. Schreier Viktor és Társa, Váci-utca 26.

Tanulólányok

fizetéssel felvétetnek. Mme Juliette Kovács miderszalon, Dorottya-utca 9. II. 15619

Kerestetik

egykét ügyes aljvarrónő **azonnali** belépésre. Szent-király-utca 22. II. 26. Ugyanott elegáns toilettek mintaszerüen készitetnek.

Egy urasági inas,

ki a magyar és német nyelvet tökéletesen birja, érti alaposan a szobák takaritását, ügyes szervirozó, jó és hosszas bizonyitványokat tud felmutatni, csinos külsejü és ügyes modorral bir, 25—30 év körül, nőtlen kerestetik egy uriházba, hol a fizetés mellett nagyon szép mellékjövedelme van. Leveleket a kiadó „Mellékjövedelem" cimen továbbit. 4659

Zálogcédulákat

bármiről, vidékről is, butorokat, ruhákat, régiségeket, **öreg hamis fogakat,** ugymint minden elgondolhatót vesz Wischogrod Jakab, Nagyfuvaros-utca 7. Levelezőlapra **azonnal** jövök. 15622

Egy 35—40 év

körüli komoly nő, ki a házvezetést, szabást, varrást és fésüléshez ért, egy előkelő háznál azonnal felvétetik, ugyanott egy kézi leány is felvétetik. Cim: Kigyó-utca 5. Clotild-palota I. em. 6490

Német nevelőnő,

19 éves, kitünő bizonyitványokkal, előkelőbb házban keres állást nagyobb gyermekekhez. Minden kézimunkát ért, éppen ugy szabást és háztartást is. Szives megkeresések Janschik Melania névre, Molnár-u. 11. sz. alá kéretnek. 6910

KINÁLAT.

Mindennemü

fehérvarrást elvállal ezen szakmában kitünő fehérvarrónő. Nyár-utca 6. I. 6. 6972

Balaton-Berény

fürdőben 4 koronáért, fürödhetik a legnagyobb család egész nyáron. Lakás élelmezés olcsó. Állandó fürdővendég 1902-ben 1400. Felvilágositással szolgál Fürdőegylet 2303

Eladó

olcsón egy nagy index 45 cm. hosszu, 30 cm. magas 500—600 lapból álló vastag szatinirozott és vonalzott könyv. 6890

Házvezetőnőnek

ajánlkozik fiatal özvegy izr. nő, ki ily minőségben már huzamosabb ideig alkalmazva volt és a háztartás minden ágában jártas szives megkereseseket „B. F." jelige alatt e lap kiadóhivatalába kér.

Angol, francia

vagy **németet** alaposan tanitja egy tapasztalt magyar nyelvmester, ki tanulmányait külföldön végezte. Sikeres módszer. Kitünő ajánlatok. Lakás: **Gáspár Bernat, VI. Vörösmarty-u. 51/A., 21. ajtó.**

Egy igen ügyes

maseurnő és hidegvizgyógykezelőnő, ki a szakmájában nagy gyakorlattal bir, ajánlkozik privát házakhoz. Cime Dob-utca 109, II. em. 203 Gross Fánny.

Birtokeladás

rendkivül előnyös föltételekkel és potom árért sürgősen eladó Budapest közvetlen közelében s pedig: 190 magyar holdas homokos talaju jó termőföld, melyből 60 hold nyolc éves termőszőllő teljesen megtrágyázott s melynek tavalyi termelése 1200 hektó törkölyös must volt, melyért 11 frtot hektónként kapott termelő, a szőllőben 2500 drb nemes gyümölcsfa, továbbá 30 hold szántó, most rozszsal bevetve, szintén tavaly lett betrágyázva, 80 hold akácos erdő s 10 hold beltelek, melyen a gazdasági épületek, vincellér és csőszlak, 60 drb marhára, 2 nagy istálló, nagy borpince és présház van, mindennek összes eladási ára 30.000 frt; megvételhez csak 5000 frt szükségeltetik készpénzben s fennmaradottat vevő a birtok jövedelméből törlesztheti évente. Bővebbet válaszbélyeggel Niemetz Gyula birtokok adásvételi irodájában Budapesten, Rökk-Szilárd-utca 22.

4 darab

használt 1 águ asztali légszesz lámpa olcsón eladó. Bővebbet a kiadóban. 6480

Eladó urilak Kispesten, a fővárostól 10 percnyi távolságban, kényelmes közlekedés, tehermentes, az urilak áll: 3 szoba, konyha, éléskamra, fürdő- és előszoba, nagy kert nemes gyümölcsfákkal és szőlőültetéssel, hivatalnokoknak nagyon alkalmas, kedvező fizetési feltételekkel azonnal eladó. Bővebbet Kájel János Kispest, Báthory-utca 12.

Szabóné

ügyes, a legkomplikáltabb toiletteket is bámulatos olcsó árért elegánsan és izléssel készit saját lakásán vagy uriházhoz is eljár. Vidéki megrendelésekhez a pontos aljmérték és egy derék beküldése után készitek mindennemü toilletteket. Átalakitásokat és gyermekruhák készitését elvállalja Lederer Lipótné, Hársfa-utca 12. fszt 1. 6935

Telek

Óbudán, a Táborhegyen egy 1000 négyszögöl területü gyümölcsös, igen jutányos árban eladó. Cim a kiadóhivatalban. 6436

Eladó Gödöllőn

2 lakóház együtt vagy külön, közel a vasuthoz, jól jövedelmező állandó lakókkal.

1 szőlő a gödöllői határban, régi termő szőlővel, 1200 □-öl, présházzal. Cim a kiadóhivatalban. 4780

Gyakran

bizonytalanság fogja el az embereket, ha arról van szó, mi volna a legcélszerübb arra, hogy gazdasági viszonyunkat előnyösen változtassuk meg. Legyen az azon esetekben, ha valamit venni vagy eladni, bérelni vagy bérbeadni, legyen az bár birtok, bérház v. telek. Pénzkölcsönvétel vagy pénzkölcsönadás vagy jelzálogkölcsön. Eladása vagy beszerzése régiségek és ritkaságoknak, gyüjteményeknek Eladása vagy megvétele jóforgalmu üzleteknek tan- vagy más intézeteknek, szakiskoláknak és részesedések jól jövedelmező vállalatoknál. Ily és ehhez hasonló esetekben, **biztos és gyors** eredményt, a „Budapesti Napló **„apróhirdetései"** nyujtanak.

Szülők!

Tanulmányaikban elmaradt tanulókat rövidesen felelősséggel, több osztályból is levizsgáztat: „Kerekes" Dohány-utca 82. I. em. 14. (Vidékiek ellátást kapnak. Válaszbélyeget kérek.)

Eladó!

Egy egyemeletesszálloda, vendéglő és korcsma kerttel és minden hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt, egy nagyobb vidéki városban, ahol mindenféle hivatalok, biróságok, országos és hetivásárok vannak a városnak óriási vidéke van, ügynökök kizárva. Csakis komoly vevőknek ad bővebb felvilágositást „K. M." jelige alatt a kiadóhivatal. 4068

Kitünő szabásu

ruhákat készit szakmájában tökéletes szabónő. Vidéki megrendeléseket is elvállal. Legszebb toilettek s háziruhák 5 frttól feljebb. Szentkirályi-utca 22. II. 26.

KIADÓ SZOBÁK

Kiadók

a nyári idényre 140 koronáér: Törökbálinton 2 szoba s konyhából álló lakások. Bővebbet: Wittinger János, Beigelbeck Florián, Dörflinger István, Hermann Mátyás, Hermann András, Lechner József, Fallenbüchel József, Hoch Emil, Gelmár Jakab, Brucker Imre, Joszt István, Kimmel Péter, ifj. Fink József, Hellor Mihály, Gindert Mihály, Nothnagel Márton, Gauland József, Wagner Pál, Führinger György, ifj. Hermann Antal Törökbálinton.

Nyaralók

kiadók, 2 szoba s konyha a nyári idényre 200 koronáért. Bővebbet: Pettinger János, Rack János, Kümmel József Bunth András, Augusztin József, Jankovics György, Schneider Fallenbüchel Mátyás Törökbálinton.

Nyaralók:

80 koronáért kaphatnak 1 szoba s konyhából álló lakásokat a nyári idényre Török-Bálinton. Részletes felvilágositást adnak: Thoma Antal, Pertl János, Strari Márton, Eckstein Herman, Balcer János, Krizsánovits János, Heiller György, Heller Ignácz, Eckstein Hermann, Beigelbeck József, Bürger Márton. Scheirich Ferenc, Bunth András, Schlegl Ferenc, Pink Katalin, Meichl Antal, Szalczinger Ferenc, Herman Antal, Geszler Mihály, Schlegl József, Bunth Ferenc id. Steiner János, id. Jzeli Ferenc, Heller Ferenc, Geschitz Márkus. Szax Ferenc, Herman Lőrincné, Wolf János, Kriszt Imre, Gigler Jakab, Gelmár Mátyás, Fritzenhann Jakab, Heiler Ferenc, Hilbert Antal, Heller Ignác, Kellner Jakabné, Schmidt Károly, Wolf János, Strelli Jakab, Jung Pál, Führinger Jakab, Holl József, Protz Éva, Geschitz József, Führinger J., Czeisz Györ., Rascher Antal, Kaufler Ignácné, Weigl Ferenc, Weigl Gergely, Heller Mátyás, Schlegl Ferenc Wölkling György Törökbálinton.

Törökbálinton

2 szobából s konyhából álló nyaralók kiadók. A lakások ára a nyári idényre 160.— korona.

Bővebbet: Bunth István, Schmidt Károly, Nikoletti Mihály, Krizsanovits András, Gindert Ferenc, Gauland József, Nothnagel István, Führinger János, Wittinger Antal, Fink János, Martinkovits János, Szalczinger József, Gauland Lajos, Gauland Rozina Törökbálinton.

Nyári idényre,

Balaton Almádin szobák az egész idényre 80 frtért kaphatók, Becsák Ferencnél Balaton-Almádin.

Nyári lakások

olcsón kiadók. Részletes felvilágositás kapható: Bunth Gáspár, Gigler Antal, Poszlovszki Antal, Raksányi János, Wölbling Ferenc, Fliegl József, id. Izel Antal, Törökbálinton.

3 szoba

s 2 konyhából álló nyári lakások Törökbálinton a nyári idényre 260 koronáért bérbeadók, bővebbet: Joszt József, Wittinger Mátyás, Feszl János Törökbálint.

A nyári idényre

kiadók Törökbálinton 160 koronáért 1 szoba s konyhából álló lakások. Bővebbet: Léber Márton, Fallenbüchel József, Keufler Márton, Killi Mihály, Galcsó Tamás, Róthauszky Mátyás, Paxián János, Kriszt Ferencné, Léber Mártonné, Pertl József, ifj. Izeli Antal, Jeschitz József, Bernhardt József, Bunth Antal, Schmidt János, Brandauer Ferenc, Karafil Ferenc, Czeisz Rokus, Wolf Károlyné, Beimel András, Hutschneider Márton, ifj. Nothnagel István, Domanits András, Fallenbuchel Flóris, Rascher József, Gigler Pál, Krizsanovits Ferenc, Bernhardt József, Loschinger József, Fischer Mátyás, Matics István, Gauland Márton, Joszt József, Fink Henrik, Jeschitz Ferenc, Gigler József, Troth Mihály, Küchel Antal, Beigelbeck József, Czeisz József, Scheirich Mátyás, Führinger Lenhardt, Bunth Mihály, Augusztin János, Gigler Ferenc, Korb István, Törökbálinton.

70 koronáért

az egész nyári idényre bérbeadók Törökbálinton, 1 szoba 1 konyhából álló nyaralók. Részletes felvilágositást annak: Habermann Károly, Scheirich István, Fallenbüchel Flóris, Wittinger Antal, Schenadek Lőrinc, Killi János, Heszler József, Krizsánovits Jánosné-Bunth István, Bunth Mátyásné, Heffner János, Führinger József, Geszler Lenárdné Török bálinton.

Tüzijáték!!

A gyermekek legujabb, legolcsóbb szórakoztatója és kedvencjátéka az ugynevezett csillaghullás, vizesés, kigyók, békák és raketták mutatványai amely 2 fillértől feljebb kaphatók nagy választékban Wagner Miksa Budapest, Kerepesi-ut 49. szám alatt.

Tüzmentes

pénzszekrényeket, kassettákat,

villamos vészjelző pénzszekrényeket, páncélszekrényeket és másolóprése-ket legjobb kivitelben és legolcsóbban szállit

HESKY TESTVÉREK

cs. és kir. szabad. hazai pénzszekrénygyára
Budapest. VI.. Szabolcs-u. 4

Erdély részére főraktár:

REMENYI VIKKTOR

vas-nagykereskedés
Kolozsvár.

Meglátja,

hogy igazunk van. Olcsó arany és ezüsteladás; egyetlen forrás, ahol jutányosan lehet vásárolni. Mi alkalmi vételek utján szerezzük be áruinkat és ezért abban a helyzetben vagyunk, hogy igen olcsón eladhatjuk t. vevőinknek és pedig: **12 személyre való komplett evőkészlet 13 latos ezüstből 150 frt, 6 személyre való 65 frt és feljebb, 12 drb 13 latos erős ezüst evőeszköz 6 frt 25 kr.** Továbbá dus választékban **arany férfi és női órák, láncok, gyémánt, brilliánt ékszerek** és minden e szakmába vágó cikkek. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. Ékszereket esetleg részletfizetésre is, de csak helyben adunk el

Grünberger Ármin Béla örökösei,

IV., Váci-utca 30. I. em. 23. (Haris-bazár).

Veszünk és becserélünk aranyat és ékszereket.

Az „ATHENAEUM" irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában megjelent:

Köszöntő-könyv.

Irták Lenkei Henrik és Roboz Andor.

Ára kötve szines borítékkal 1 korona 40 fillér.

Tartalmaz verses köszöntéseket gyermekek részére, mindenféle alkalmakra, szülőkhöz nagyszülőkhöz, mindenféle rokonhoz, baráthoz, ismerőshöz, tanitóhoz stb.

Kapható a kiadó-társulatnál Budapesten, VII., Kerepesi-út 54. szám, és minden könyvkereskedésben.

Gummi

és

halhólyag

valódi **francia** gyártmány **legbiztosabb** és **nem ártalmas óvszer** tucatja 1.20, 2, 3, 4, 5, 6 frt. Megrendeléseket **titoktartás mellett** eszközöl

Radványi L.

keztyü- és kötszer-gyáros

Budapest, VI. Andrássy-ut 15

Árjegyzék ingyen.

Sok pénzt!

100 koronáig kereshetnek havonként, minden állásu egyenek (mellékkeresetnek is). Közelebbit **„Reell 51"** alatt a **MERKUR hirdetési osztályánál Stuttgart,** Schickstrasse 6.

Az ATHENAEUM r.-t. kiadásában megjelent:

HÁZASSÁGI PEREK ÉS ELJÁRÁS HÁZASSÁGI PEREKBEN.

Irta; KNORR LAJOS

ügyvéd, ny. táblai biró, stb.

E könyv egybefoglalja a házassági perekre vonatkozó összes jogszabályokat ugy, hogy annak nemcsak a szakember, hanem a perlekedő házasfelek is hasznát vehetik.

Ára angol vászonkötésben 2 korona.

Kapható az ATHENAEUM r.-társulatnál (Bpest, VII. ker., Kerepesi-út 54.) és minden hazai könyvkereskedésben.

Nyomatott a „Pátria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körtorgógépén, Budapest, IX., Üllői-ut 25.